ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

Ειδική υπόσταση

a. **Αντικειμενική** ⇨ περιγραφή της αξιόποινης πράξης στο νόμο κατά τα αντικειμενικά της στοιχεία.
b. **Υποκειμενική** ⇨ περιγραφή της αξιόποινης πράξης στο νόμο κατά τα υποκειμενικά της στοιχεία.
    i. Συνίσταται στην υπαιτιότητα (δόλος + αμέλεια)
    ii. Ενδεχομένως και πρόσθετα υποκειμενικά στοιχεία του αδίκου

➔ Τα εγκλήματα του ειδικού μέρους είναι χωρισμένα σε κεφάλαια ανάλογα με το **προστατευόμενο έννομο αγαθό**.
Έννομο αγαθό = η αξία ή το αγαθό που προστατεύεται από την ποινική διάταξη (αντικείμενο προστασίας)
    - Εγκλήματα κατά της ζωής ⇨ έννομο αγαθό η ανθρώπινη ζωής
    - Ιδιοκτησίας ⇨ το δικαίωμα της ιδιοκτησίας κτλ

➔ Το ειδικό ποινικό δίκαιο έχει έναν **αποσπασματικό χαρακτήρα** ⇨ δεν ποινικοποιεί κάθε προσβολή ενός εννόμου αγαθού ≠ μόνο εκείνες τις οποίες ο νομοθέτης θεωρεί ότι έχουν απαξία.

Συστηματική οργάνωση των εννόμων αγαθών του ΠΚ:

Εγκλήματα κατά του κράτους
- κρατικά έννομα αγαθά

Αγαθά του κοινωνικού συνόλου
- Εγκλήματα σχετικά με το νόμισμα
- Με τα υπομνήματα
- Εγκλήματα κοινώς επικίνδυνα (πχ εμπρησμός)

Εγκλήματα κατά του προσώπου ⇨ προσωπικά έννομα αγαθά
- Εγκλήματα κατά της ζωής
- Σωματικής ακεραιότητας
- Προσωπικής ελευθερίας
- Τιμής
- Περιουσιακά εγκλήματα

Υλικό αντικείμενο = το πράγμα εκείνο επί του οποίου επενεργεί προσβάλλει ο δράστης. Δεν έχουν όλα τα εγκλήματα απαραίτητως υλικό αντικείμενο (πχ ψευδορκία).

23ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ:

ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΑΓΑΘΩΝ

ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

(ΠΚ 372-405)

Εισαγωγικά:
Έννομο αγαθό = Ιδιοκτησία

Ιδιοκτησία
Το δικαίωμα της κυριότητας επί ενός πράγματος.
Κυριότητα - ΑΚ 1000 = ο κύριος πράγματος δικαιούται να διαθέτει ένα πράγμα κατ" αρέσκεια και να αποκλείσει ενέργειες τρίτου πάνω σε αυτό, εφόσον δεν προσκρούει στο νόμο ή στα δικαιώματα τρίτου.

Ιδιοκτησία = είναι αντικειμενικά ορισμένη- αναφέρεται πάντα σε συγκεκριμένο πράγμα
≠
Περιουσία = αφορά όλα τα δικαιώματα κυριότητας που έχει κανείς επί πραγμάτων (αφαιρούμενων των υποχρεώσεών του). Στοιχείο της είναι και τα πράγματα στα οποία έχει κανείς ιδιοκτησία.

Υλικό αντικείμενο= το συγκεκριμένο πράγμα το οποίο αφαιρείται.

Κλοπή
- Με την κλοπή δεν αλλάζει το πρόσωπο του κυρίου.
- Κύριος εξακολουθεί να είναι ο παθών από το έγκλημα.
- Απλά δεν έχει πλέον την κατοχή.
- Ο δράστης αφαιρεί την κατοχή από το θύμα και θεμελιώνει νέα κατοχή.
- Έγκλημα υπερχειλούς αντικειμενικής υποστάσεως - εκτός από τον δόλο περιλαμβάνει και ένα επιπλέον υποκειμενικό στοιχείο του αδίκου = τον σκοπό παράνομης ιδιοποίησης.
- Υποκειμενικό στοιχείο του αδίκου = σκοπός παράνομης ιδιοποίησης
- "Όποιος" = έγκλημα κοινό (όχι ιδιαίτερη ιδιότητα δράστη)
- Υλικό αντικείμενο ⇨ ξένο κινητό πράγμα
- Εγκληματική συμπεριφορά ⇨ αφαίρεση του υλικού αντικειμένου από την κατοχή άλλου και θεμελίωση της δικής του κατοχής.

Συστηματική εγκλημάτων ιδιοκτησίας:
- ➔ Προσβολές της ιδιοκτησίας που προκαλούν καταστροφή του πράγματος.
- ➔ Φθορά στην οποία διαταρράσσεται μεν η σχέση του φορέα προς το πράγμα χωρίς αυτό να αντικαθίσταται από τη σχέση του με άλλον.
- ➔ Διατάραξη σχέσης με το πράγμα χωρίς να υποκαθίσταται από τρίτο

➔ Διατάραξη σχέσης με το πράγμα κατά την οποία ο δράστης υποκαθίσταται στη σχέση του θύματος με το πράγμα.
➔ Μετατροπή της κατοχής του δράστη σε μια παράνομη εξουσιαση της (υπεξαίρεση)

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΑΣΗ ΚΛΟΠΗΣ

1) **ΠΡΑΓΜΑ**
2) **ΚΙΝΗΤΟ**
3) **ΞΕΝΟ**
4) **ΚΑΤΟΧΗ ΑΛΛΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΞΕΝΟΥ ΚΙΝΗΤΟΥ ΠΡΑΓΜΑΤΟΣ**
5) **ΑΦΑΙΡΕΣΗ ΤΟΥ ΞΕΝΟΥ ΚΙΝΗΤΟΥ ΠΡΑΓΜΑΤΟΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΤΟΧΗ ΑΛΛΟΥ**

<u>ΠΡΑΓΜΑ</u>

Πράγματα είναι ενσώματα αντικείμενα (εκείνα που έχουν μια υλική υπόσταση - έχουν ύλη).
a. στερεά
b. υγρά (όσα είναι δεκτικά εξουσίασης)
c. Αέρια (μόνο για δεκτικά εξουσίασης)

Το πράγμα δεν απαιτείται να έχει οικονομική αξία.
Ενέργειες ⇨ μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο κλοπής? ⇨ πχ ρευματοκλοπή:
- Καταρχήν όχι γιατί θεωρείται απαγορευμένη αναλογία
- Η αναλογική εφαρμογή είναι απαγορευμένη στο ποινικό δίκαιο
- ΠΚ 372§2 ⇨ ρητά επεκτείνει τη διάταξη περί κλοπής και στις ενέργειες που είναι δεκτικές εξουσιάσεως, συμπεριλαμβάνοντάς τες στην έννοια του πράγματος.

<u>ΚΙΝΗΤΟ</u>
Κινητό πράγμα είναι αυτό που δεν είναι ακίνητο.
Στα εγκλήματα κατά της περιουσίας αντικείμενο είναι συνήθως κινητό πράγμα. Εξαίρεση απαιτεί η φθορά (ΠΚ 378).
Για το ποινικό δίκαιο σημασία έχει η δυνατότητα να μετακινηθεί κάτι (πχ το παγκάκι είναι κατά ΑΚ ακίνητο αλλά αν το κόψω και το κλέψω για το ΠΚ είναι κινητό).

<u>ΞΕΝΟ</u>
Το κινητό που ανήκει σε κάποιον άλλο κατά κυριότητα.
Κριτήριο είναι αποκλειστικά η έννοια κυριότητα του ΑΚ.
Συχνά στη νομολογία χρησιμοποιείται η έκφραση *¨ξένο είναι ο,τι δεν ανήκει στο δράστη*" ⇨ αυτό είναι ανακριβές γιατί μπορεί κάτι να μην ανήκει στο δράστη αλλά να μην είναι ξένο (πχ αδέσποτο) ⇨ Ξένο είναι αυτό που ανήκει στην κυριότητα άλλου προσώπου.

Δεν είναι ξένο:
- Το αδέσποτο ⇨ αυτό που δεν έχει κύριο
    a. Αυτά που είναι εξ αρχής αδέσποτα (πχ ένα ζώο του δάσους δεν είναι αδέσποτο)
    b. Τα εγκαταλελειμμένα που καθίσταται αδέσποτα (η εφημερίδα που πετάω στα σκουπίδια)

c. Το απολωλός δεν είναι αδέσποτο ⇨ ανήκει κατά κυριότητα σε αυτόν που το έχασε (πχ το πορτοφόλι που μου έπεσε και το έχασα μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο εγκλήματος κατά της ιδιοκτησίας).

- Τα πράγματα εκτός συναλλαγής ⇨
  a) κοινά σε όλους (αέρας και θάλασσα) = δεν είναι πράγματα
  b) τα κοινόχρηστα ⇨ μπορεί να ανήκουν στο Δήμο = πχ παγκάκι ⇨ άρα μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο κλοπής.
  c) Τα αρχαία ⇨ ανήκουν κατα κυριότητα στο κράτος = είναι ξένα
- Πώληση με παρακράτηση κυριότητας ⇨ το κινητό μένει στην κυριότητα του πωλητή. Αν ο αγοραστής σταματήσει να πληρώνει τις δόσεις και ο πωλητής πάει και το πάρει μόνος του ⇨ δεν τελεί κλοπή αφού του ανήκει κατά κυριότητα, αλλά αυτοδικία (ΠΚ 331).
- Το κινητό μπορεί να ανήκει κατά κυριότητα εν μέρει στον ίδιο το δράστη (“εν μέρει ξένο”) ⇨ αφορά περιπτώσεις συγκυριότητας.

Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΚΑΤΟΧΗΣ ΣΤΗΝ ΚΛΟΠΗ

Κατοχή
Η φυσική εξουσίαση του ξένου κινητού πράγματος από ένα πρόσωπο με **βούληση εξουσιάσεως αυτού του πράγματος**.
Αντικειμενικό στοιχείο κατοχής ⇨ φυσική εξουσίαση
Υποκειμενικό στοιχείο ⇨ βούληση εξουσίασης

Η κατοχή ⇨ μια απλη φυσική εξουσίαση, μια πραγματική κατάσταση

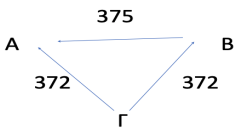
≠

Κυριότητα ⇨ είναι ένα πλήρες δικαίωμα που αναγνωρίζει το δίκαιο και δίνει τη δυνατότητα στον κύριο να το διαθέτει κατά βούληση.

⇨ Άρα γίνεται κάποιος να είναι κύριος αλλά να μην είναι κάτοχος.

⇨ **Δια της κλοπής προσβάλλεται όχι μόνο η κυριότητα αλλά και η κατοχή** ⇨ περιπτώσεις που είναι άλλος ο κύριος - άλλος ο κάτοχος - άλλος ο δράστης της κλοπής.
πχ. ο τουρίστας Α ενοικιάζει αυτοκίνητο (κάτοχος) από την εταιρεία Β (κύριος) και του το κλέβει ο Γ (δράστης κλοπής)

Σχέσεις κλοπής - υπεξαιρέσεως:

- Ο Α είναι κύριος και κάτοχος ρολογιού. Ο Γ το αφαιρεί: Κλοπή
- Ο Α χρησιδανείζει το ρολόι του στον Β. Ο Α είναι κύριος και ο Β κάτοχος. Ο Γ το αφαιρεί από την κατοχή του Β: Κλοπή
- Ο Α χρησιδανείζει το ρολόι του στον Β. Ο Β αρνείται να το επιστρέψει: Υπεξαίρεση

Έγκληση = η καταγγελία του εγκλήματος από τον παθόντα.

- ➔ Υπάρχουν αρκετές κλοπές που δεν διώκονται αυτεπαγγέλτως αλλά κατ έγκληση.
- ➔ Ουσιαστική συνέπεια = Κατά κανόνα την έγκληση την κάνει το θύμα ⇨ δηλ ο κύριος.

Αν όμως το πράγμα κλαπεί ενώ βρίσκεται στην κατοχή τρίτου, διαφορετικού από τον κύριο, τότε μπορεί και ο κάτοχος - εκτός από τον κύριο- να υποβάλλει έγκληση. Επομένως **προστατεύεται και ο κάτοχος εκτός από τον κύριο** ⇨ **είναι και οι δύο παθόντες.**

➔ Δικονομική συνέπεια = κύριος + κάτοχος = **μπορούν να παραστούν ως υποστηρικτές της κατηγορίας.**

➔ *Στο παραπάνω παράδειγμα με τον τουρίστα ⇨ ώς υποστηρικτές της κατηγορίας μπορούν να παραστούν τόσο η εταιρεία Β όσο και ο τουρίστας Α ⇨ είναι και οι δύο ζημιωθέντες από το έγκλημα.*

<u>Πότε είναι κάποιος κάτοχος?</u>
Εφόσον έχει τη δυνατότητα ελεύθερης επενέργειας πάνω στο πράγμα ⇨ είναι κάτοχος.
Δυνατότητα ελεύθερης επενέργειας = με βάση τις αντιλήψεις της καθημερινής ζωής.
Σφαίρες κυριαρχίας / εξουσίας = όταν κάτι είναι στη σφαίρα εξουσίας μου, υπάρχει δυνατότητα ελεύθερης ενέργειας:

a. **Άμεση φυσική / υλική επαφή = στενότερη σφαίρα εξουσίας** *(τα γυαλιά που φοράω)*
b. Πράγματα που **βρίσκονται στον ίδιο χώρο=** και σε αυτά ασκείται επαφή *(πχ τα βιβλία στο δωμάτιό μου)*
c. Πράγματα που **γειτνιάζουν με το χώρο** που βρίσκεται ο κάτοχος (το αυτοκίνητό μου που το έχει σταθμεύσει στο δρόμο) = είναι στη **φυσική του εξουσίαση.**
d. Όταν **διακόπτεται <u>προσωρινά</u> η εξουσίαση** με το πράγμα (τα πράγματα που έχω στο σπίτι μου όταν δεν είμαι εκεί) = εξακολουθεί να είναι στη φυσική του εξουσία γιατί ανά πάσα στιγμή μπορώ να επιστρέψω και να έχω άμεση φυσική επαφή.
   ⇨ Το ίδιο ισχύει και για τα πράγματα που έχει κανείς στο εξοχικό του.

<u>Παράδειγμα κατοχος 1:</u>
Ο Α όντας βιαστικός χάνει το πορτοφόλι του στο δρόμο. Αν ο Β βρεί το πορτοφόλι και το κρατήσει, τελεί ο Β κλοπή?
Απάντηση:

- *Ο Α δεν είναι πλέον κάτοχος.*
- *Άρα ο Β δεν αφαιρεί από κύριο* ⇨ άρα δεν τελεί κλοπή.
- Ο Β τελεί υπεξαίρεση.

<u>Παράδειγμα κατοχος 2:</u>
Έχω φυλάξει κάπου το δαχτυλίδι μου μέσα στο σπίτι μου αλλά δεν υτμάμαι που είναι να το βρω. Μπαίνει ο Β και μου το κλέβει.
Ερωτάται:
Τελεί ο Β κλοπή?
Απάντηση:
Τελεί κλοπή για΄τι κατά τις αντιλήψεις έχουμε κατοχή στα πράγματα που είναι στο σπίτι μας ακόμα και αν δεν γνωρίζουμε ακριβως που είναι.

Παράδειγμα κατοχος 3:
Ξεχνάει ο Α στο εστιατόριο την ομπρέλα μου. Πλέον δεν έχει κατοχή γιατί η ομπρέλα είναι εκτός της σφαίρας κυριαρχίας του.
Η ομπρέλα είναι πλέον στην κατοχή του ιδιοκτήτη του εστιατορίου:

a. αν την κρατήσει ο ίδιος ⇨ τελεί υπεξαίρεση.
b. Αν την πάρει κάποιος τρίτος ⇨ τελεί κλοπή.

Παράδειγμα κατοχος 4
Παραχωρώ το εξοχικό μου για 2 εβδομάδες στο φίλο μου. Πρόκειται για χρησιδάνειο ⇨ εξακολουθώ να είμαι κύριος, ο φίλος μου κάτοχος. Αν πάρει κάτι ο φίλος μου τελεί υπεξαίρεση. Αν μπει κλέφτης και κλέψει είμαι εγώ κάτοχος και ο φίλος μου κύριος (και οι δύο παθόντες, δυνατότητα έγκλησης και παράστασης υποστήριξης κατηγορίας)

Βοηθοί κατοχής
Πρόσωπα που αν και έρχονται σε φυσική επαφή με το πράγμα, έχουν δυνατότητα επενέργειας αλλά υπόκειται και λειτουργεί κατά τις οδηγίες του κατόχου.
Εφόσον δεν αποκτούν ολοκληρωμένη φυσική εξουσίαση, δεν καθίστανται κάτοχοι αλλά βοηθοί κατοχής.

Παράδειγμα βοηθος κατοχης α
Ο Α έχει ένα κατάστημα ρούχων και έχει έναν υπάλληλο, τον Β. Ο Α είναι ο ιδιοκτήτης των ρούχων και ταυτόχρονα είναι και κάτοχος. Ο Β έρχεται και αυτός σε επαφή και τα ρούχα και υπό τις οδηγίες του Α τα μετακινεί, τα επιδεικνύει στους πελάτες κτλ. Ο Β έρχεται σε υλική επαφή με το πράγμα, έχει και δυνατότητα υλικής επενέργειας αλλά υπόκειται στις οδηγίες του κατόχου. 'Αρα ο Β δεν αποκτά ολοκληρωμένη φυσική εξουσίαση γιατί λειτουργεί υπό τις οδηγίες του κατόχου Α. Ο Α ανά πάσα στιγμή είναι σε θέση να λάβει το πράγμα στα χέρια του. Ο Α ειναι κατοχος και ο Β βοηθός κατοχής.
Πρακτική σημασία = αν ο βοηθός κατοχής Β αφαιρέσει ένα ρούχο τελεί κλοπή και όχι υπεξαίρεση, γιατι το αφαιρεί από την κατοχή του Α.

Παραδειγμα βοηθος κατοχης β
Ο νυχτοφύλακας του εργοστασίου έχει μια προσωρινή επαφή με τα πράγματα, αλλά υπόκειται στις οδηγίες του ιδιοκτήτη.

- *Αν πάρει κάτι ο ίδιος = υπεξαίρεση*
- *Αν πάρει κάτι ένας τρίτος = κλοπή*

Παράδειγμα βοηθός κατοχης γ
Διαβαζω βιβλίο σε μια βιβλιοθήκη.
Κάτοχος είναι ο βιβλιοθηκάριος. Όσο το διαβαζω εκεί δεν τελώ ποινικά αξιόποινη πράξη ⇨ είμαι βοηθός κατοχής ≠ όχι κάτοχος ⇨ αν το πάρω και φυγω τελώ κλοπή.
Αν η βιβλιοθήκη είναι δανειστική και το χρησιδανειστω, ο βιβλιοθηκάριος δεν είναι κάτοχος. Κάτοχος είμαι εγώ και άρα αν αποφασίσω να μην το επιστρέψω, τελώ υπεξαίρεση.

Νομικά πρόσωπα

- Έχουν ικανότητα δικαίου και είναι φορείς δικαιωμάτων και υποχρεώσεων
- Πολλά ΝΠ έχουν κυριότητα επί πολλών κινητών πραγμάτων (φορτηγά κτλ)

- **Το ΝΠ δεν μπορεί να είναι κάτοχος ενός πράγματος ⇨ φυσική εξουσίαση μπορούν να έχουν μόνο ΦΠ**
- Μόνο ΦΠ μπορούν να επενεργήσουν επί πράγματος
- **Την κατοχή των πραγμάτων που ανήκουν σε ΝΠ την έχουν οι εκπρόσωποί του ⇨ οι Διευθυντές της.**
  Άρα αν ο διευθυντής πάρει εμπορεύματα και φύγει, είναι κάτοχος ⇨ **υπεξαίρεση**
  Αν ένας υπάλληλος πάρει εμπορεύματα, είναι βοηθός κατοχής, τελεί υπό τις οδηγίες του διευθυντή ⇨ **τελεί κλοπή**

Παράδειγμα δ
Ο Α παραδίδει στο συνεργείο το αυτοκίνητό του για επισκευή. Το αυτοκίνητο ανήκει στην κατοχή του διευθυντή του συνεργείου.
Αν ο υπάλληλος Χ πάρει το αυτοκίνητο ⇨ κλοπή
Αν το πάρει ο διευθυντής του συνεργείου ⇨ υπεξαίρεση

Παράδειγμα ε
Ο Α μισθώνει επιπλωμένο διαμέρισμα που ανήκει κατά κυριότητα στον Β. Είναι κάτοχος των επίπλων και αν τα πάρει τελεί υπεξαίρεση.

Η κατοχή έχει και ένα υποκειμενικό στοιχείο. Αυτό είναι η βούληση εξουσίασης.
Δεν απαιτείται ανά πάσα στιγμή εγρήγορση σχετικά με τη βούληση ⇨ αρκεί μια γενική βούληση εξουσίασης ακόμα και αν δεν είναι συνεχώς ενεργή.
- Πχ κάποιος που κοιμάται
- Που είναι λιπόθυμος

Η βούληση εξουσίασης δεν απαιτεί δικαιοπρακτική ικανότητα ⇨ αρκεί να έχει αντίληψη του τι γίνεται.
- Πχ ένα παιδάκι έχει κατοχή στο παιχνίδι που παίζει, αρκεί να θέλει να το εξουσιάζει. Αν κάποιος του το πάρει, τελεί κλοπή.

Αν όμως κάποιος δεν γνωρίζει ότι έχει κάτι, δεν έχει κατοχή.
- Τα κλεμμένα αντικείμενα που έθαψε ένας λαθρεμπορας στον κήπο μου δεν τα κατέχω, γιατί ελλείπει το υποκειμενικό στοιχείο της κατοχής, η βούληση εξουσίασης.
- Αν τα βρει κάποιος και τα πάρει δεν τελεί κλοπή, καθώς δεν βρίσκονται στην κατοχή κανενός.

Συγκατοχή

Πρόκειται για κατοχή πλειόνων προσώπων επί ενός αντικειμένου.

- Αν ένας εξ αυτών το αφαιρέσει από τη συγκατοχή και το ιδιοποιηθεί ⇨ το αφαιρεί από τη συγκατοχή και τελεί κλοπή.
- Αν το πράγμα είναι ξένο και για τους δύο και το ιδιοποιηθούν από κοινού ⇨ υπεξαίρεση σε βάρος του κυρίου.

Ισόβαθμη συγκατοχή ⇨
Όταν οι δύο κάτοχοι είναι ισόβαθμοι από άποψη κατοχής (πχ σύζυγοι σε πίνακα του σπιτιού τους)

≠

Διαβαθμισμένη συγκατοχή ⇨
Συγκάτοχοι εκ των οποίων ο ένας έχει μεγαλύτερη επενέργεια στο πράγμα σε σχέση με τον άλλο. Και οι δύο έχουν δυνατότητα επενέργειας, αλλά ένας εκ των δύο έχει μεγαλύτερη δυνατότητα επενέργειας.

Παράδειγμα διαβαθμισμένης συγκατοχής
Η εταιρεία Ε έχει στο κατάστημά της ένα γενικό διευθυντή και ένα διευθυντή σε κάθε όροφο. Ο γενικός διευθυντής Α και ο διευθυντής του 4ου ορόφου Β είναι συγκάτοχοι, καθώς ασκούν φυσική εξουσίαση επί των πραγμάτων του 4ου ορόφου, ο υπάλληλος Γ είναι βοηθός κατοχής.
Οι Α και Β είναι και οι δύο συγκάτοχοι (έχουν τη δυνατότητα να επενεργούν ελεύθερα επί των πραγμάτων - όμως ο Α είναι υπέρτερος συγκάτοχος ενώ ο Β υποδεέστερος συγκάτοχος.
Ερωτάται:
Τι θα διαπράξει ο καθένας εξ αυτών αν ιδιοποιηθεί ένα ρούχο του 4ου ορόφου?
Απάντηση:
Οι Α + Β ευρίσκονται σε σχέση διαβαθμισμένης συγκατοχής. Ο Α είναι υπέρτερος συγκάτοχος (ιεραρχικά υπέρτερος + διευρυμένες εξουσίες) ενώ ο Β είναι υποδεέστερος συγκάτοχος.
Επομένως:

Αφαίρεση πράγματος ανήκοντος κατά κυριότητα στην εταιρεία Ε:

Δράστης	Ιδιότητα	Ποινική αξιολόγηση
Α	Υπέρτερος συγκάτοχος	Υπεξαίρεση (έναντι της Ε)
Β	Υποδεέστερος συγκάτοχος	Κλοπή (αφαίρεση από την κατοχή του υπέρτερου συγκατόχου)
Γ	Βοηθός κατοχής	Κλοπή (αφαίρεση από την κατοχή των συγκατόχων)

Παρατηρήσεις :
Τι διαφέρει η μεταχείριση του υποδεέστερου συγκατόχου από τον βοηθό κατοχής?
⇨ Καμία ! και οι δύο τιμωρούνται για κλοπή.
⇨Περισσότερο έχει εννοιολογική σημασία

Δωμάτιο ξενοδοχείου

- Όταν νοικιάζω δωμάτιο σε ξενοδοχείο, αποκτώ φυσική εξουσίαση επί των πραγμάτων που βρίσκονται στο δωμάτιο ⇨ συγκατοχος.
- Ο διευθυντής έχει επίσης ελεύθερη φυσική εξουσίαση στα πράγματα που βρίσκονται στο δωμάτιο ⇨ συγκάτοχος.
- Πρόκειται για διαβαθμισμένη κατοχή : ο διευθυντής είναι υπέρτερος συγκάτοχος ≠ ο πελάτης είναι υποδεέστερος συγκάτοχος.
    a. Ο ιδιοκτήτης είναι συγκάτοχος και αυτός, αλλά ως κύριος αν πάρει την τηλεόραση δεν τελεί κανένα αδίκημα.
    b. Ο Διευθυντής αν ιδιοποιηθεί την τηλεόραση, ώς υπέρτερος συγκάτοχος = υπεξαίρεση
    c. Ο πελάτης αν ιδιοποιηθεί την τηλεόραση, ώς υποδεέστερος συγκάτοχος = κλοπή

Παρατηρήσεις :
Ο ταμίας θεωρείται πάντοτε κάτοχος.
Και θεωρείται κάτοχος επειδή δεν μπορεί να επενεργεί κανείς πάνω στο ταμείο του όση ώρα αυτός το έχει υπ΄ ευθύνη του, και είναι υπεύθυνος για τα ελλείμματα.

Πώς τελειώνει η κατοχή?

1) Εκούσια εγκατάλειψη εξουσιάσεως
2) Τέλος της κατοχής έχουμε και σε περίπτωση απώλειας της κατοχής
3) Όταν κάποιος εκουσίως την παραδίδει σε άλλον την κατοχή
4) Αν πεθάνει ο κάτοχος

Εκούσια εγκατάλειψη εξουσιάσεως

- Αν είμαι εκτός από κάτοχος και κύριος, δεν δημιουργείται κανένα πρόβλημα.
- Αν το πράγμα ανήκει σε τρίτο, η εγκατάλειψη του ενδέχεται να συνιστά και μορφή ιδιοποίησης (πχ μου χρησιδανείζει ο Α το ρολόι του και μετά από δύο μέρες το πετάω στα σκουπίδια = μπορεί να συνιστά υπεξαίρεση)

Τέλος της κατοχής έχουμε και σε περίπτωση απώλειας της κατοχής

- Πχ μου πέφτει το πορτοφόλι μου στο δρόμο - χάνω την κατοχή επ αυτού. Εξακολουθώ βέβαια να είμαι κύριος.
  Αν ο Β περπατώντας στο δρόμο βρίσκει το απολωλός πορτοφόλι μου, δεν τελεί κλοπή.
- **Μου πέφτει το πορτοφόλι μου σε εστιατόριο.**
  Κάτοχος πλέον είναι ο διευθυντής του εστιατορίου. Αν το βρει τρίτος και το πάρει ⇨ τελεί κλοπή.
  Αν ο διευθυντής δεν έχει αντιληφθεί την απώλεια δεν αποκτά φυσική εξουσίαση επ αυτού, και άρα αν και είναι στη σφαίρα κατοχής του δεν έχει θεμελιώσει κατοχή ⇨ ο τρίτος που θα το πάρει δεν τελεί κλοπή, τελεί υπεξαίρεση!

Αφαίρεση από την κατοχή άλλου

Στοιχεία αφαίρεσης

1) **Κατάλυση ξένης κατοχής**
2) **Θεμελίωση νέας κατοχής από το δράστη**

Κατάλυση ξένης κατοχής

Άρση φυσικής εξουσίασης του κατόχου χωρίς τη συγκατάθεσή του.

- Αντικειμενικό επίπεδο ⇨ άρση φυσικής εξουσίασης
- Υποκειμενικό επίπεδο ⇨ χωρίς τη βούλησή του

(Ανοιχτή κλοπή = όταν ο δράστης παίρνει το πράγμα μπροστά μου)

Θεμελίωση νέας κατοχής

Πλέον ο δράστης της κλοπής μπορεί να ασκεί **φυσική εξουσίαση** χωρίς να εμποδίζεται από τον προηγούμενο κάτοχο.

Κατά κανόνα η κατάλυση και η θεμελίωση γίνονται ταυτόχρονα.
Είναι όμως δυνατόν να απέχουν χρονικά (πχ ο Α πετά τη βαλίτσα του Β από το παράθυρο του τρένου, προκειμένου να κατέβει στην επόμενη στάση και να γυρίσει να την πάρει).

ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΚΛΟΠΗΣ

		Υ.Σ.Α.
Υ.Υ.	Δόλος	Σκοπός παράνομης ιδιοποίησης
Α.Υ.	1. Πράγμα 2. Κινητό 3. Ξένο 4. Κατοχή άλλου επί του ξ.κ.π. 5. Αφαίρεση του ξ.κ.π. από την κατοχή άλλου	

Σε ποιό σημείο θεωρείται ότι υφίσταται θεμελίωση νέας κατοχής?

1) Το σημείο που ο δράστης Α ακουμπάει το πράγμα
2) Το σημείο που το πιάνει και επιλαμβάνεται αυτού (πχ το βάζει στην τσέπη του)
3) Το σημείο της απομακρύνσεως του δράστη από τη σφαίρα κατοχής του θύματος (πχ απομάκρυνση από το σπίτι)
4) Το σημείο που ο δράστης διασφαλίζει τα κλοπιμαία

(Μεγάλη πρακτική σημασία γιατί **τετελεσμένη κλοπή υπάρχει μόνο αν θεμελιωθεί νέα κατοχή**).

➔ Επί μικρών κινητών ⇨ το 2ο χρονικό σημείο ⇨ όταν επιλαμβάνεται αυτού.
➔ Επί κινητών που είναι ογκωδη ⇨ 3ο χρονικό σημείο ⇨ νέα κατοχή τη στιγμή που ο δράστης απομακρύνεται από τη σφαίρα του κατόχου.

Παράδειγμα σουπερ μαρκετ:

a. Αν πρόκειται για κονσέρβα ή ένα σαμπουαν (**μικρό κινητό**), θεωρείται τετελεσμένη κλοπή από τη στιγμή που θα επιληφθεί αυτου (πχ θα το βάλει στην τσέπη του) παρόλο που βρίσκεται στη σφαίρα επιρροής του προηγούμενου κατόχου (μέσα στο σούπερ μάρκετ). Θεωρείται ότι έχει θεμελιώσει νέα κατοχή ⇨ τετελεσμένη κλοπή.
b. Αν πρόκειται για ένα έπιπλο ή μια μεγάλη σιδερώστρα (**μεγάλο κινητό**) ⇨ θεμελιώνω κατοχή και άρα τετελεσμένη κλοπή μετά την απομάκρυνση από το σούπερ μάρκετ.

Όλα αυτά κρίνονται πάντα κατά τις αντιλήψεις των συναλλαγων:

- πχ σε ένα κοσμηματοπωλείο αν πάρω αυτοβούλως τα κοσμήματα από την προθήκη του καταστήματος, θεωρείται ότι έχω θεμελιώσει κατοχή ⇨ τετελεσμένη κλοπή.

Συγκατάθεση προηγούμενου κατόχου:

- Όταν η θεμελίωση της νέας φυσικής εξουσίασης γίνεται με τη συγκατάθεση του προηγούμενου, δεν υφίσταται αφαίρεση διότι ελλείπει το στοιχείο του υποκειμενικού στοιχείου “παρά τη βούληση”.
- Η συγκατάθεση αναιρεί το στοιχείο της αφαιρέσεως ⇨ και άρα αποκλείει την αυε της κλοπής.
- Αν έχουμε περισσότερους συγκυρίους που είναι και συγκάτοχοι: απαιτείται συγκατάθεση και των δύο για θεμελίωση κατοχής τρίτου, διαφορετικά υπάρχει αφαίρεση και άρα υπάρχει και κλοπή.

<u>Αν ειναι διαφορετικο το πρόσωπο του κυρίου από το πρόσωπο του κατόχου, και ενώ συγκατατίθεται ο κύριος, δεν συναινεί ο κάτοχος:</u>

- Πχ Ο Β είναι κύριος ρολογιού και το έχει χρησιδανείσει στον Γ. Ο Α ρωτά τον κύριο Β αν μπορεί να το πάρει, και ο Β του απαντάει θετικά. Ο Α βρίσκει το ρολόι στην τσάντα του Γ και χωρίς να ρωτήσει τον Γ το παίρνει.
  Εφόσον δεν υπάρχει συγκατάθεση του κατόχου έχουμε αφαίρεση από τον κάτοχο Γ. Παραταύτα δεν τελείται κλοπή γιατί αν συναινεί ο ιδιοκτήτης στην προσβολή της περιουσίας του,

Ενδεχομένως αστικές αξιώσεις αποζημίωσης.

- Πχ ο Β έχει νοικιάσει το αμάξι του στον Γ και ο Α του ζητά να το δανειστεί. Ο Β του δίνει την άδεια και τα κλειδιά. Αν ο Γ το πάρει χωρίς τη συγκατάθεση του Β, η πράξη είναι ποινικά αδιάφορη, ωστόσο μπορεί να υπάρχουν κάποιες αξιώσεις αστικού δικαίου (πχ αποζημίωση).

ΣΥΓΚΑΤΑΘΕΣΗ	**ΣΥΝΑΙΝΕΣΗ**
αποκλείει την αντικειμενική υπόσταση του εγκλήματος	πληρούται η αντικειμενική υπόσταση του εγκλήματος - λόγος άρσεως του αδίκου
π.χ. άρ. 372, 325, 334, 327, 336 Π.Κ.	**π.χ.** άρ. 308 παρ. 3, 378 Π.Κ.
απαιτείται αντικειμενικά η συνδρομή της	απαιτείται αντικειμενικά η συνδρομή της
πρέπει να υφίσταται κατά τον χρόνο τελέσεως	πρέπει να υφίσταται κατά τον χρόνο τελέσεως
δεν απαιτείται να εξωτερικευθεί	πρέπει να εξωτερικευθεί
δεν απαιτείται να περιήλθε εις γνώσιν του δράστη	πρέπει να περιέλθει εις γνώσιν του δράστη
αρκεί η φυσική βούληση του παθόντος – έστω και παιδιού ή παράφρονος - δεν απαιτείται ικανότητα εκτιμήσεως των συνεπειών της (ενδεχομένως όμως τελείται υπεξαίρεση ή απάτη)	απαιτείται ικανότητα προς συναίνεση (=πνευματική ωριμότητα για εκτίμηση των συνεπειών της- όχι δικαιοπρακτική ικανότητα)
υπάρχει και σε περίπτωση παραπλάνησης (υπάρχει η φυσ. βούληση μεταβίβασης κατοχής- πιθανώς όμως τελείται απάτη) **π.χ.** ο Α παριστά στον κληρονόμο Β ότι του οφείλει αντικείμενο της κληρονομίας και αυτός το παραδίδει	άκυρη σε περίπτωση παραπλάνησης
ανύπαρκτη σε περίπτωση εξαναγκασμού (ελλείπει η φυσική βούληση μεταβίβασης κατοχής) άρα κλοπή – ή ληστεία/ληστρ. εκβίαση **π.χ.** ο Α παριστά τον Αστυνομικό στον κλέφτη Β και του δηλώνει ότι «κατάσχει» τα κλοπιμαία	άκυρη σε περίπτωση εξαναγκασμού

Με την κλοπή δεν αποκτάται κυριότητα !!!!!!!!

ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΑΣΗ ΚΛΟΠΗΣ

1) **ΔΟΛΟΣ**
2) **ΣΚΟΠΟΣ ΠΑΡΑΝΟΜΗΣ ΙΔΙΟΠΟΙΗΣΗΣ**

ΔΟΛΟΣ

Γνώση και βούληση του δράστη να πραγματώσει στοιχείο της αντικειμενικής υποστάσεως.

Περίπτωση πραγματικής πλάνης του δράστη:
Αγνοεί κάποιο από τα στοιχεία της αυε ⇨ πραγματική πλάνη ⇨ ελλείπει ο δόλος.

Για την τέλεση της κλοπής αρκεί και ο ενδεχόμενος δόλος!!

Παράδειγμα πραγματικής πλάνης:
Ο Α είναι προσκεκλημένος σε μια δεξίωξη και στην είσοδο παραδίδει το παλτό του. Εξερχόμενος από λάθος παίρνει αντί για το δικό του παλτό, παίρνει το παλτό του Β θεωρόντας ότι είναι το δικό του ⇨ πραγματική πλάνη αναφορικά με την ταυτότητα του αντικειμενο.
Άρα αν και πληρούνται τα στοιχεία της αντικειμενικής υποστάσεως, δεν πληρούται η υποκειμενική υπόσταση αφού ελλείπει ο δόλος ⇨ δεν τελείται κλοπή.
ΠΚ ⇨ Αν όμως η άγνοια των περιστατικών αποδίδεται σε αμέλειά του, τιμωρείται για το αντίστοιχο έγκλημα εξ αμελείας ≠ όμως κατά τον ΠΚ δεν είναι αξιόποινη η εξ αμελείας κλοπή.

Αν όμως έχει επιγενόμενο δόλο ⇨ τελεί υπεξαίρεση !!

ΣΚΟΠΟΣ ΠΑΡΑΝΟΜΗΣ ΙΔΙΟΠΟΙΗΣΗΣ

Σκοπός ιδιοποίησης = ο σκοπός του δράστη

a. να ενσωματώσει έστω και πρόσκαιρα στην περιουσία του ⇨ **Προσκτηση**
b. αποδεχόμενος τον οριστικό αποκλεισμό του κυρίου από το πράγμα ⇨ **Αποστέρηση**

Αφαίρεση
Απλή απόκτηση φυσικής εξουσίασης.

Ιδιοποίηση
Ο δράστης αποσκοπεί στο να επιτύχει πλήρη κυριαρχική σχέση πάνω στο πράγμα ίδια με αυτή του αρχικού κυρίου, να το ενσωματώσει στην περιουσία του (*εις τρόπον ώστε να δύναται να διαθέτει το πράγμα*).

Η ιδιοποίηση δεν χρειάζεται να επέλθει, αρκεί ο σκοπός ιδιοποίησης.

- Η ιδιοποίηση είναι απλός σκοπός, πρέπει να υπάρχει κατά το χρόνο τέλεσης της πράξης.
- Αν επέλθει ο σκοπός (ιδιοποίηση) ⇨ ουσιαστική τέλεση του εγκλήματος
- Η κλοπή θεωρείται τετελεσμένη και πριν να επιτευχθεί η ιδιοποίηση όμως ⇨ δεν αλλάζει κάτι ως προς την ποινική του ευθύνη για κλοπή.
- Το έγκλημα της κλοπής θεωρείται τετελεσμένο τη στιγμή της αφαίρεσης.

Σχεδιάγραμμα ιδιοποίησης στην κλοπή:

1) <u>Αρχή εκτελέσεως</u>
    a) όταν αρχίζει η αφαίρεση
    b) (πχ παραβιάζει τη θύρα για να αφαιρέσει το κόσμημα)
2) <u>Τετελεσμένη κλοπή</u>
    a) την ώρα που θεμελιώνεται η κυριαρχία του
    b) (το βάζει στην τσέπη του)
    c) ⇨τετελεσμένη κλοπή και πλήρης ποινική ευθύνη
    d) Στο στάδιο αυτό απαιτείται να υπάρχει ο σκοπός παράνομης ιδιοποίησης
3) <u>Αποπερατωμένη κλοπή</u>
    a) όταν έχει επέλθει και η ιδιοποίηση
    b) ⇨ ενσωμάτωση του ξένου κινητού στην περιουσία του δράστη.

Αντικείμενο ιδιοποίησης:
Ο Α αφαιρεί ένα εισιτήριο μετρό από την τσάντα του Β και αποσκοπεί ο Α στο να χρησιμοποιήσει το σητήριο και να το επιστρέψει.
Ερωτάται:
Έχουμε σκοπό ιδιοποίησης?
Απάντηση:

Α. Παλαιότερη θεωρία ⇨ θεωρία της υποστάσεως

- ⇨ Αντικείμενο της ιδιοποίησης είναι η ενσωμάτωση του πράγματος κατά τη φυσική υπόσταση αυτού
- ⇨ επιδιώκει δηλ να ενσωματώσει το πράγμα στην περιουσία του, κατά την φυσική υπόστασή του (σαν χαρτάκι).
- Αν σκοπεύει να εκμεταλλευτεί το εισιτήριο με σκοπό να εξαντλήσει την οικονομική του χρήση και να το επιστρέψει στη συνέχεια, δεν τελεί κλοπή (⇨ δεν αποσκοπεί στην ενσωμάτωση του στην περιουσία του και άρα δεν αποτελεί κλοπή).

Β. Νεότερη θεωρία ⇨ θεωρία της αξίας του πράγματος

- Αντικείμενο της ιδιοποίησης είναι η οικονομική αξία που ενσωματώνει το πράγμα, όχι το πράγμα κατά την φυσική του υπόσταση
- Κρίνεται ανεπαρκείς γιατί αδυνατεί να συλλάβει στην έννοια της κλοπής πράγματα που δεν έχουν οικονομική αξία.

Γ. **Κρατούσα ⇨ Ενωτική θεωρία**

- Αντικείμενο της ιδιοποίησης είναι το πράγμα
    a. τόσο κατά την υλική του υπόσταση
    b. όσο και κατά την ενσωματωμένη σε αυτό (εφόσον υπάρχει) οικονομική αξία.
- Η ενωτική θεωρία καταφέρνει και περιλαμβάνει και όλες τις περιπτώσεις.

Πρόσκτηση

Η δυνατότητα άσκησης κάθε εξουσίας επί του πράγματος.

- Αρκεί και η πρόσκαιρη ενσωμάτωση του πράγματος στην περιουσίας του δράστη με τρόπο που να ελείπει μόνο η νομική αναγνώριση
- **Άμεσος δόλος πρώτου βαθμού**
- **Η πρόσκτηση σαν στοιχείο της ιδιοποίησης, διαχωρίζει την κλοπή από τη φθορά ξένης ιδιοκτησίας** (Στη φθορά ξένης ιδιοκτησίας δεν υπάρχει το στοιχείο της πρόσκτησης με την έννοια της ενσωμάτωσης του πράγματος στην περιουσία του δράστη).
- Η πρόσκτηση δεν χρειάζεται να είναι διαρκής ή μόνιμη, μπορεί να είναι και για περιορισμένο χρόνο (πχ κλέβω το ρολόι κάποιου για να το φορέσω ένα βράδυ, χωρίς να έχω σκοπό να του το επιστρέψω).
- Απαιτείται άμεσος δόλος α βαθμού

Παράδειγμα με πετρέλαιο

- Κλοπή ⇨ ιδιοποιούμαι το πετρέλαιο με σκοπό την κατά **προορισμόν του χρήση ή καταστροφή** (πχ να το βάλω στη σόμπα μου να το κάψω για να ζεσταθώ) ⇨ αφαίρεση με σκοπό την ενσωμάτωση στην περιουσία του δράστη και να αξιοποιηθεί κατά περιεχόμενο.
- Φθορά ξένης ιδιοκτησίας ⇨ αφαιρώ το πετρέλαιο από τη δεξαμενή του Β όχι για να ζεσταθώ ο ίδιος ή να το αξιοποιήσω κατά περιεχόμενο, αλλά απλά για να το καταστρέψω και να μην έχει να ζεσταθεί ο Β.

Αποστέρηση

Ο οριστικός και διαρκής αποκλεισμός του ιδιοκτήτη από το πράγμα.

- **Αρκεί οποιοσδήποτε δόλος** (αρκεί και ο ενδεχόμενος δόλος)
- Είναι επίσης στοιχείο της ιδιοποίησης
- Διαφοροποιεί την κλοπή από την ατιμώρητη κλοπή χρήσεως.
- Κριτήριο ⇨ οι αντιλήψεις της καθημερινής ζωής και των καθημερινών συναλλαγών :
    a. Χρόνος επιστροφής
        i. (1 μέρα ≠ 10 χρόνια)
        ii. Έχει σημασία και πότε είναι απαραίτητο το πράγμα ⇨ αν πάρω τις πάνες ενός μωρού και τις επιστρέψω μερικά χρόνια αργότερα, δεν θα τις χρειάζεται πλέον ⇨ θεωρείται οριστικός αποκλεισμός = κλοπή.
    b. Φθορά της συνηθισμένης χρήσης
        i. Αν αυτό που επιστρέφεται είναι το ίδιο πράγμα με τη συνηθισμένη χρήση του (= κλοπή χρήσης)
        ii. Αν όμως εξαντλήσουμε τις υλικές του δυνατότητες- της χρήσης του ⇨ κλοπή
    c. Να είχε δόλο (οποιασδήποτε μορφής) ⇨ ο επιγενόμενος δόλος μπορεί να είναι κλοπή.

<u>Παράνομη ιδιοποίηση:</u>
Παράνομη είναι η ιδιοποίηση που αντίκειται στην τάξη ιδιοκτησίας όπως προβλέπεται από το εμπράγματο δίκαιο.
Ή αλλιώς όταν προσβάλλει την ιδιοκτησία κατά τρόπο αποδοκιμαζόμενο από το δίκαιο.

- Υπάρχουν περιπτώσεις που γίνεται αφαίρεση από τον κύριο με σκοπό να το ιδιοποιηθεί και αυτή η ενέργειά του να μην αποδοκιμάζονται από το δίκαιο ⇨ όταν ο αφαιρών έχει κατά του κυρίου του πράγματος μια **ληξιπρόθεσμη αξίωση για μεταβίβαση της κυριότητας του πράγματος**
- **Αφορά μόνο για ενοχές ορισμένες κατά το είδος** ≠ όταν είναι ενοχές γένους το δικαίωμα της επιλογής ανήκει στον οφειλέτη άρα δεν μπορεί ο δανειστής να διαλέξει γιατί προσβάλλει το δικαίωμα του οφειλέτη να επιλέξει (ΑΚ 289).
- πχ αγοράζω πίνακα από γκαλερί και δεν μου τον παραδίδει στην ορισμένη προθεσμία ο ζωγράφος ⇨ υπάρχει σκοπός ιδιοποίησης. Όμως έχω ληξιπρόθεσμη αξίωση κατά του συγκεκριμένου πίνακα, επομένως δεν αποδοκιμάζεται από το δίκαιο. Αν όμως το κάνω πριν να καταστεί η αξίωσή μου ληξιπρόθεσμη, τότε αποδοκιμάζεται από το δίκαιο.
- **Σε ότι αφορά τα χρήματα** ⇨ αν αφαιρέσει ο Α χαρτονομίσματα που του χρωστάει ο Β από ληξιπρόθεσμη αξίωση, θεωρείται ενοχή είδους εφόσον είναι τα χρήματα ίσης αξίας με αυτά της αξίωσης. **Δεν τελεί κλοπή αλλά αυτοδικία.**

Περιουσία ≠ ιδιοκτησία

<u>Παράδειγμα α</u>
Ο Α είναι συλλέκτης και του αρέσει ζωγραφικός πίνακας αξίας 10.000€, κύριος του οποίου είναι ο Β. Ο Α μπαίνει στην οικία του Β, του αφαιρεί τον πίνακα και του αφήνει 10.000€.
Τελεί κλοπή?
Η περιουσία του είναι η ίδια από άποψη αξίας. Όμως η κλοπή έχει ως αντικείμενο την ιδιοκτησία και ο κύριος προστατεύεται ανεξάρτητα από το αν υπόκειται περιουσιακή βλάβη ή όχι.

<u>Παράδειγμα β</u>
Ο Α δανείζει 10.000€ στον Β, και πρέπει να επιστραφούν στις 11/12. Ο Β δεν τα επιστρέφει στις 11/12 και στις 12/12 ο Α μπαίνει στην οικία του Β και του αφαίρεσε έναν πίνακα αξίας 10.000€.
Ερωτάται:
Τελεί ο Α κλοπή?
Απάντηση:
Τελεί κλοπή ο Α γιατί η αφαίρεση είναι παράνομη. Αν και η περιουσία του Β είναι η ίδια, ο Α δεν έχει αξίωση για πίνακα. Είχε αξίωση για χαρτονομίσματα της ίδιας αξίας.
Αν αντί για τον πίνακα έπαιρνε 10.000€ μετρητά, δεν θα τελούσε κλοπή αλλά αυτοδικία.

Ιδιοποίηση υπέρ τρίτου

Ο Α και ο Β είναι σε ένα λιμάνι και ο καθένας κομίζει τη βαλίτσα του. Βλέπουν ότι ο Γ παίρνει τη βαλίτσα του ηλικιωμένου Α και φεύγει. Λέει ο Α στον Β πήγαινε και πάρε μου τη βαλίτσα μου. Ο Β την παίρνει από τον Γ και αμέσως την επιστρέφει στον ηλικιωμένο ιδιοκτήτη Α. Ερωτάται;
Νοείται σκοπός ιδιοποίησης όταν ο Β δεν έχει σκοπό ενσωμάτωσης στην περιουσία του, αλλά να το επιστρέψει ευθύς αμέσως στον κύριό του?
Απάντηση:

- Στην περίπτωση της απάτης αναφέρεται ρητά και η περίπτωση υπέρ τρίτου
- Αντίθετα στην κλοπή γίνεται σαφής αναφορά σε ιδιοποίηση του δράστη.

Εδώ θα μπορούσαμε να διακρίνουμε:

a. Αν ο Β το ενσωματώνει στην περιουσία του έστω και πρόσκαιρα, πρόκειται για κλοπή (πχ χρηση του πράγματος για μια μερα)
b. Όταν ούτε κατ ελάχιστον δεν ενσωματώνεται το πράγμα στην περιουσία του Β (το παράδειγμα με τη βαλίτσα):
    i. 1η άποψη ⇨ ακόμα και εδώ υπάρχει νοητή ενσωμάτωση για κάποιο διάστημα ⇨ κλοπή και ο Β φυσικός αυτουργός και ο Α ηθικός αυτουργός
    ii. 2η άποψη ⇨ ο Β είναι συνεργός και ο Α είναι έμμεσος αυτουργός κλοπής ⇨ αφαιρεί ο Β με δόλο αφαιρέσεως χωρίς σκοπό ιδιοποίησης (ο Β λειτουργεί ως όργανο).
    iii. 3η άποψη ⇨ εδώ δεν υπάρχει καν κλοπή γιατί στο πρόσωπο του Β που αφαιρεί το αντικείμενο και πληροί την αυε της κλοπής, στο πρόσωπό του δεν συντρέχουν τα στοιχεία της υποκειμενικής υποστάσεως. Ο Α τελεί υπεξαίρεση και ο Β συνεργός στην υπεξαίρεση.

Δημάκης ⇨ θεωρεί σωστή τη λύση της έμμεσης αυτουργίας.
Λέει όμως ότι αν πέσει στις εξετάσεις κάτι αμφισβητούμενο, θα πρέπει να εκθέσετε το πρόβλημα και όσες απόψεις υποστηρίζονται με τα επιχειρήματα τους, και να λάβουμε θέση υποστηρίζοντας εκείνη που θεωρούμε οι ίδιοι ορθότερη.

ΠΚ 374 Α - Αυθαίρετη χρήση μεταφορικού μέσου

1) **Χρήση ξένου μηχανοκίνητου μέσου**
2) **Χωρίς τη συγκατάθεση του κυρίου ή του κατόχου**

Αντικείμενο εγκλήματος:

Ξένο
Το αντικείμενο πρέπει να είναι ξένο εν όλω.
Όταν η αφαίρεση γίνεται μεταξύ συγκατόχων ⇨ δεν πληρείται η αυε.

Μηχανοκίνητο
Κάθε μεταφορικό που χρησιμοποιεί μηχανή για να κινηθεί.
Είναι αμάξι, μηχανή, σκάφος κτλ.
Δεν είναι: ποδήλατο, ζώο,
αεροπλάνο ή αμαξοστοιχία του ΟΣΕ ⇨ αν και μηχανοκίνητα δεν περιλαμβάνονται γιατί ο ιστορικός νομοθέτης δεν είχε σκοπό να το συμπεριλάβει στη διάταξη.

Εγκληματική συμπεριφορά:

1. **Χρήση**
2. **Χωρίς τη συγκατάθεση του κυρίου ή του κατόχου**
3. **Δόλος** (γνώση και βούληση)

Η χρήση μπορεί να προκύψει
a. είτε με αφαίρεση
b. είτε με υπεξαίρεση.

➔ **Αλλαγή από τον προϊσχύσαντα ΠΚ ⇨ παλιά τιμωρούνταν μόνο η χρήση με αφαίρεση και όχι με υπεξαίρεση ⇨ πλέον και με υπεξαίρεση!!!!**

Η παραχώρηση της χρήσης - προκειμένου αυτή να μην είναι αυθαίρετη- πρέπει να γίνεται από άτομο που έχει δικαίωμα τα παραχωρήσει τη χρήση.

Διαφοροποίηση ΠΚ 374 Α - Αυθαίρετη χρήση ≠ ΠΚ 372 - κλοπή:

- ΠΚ 374 Α ⇨ τιμωρεί μόνο τη χρήση. Αν υπάρχει έστω και ελάχιστη ιδιοποίηση, πρόκειται είτε για ΠΚ 372, είτε ΠΚ 375.
- Αυστηρά χρήση - κάθε άλλη συμπεριφορά που εμπεριέχει ιδιοποίηση εκφεύγει του πεδίου της ΠΚ 374 Α.

ΔΙΑΚΕΚΡΙΜΕΝΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΚΛΟΠΗΣ ΣΕ ΒΑΘΜΟ ΠΛΗΜΜΕΛΗΜΑΤΟΣ

ΠΚ 372 εδ β - Κλοπή αντικειμένου ιδιαίτερα μεγάλης αξίας

- Η αξία ⇨ κρίνεται με καθαρά οικονομικά κριτήρια
- Ο νόμος δεν ορίζει το απώτατο σημείο του αντικειμένου ιδιαίτερα μεγάλης αξίας ≠ ορίζει όμως την ανώτατη: ΠΚ 374 - 120.000€ (μετά είναι κακούργημα)
- Ναι η μεν η αξία κρίνεται με καθαρά οικονομικά κριτήρια, όμως όχι αντικειμενικά και γενικευμένα ≠ έχουν σημασία ο τόπος, τα πρόσωπα και οι περιστάσεις .
- Ποινή = τουλάχιστον 1 έτος φυλάκισης + χρηματική ποινή

1η αποψη:

- Το κριτήριο είναι αντικειμενικό και εξατομικευμένο
- πχ 10.000€ ⇨ έχουν άλλη αξία για μια τράπεζα και άλλη για έναν ηλικιωμένο που παίρνει μια μικρή σύνταξη
- Την υποστηρίζει ο Μυλωνόπουλος

2η άποψη

- Το κριτήριο είναι αμιγώς αντικειμενικό.
- Πέραν του αντικειμενικού κριτηρίου δεν έχουν σημασία οι υπόλοιπες περιστάσεις.
- Την υποστηρίζει ο Δημάκης ⇨ και επειδή ο νομοθέτης ορίζει ρητά το ανώτερο και άρα είναι ανακόλουθο να τίθενται επιπρόσθετες περιστάσεις για το κατώτερο.

Ποιό είναι συνήθως το απώτερο ποσό με βάση τις αντιλήψεις των συναλλαγών?

- Η νομολογία δεν είναι διαφωτιστική
- Σε γενικές γραμμές είναι 15.000-30.000€

Αναιρετικός έλεγχος της “ιδιαίτερα μεγάλης αξίας”

- *ΑΠ = η ανέλεγκτη πραγμάτων κρίση - ελέγχει μόνο νομικά περιστατικά ≠ το πλημμελειοδικείο + εφετείο ελέγχουν και τα πραγματικά και τα νομικά περιστατικά.*
- “Ιδιαίτερα μεγάλη αξία” ⇨ είναι μια αόριστη νομική έννοια που η εξειδίκευσή της ανήκει στο δικαστή ⇨ κατά τους θεωρητικούς ποινικολόγους είναι σωστότερο ο ΑΠ να ελέγχει αυτή την κρίση του δικαστή (νομική κρίση) ≠ δεν έχει σχέση με κρίση περί πραγματικών περιστατικών.

ΠΚ 372 εδ γ’ - Κλοπή που τελέστηκε με διάρρηξη:

- Τόσο ο ΠΚ όσο και η αιτιολογική έκθεση είναι γενικόλογα και δεν μας βοηθά να κατανοήσουμε τι σκοπό είχε ο νομοθέτης.
- Αιτιολογική έκθεση ⇨ στόχοι και ερμηνεία διατάξεων
- Για τη συγκεκριμένη διάταξη δεν αναφέρεται κάτι διαφωτιστικό στην αιτιολογική έκθεση
- Ratio ⇨ μεγαλύτερη κοινωνική απαξία λόγω της εξουδετέρωσης των μέτρων ασφαλείας που είχε λάβει ο κύριος (προσβάλλεται περισσότερο η κοινωνική ασφάλεια και ηρεμία) + ενδεικνύει και μεγαλύτερη επικινδυνότητα του δράστη.
- Ποινή = τουλάχιστον 1 έτος φυλάκισης + χρηματική ποινή

Διάρρηξη

- Γλωσσικό όριο έννοιας
    a. ενπεριέχει βία (σπάσιμο κλειδαριάς, λουκέτου, καταστροφή συναγερμού κτλ)
    b. Διάρρηξη υπάρχει σε κάθε περίπτωση που έχουμε παραβίαση κάποιου κλειστού χώρου (ακόμα και αν δεν υπάρχει βία ⇨ πχ παραβίαση πόρτας με ηλεκτρονικό σύστημα, κατασκευάζει αντικλείδι)
- Δεν είναι διάρρηξη
    1) Μπήκε από ανοιχτή ή ξεκλείδωτη πόρτα
    2) Από ανοιχτό παράθυρο
    3) Όταν μπαίνει σε σπίτι με παραπλάνηση
- "Κλειστός χώρος" ⇨ δεν σημαίνει ότι είναι και στεγασμένο (πχ μπορεί να διαρρήξει κανείς μια μάντρα με ανταλλακτικά αυτοκινήτου)

ΔΙΑΚΕΚΡΙΜΕΝΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΚΛΟΠΗΣ ΣΕ ΒΑΘΜΟ ΚΑΚΟΥΡΓΗΜΑΤΟΣ

ΠΚ 374 §1 - Διακεκριμένη κλοπή:

- Ποινή ⇨ κάθειρξη έως 10 έτη + χρηματική ποινή

Περιπτώσεις:

Αφαίρεση πράγματος αφιερωμένο σε θρησκευτική λατρεία ή σε τόπο θρησκευτικής λατρείας ή πράγμα αφιερωμένο σε θρησκεία που να είναι αρχαιολογικής - καλλιτεχνικής- ιστορικής σημασίας.

a. Ratio ¨προσβολή θρησκευτικού συναισθήματος
b. Ευάλωτο της περιουσίας που βρίσκεται σε εκκλησία
c. Το "αφιερωμένο στη θρησκευτική λατρεία" = εξαρτάται από το τι έχει ορίσει κάθε θρησκεία ως θρησκευτική λατρεία.
d. Πράγματα που δεν σχετίζονται άμεσα με τη θρησκευτική λατρεία δεν αποτελούν κακουργηματική κλοπή
e. Η αφαίρεση να πραγματοποιείται από τόπο αφιερωμένο στη θρησκευτική θρησκεία
f. Εξυπακούεται ότι η διάταξη αφορά κάθε γνωστή θρησκεία
g. Αρχαιολογικής - καλλιτεχνικής - ιστορικής αξίας ⇨ περιλαμβάνει όσα πράγματα και θρησκευτικά αντικείμενα ναι μεν δεν είναι αφιερωμένα στη θρησκευτική λατρεία αλλά έχουν μια από τις παραπάνω ιδιότητες (πχ μια τοιχογραφία με αρχαιολογική σημασία κτλ)
h. Οι παραπάνω προϋποθέσεις πρέπει να συντρέχουν σωρευτικά

Πράγμα επιστημονικης - αρχαιολογικής - καλλιτεχνικής - ιστορικής σημασίας που έχει εκτεθεί σε κοινό τόπο / κοινή θέα / δημόσιο κτήριο :

- Δεν σημαίνει ότι ό,τι εκτίθεται έχει και αυτά τα χαρακτηριστικά
- Πρέπει να συντρέχουν σωρευτικά
- Δεν απαιτείται να είναι κρατική συλλογή, μπορεί να είναι και ιδιωτική που να μπορεί να την επισκεφθεί ο καθένας έστω και αν πληρώνει εισιτήριο

- Μπορεί να είναι και άγαλμα σε πλατεία
- Αμφισβητείται ⇨ Αν ένα έργο εκτίθεται σε πινακοθήκη και για ένα διάστημα αφαιρεθεί από τη συλλογή και βρίσκεται στο εργαστήριο ενός συντηρητή ⇨ κρατούσα άποψη ότι δεν περιλαμβάνονται
- Ratio ⇨ προστασία πολιτιστικής κληρονομιάς + ευάλωτο της έκθεσής του
- Το ζήτημα της καλλιτεχνικής αξίας είναι υποκειμενικό ζήτημα ⇨ πρέπει να το δούμε με κάποια ευρύτητα. Από τη στιγμή που κάτι βρίσκει τη θέση του σε μια καλλιτεχνική συλλογή ως έκθεμα, θεωρούμε ότι περιλαμβάνεται στη διάταξη.

<u>Η συνολική αξία των αφαιρεθέντων είναι 120.000€</u>
- Μια κλοπή με πολλά αντικείμενα ⇨ υπολογίζονται αθροιστικά
- Ratio ⇨ η μεγάλη απαξία της πράξης
- Μειονέκτημα ⇨Τα ακριβή ποσά δημιουργούν το ζήτημα ότι δύο κλοπές με διαφορά 1 €, αποτελούν η μια πλημμέλημα και η άλλη κακούργημα.
- Πλεονέκτημα ⇨ ασφάλεια δικαίου

<u>Τελέστηκε από 2+ άτομα που είχαν οργανωθεί για την τέλεση του εγκλήματος</u>
- Ratio ⇨ η ιδιαίτερη επικινδυνότητα των οργανωμένων συμμοριών για τη δημόσια ασφάλεια + κοινωνική απαξία
- Ο παλιός ΠΚ “ενωθεί” ≠ ο νέος ΠΚ “οργανωθεί” ⇨ ο νέος ΠΚ αναφέρεται στην έννοια της συμμορίας ΠΚ 187§3
- Χρησιμοποιούνται ενδείκτες που αφορούν την οργάνωση (προσπαθεια να κρύψουν τα κλοπιμαία κτλ κτλ)
- Δεν απαιτείται να έχουν τελέσει πολλές κλοπές μαζί ≠ αρκεί η οργάνωση για αυτό

<u>ΠΚ 374 §2 - Διακεκριμένη κλοπή κατά του Δημοσίου</u>

- Η αυστηρότερη από όλες τις κλοπές
- Ποινή - τουλάχιστον 10 ετών (10-15) = η αυστηρότερη κάθειρξη πριν πάμε στα ισόβια
- **Αντικειμενική υπόσταση**
    a. **Κλοπή τουλάχιστον 120.000€**
    b. **Να ανήκει κατά κυριότητα στο Δημόσιο (ΝΠΔΔ, ΟΤΑ)**
- Ratio ⇨ το δημόσιο είναι πιο ευάλωτο διότι η προστασία του επαφίεται σε τρίτους, στο δημόσιο κτλ.

Κλοπή τουλάχιστον 120.000€
- Αν είναι μικρότερης αξίας, τιμωρείται με τις κοινές διατάξεις της κλοπής
- Είναι μια διάταξη που λόγω της αυστηροτητας της εγείρει αρκετά ζητήματα, αναφορικά με πράξεις που έγιναν νωρίτερα από την ισχύ του νέου αυστηρότερου νόμου.

Αυστηρότητα διάταξης
- Ποινή ⇨ 10-15 έτη
- Παραγραφή ⇨ κλοπή κατά του δημοσίου παραγράφεται μετά από 20 έτη
  (ενώ ΠΚ 111 §2 : ισόβια κακουργήματα παραγράφονται μετά από 20 έτη ≠ 15 έτη σε πρόσκαιρη κάθειρξη)

ΠΡΟΝΟΜΙΟΥΧΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΚΛΟΠΗΣ

<u>ΠΚ 377 - κλοπή και υπεξαίρεση μικρής αξίας</u>

- Ποινή = ΟΧΙ φυλάκιση ≠ χρηματική ποινή ή παροχή κοινωφελούς εργασίας
- Ισχύει η ίδια προβληματική με παραπάνω ⇨ ***ποιά αντικείμενα είναι μικρής αξίας και ποιό το κριτήριο?***
- Ο ΑΠ και πάλι δεν ελέγχει τα πραγματικά περιστατικά (βλέπε παραπάνω) ⇨ κρίνεται λάθος επειδή πρόκειται για

Πλάνη αναφορικά με την αξία:

Α. Όταν ο δράστης υπολαμβάνει ότι τελεί κλοπή αντικειμένου μικρής αξίας ≠ ενώ τελεί διακεκριμένη μορφή.

- Δεν καταλογίζονται στο δράστη περιστατικά που δεν γνώριζε και τα οποία επαυξάνουν το αξιόποινο
- Είναι μια μορφή πραγματικής πλάνης
- πχ ο δράστης νομίζει ότι έχει μπει για κλοπή σε ένα απλό σπίτι ενώ στην πραγματικότητα είναι σε μουσείο και κλέβει αντικείμενα αρχαιολογικής αξίας

Β. Όταν ο δράστης υπολαμβάνει ότι τελεί κλοπή διακεκριμένη ενώ στην πραγματικότητα τελεί κλοπή μικρής αξίας

- Θα τιμωρηθεί πάντα για το άδικο που έθεσε
- Στον παλιο ΠΚ ⇨ αμφισβήτηση για το αν θα τιμωρούνταν και για απρόσφορη απόπειρα του εγκλήματος που θεωρούσε ότι διέπραττε ⇨ πλέον έχει καταργηθεί η απρόσφορη απόπειρα

<u>ΠΚ 377 εδ γ ⇨ κλοπή ή υπεξαίρεση μικρής αξίας από ανάγκη για άμεση ανάλωση ή χρήση</u>

- Μπορεί να κριθεί ατιμώρητη
- Προϋποθέσεις :
    a. Κλοπή μικρής αξίας
    b. Από ανάγκη
    c. Για άμεση χρήση ή ανάλωση του αντικειμένου

<u>Ανάγκη</u>

- Σοβαρή οικονομική δυσχέρεια που απειλεί την υγεία του δράστη ή της οικογένειάς του
- Δεν απαιτείται να είναι η ανάγκη αυτή ανυπαιτια ⇨ μπορεί να είναι και με υπαιτιότητά του
- Δεν χρειάζεται να μην έχει καθόλου χρήματα, αρκεί να μην του φτάνουν για τις ανάγκες του (πχ φάρμακα, ψωμί)
- Πρέπει να αφορά βασικές βιοτικές ανάγκες
- Για χρήση ή ανάλωση
- Να αφορά ατομικά το δράστη ή την οικογένειά του (δεν καλύπτει Ρομπέν των Δασών).

ΠΚ 381- δίωξη των Εγκλημάτων κλοπής:

Υπό τον προϊσχύσαντα ΠΚ ο κλοπή διώκονταν πάντα αυτεπαγγέλτως (≠ με εξαίρεση το έγκλημα της υφαίρεσης)

Με το νέο ΠΚ ⇨ ΠΚ 381:

1) §1 ⇨ κατ' έγκληση =
    a) ΠΚ 374 Α ⇨ Αυθαίρετη χρήση μεταφορικού μέσου
    b) ΠΚ 375 §1,2 ⇨ υπεξαίρεση (εξαίρεση κατά δημοσίου ή ΝΠΔΔ)
    c) ΠΚ 377 ⇨ κλοπή και υπεξαίρεση μικρής αξίας
    d) ΠΚ 378 §1 εδ β΄ ⇨ φθορά ξένης ιδιοκτησίας (όχι μεγάλης αξίας)

2) §2 ⇨ αυτεπαγγέλτως + το θύμα μπορεί στη συνέχεια να δηλώσει ότι δεν επιθυμεί την ποινική δίωξη.
    a) ΠΚ 372 έως 378 ⇨ όλες οι μορφές κλοπής και οι διακεκριμένες
    b) ΠΚ 374 §1 (κακουργηματικές μορφές της §1)

    ⇨ αυτό συμβαίνει για να μπορεί να πραγματοποιηθεί η επ αυτοφώρω σύλληψή της κλοπής.
    ⇨Αν η κλοπή διώκετο κατ΄ έγκληση δεν θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί επ' αυτοφώρω σύλληψη
    ⇨ αυτό ωστόσο δεν σημαίνει ότι πρέπει οπωσδήποτε να ασκηθεί δίωξη ⇨ έχει δικαίωμα να επιλέξει το θύμα αν θα συνεχίσει η δίωξη.

ΥΠΕΞΑΙΡΕΣΗ

Δομή υπεξαίρεσης:

Υ.Υ.	Δόλος
Α.Υ.	1. Πράγμα 2. Κινητό 3. Ξένο 4. Κατοχή του δράστη επί του ξ.κ.π. 5. Ιδιοποίηση του ξ.κ.π. από τον κάτοχο 6. Παράνομο της ιδιοποιήσεως

ΠΚ 375 εδ α- Βασική μορφή υπεξαίρεσης

Αντικειμενική υπόσταση:

1) Αντικείμενο υπεξαίρεσης:
    a) Πράγμα
    b) Ξένο
    c) Κινητό
2) Κατοχή του ξένου κινητού πράγματος από το δράστη
3) Ιδιοποίηση του ξένου κινητού πράγματος από το δράστη
4) Η ιδιοποίηση να είναι παράνομη

Υποκειμενική υπόσταση:

- ➔ Απαιτείται δόλος οποιασδήποτε μορφής
- ➔ **Δεν** είναι έγκλημα υπερχειλούς υποκειμενικής υπόστασης

Προστατευόμενο έννομο αγαθό υπεξαίρεσης ⇨ **είναι μόνο η κυριότητα** και όχι η κατοχή!

- Δια της υπεξαιρέσεως δεν προσβάλλεται η κατοχή ≠ μόνο η κυριότητα
- Για το λόγο αυτό η υπεξαίρεση τιμωρείται ηπιότερα από την κλοπή

Ποινή ⇨ Φυλάκιση έως 3 έτη ή χρηματική ποινή

Παράδειγμα α
Ο Α είναι ταμίας σε σούπερ μάρκετ. Με τη λήξη της βάρδιας του παίρνει τα χρήματα και φεύγει.
Ερωτάται: Τι έγκλημα τελεί?
Απάντηση:
Τελεί υπεξαίρεση, διότι έχει ήδη την κατοχή και απλά ιδιοποιείται το πράγμα.

- ➔ Αν και η υπεξαίρεση ενέχει μικρότερη απαξία σε σχέση με την κλοπή
- ➔ Παρόλα αυτά στην πράξη οι συχνότερες και όταν αφορά μεγαλύτερα αντικείμενα (αξίας) ακόμα συχνότερες ⇨ αποτελούν υπεξαίρεση (και όχι κλοπή).

Το ξένο στην υπεξαίρεση

- Το πράγμα μπορεί να είναι ξένο εν όλω ή εν μέρει
- πχ οι Α και Β έχουν από κοινού μια επιχείρηση, και είναι συγκύριοι ενός pc που βρίσκεται σε αυτή. Ο Α παίρνει το pc και το κρατάει για ιδιωτική χρήση στην οικία του ⇨ αν και είναι κατά το ήμισυ κύριος, ο Α τελεί υπεξαίρεση.

Δάνειο και υπεξαίρεση

Ο Α δανείζει τον Β με το ποσό των 500€ και συμφωνούν ότι ο Β θα το επιστρέψει την 1/12/20.
Ο Β δεν επιστρέφει το ποσό την συγκεκριμένη ημερομηνία αν και τα έχει διαθέσιμα.
Τι έγκλημα τελεί ο Β?
Δεν τελεί υπεξαίρεση, γιατί ο Β όταν πήρε τα χρήματα από τον Α, τα απέκτησε κατά κυριότητα.
Με τη σύμβαση του δανείου ο δανειολήπτης αποκτα κυριοτητα και αναλαμβάνει την υποχρέωση να επιστρέψει χρήματα της ίδιας αξίας σε ορισμένη ημερομηνία.
Η υποχρέωση είναι ενοχική.
Επομένως σε περίπτωση δανείου ο δανειολήπτης που δεν επιστρέφει τα χρήματα δεν διαπράττει υπεξαίρεση!

Έτσι ο επιχειρηματίας που πήρε δάνειο από την τράπεζα και δεν μπόρεσε να το επιστρέψει, δεν τελεί υπεξαίρεση !!

Με τη σύμβαση του Δανείου δεν μπορούμε να έχουμε υπεξαίρεση ≠ με τη σύμβαση του χρησιδανείου μπορεί να υπάρχει υπεξαίρεση!!!!

Συμβάσεις ΑΚ και υπεξαίρεση

Σύμβαση πώλησης

- Η πώληση είναι η ενοχική δικαιοπραξία
- Το τίμημα μεταβιβάζεται κατά κυριότητα από τον αγοραστή στον πωλητή όταν ολοκληρωθούν οι εμπράγματες αξιώσεις.
- Καταβολή του τιμήματος από τον αγοραστή στον πωλητή:
    a. ακόμα και αν ο πωλητής δεν παραδίδει το πράγμα, με την καταβολή του τιμήματος ο πωλητής γίνεται κύριος αυτού.
    b. Αν ο πωλητής δεν παραδίδει το πράγμα και δεν επιστρέψει τα χρήματα, δεν τελεί υπεξαίρεση.

Πώληση με παρακράτηση κυριότητας:

- Ο αγοραστής Β καθίσταται απλώς κάτοχος του αυτοκινήτου ενώ η κυριότητα παραμένει στον πωλητή (ΑΚ 532)
- Αν ο αγοραστής δεν πληρώσει τις δόσεις και αρνείται να το παραδώσει ⇨ τελεί υπεξαίρεση.

Σύμβαση εντολής (ΑΚ 713)

- πχ ο εντολέας δίνει χρήματα στον εντολοδόχο να του πληρώσει λογαριασμό
- Ο εντολοδόχος αποκτά κατοχή, όχι κυριότητα
- Άρα αν κρατήσει τα χρήματα ⇨ τελεί υπεξαίρεση

Σύμβαση παρακαταθήκης (ΣΚ 823) ⇨ Βλέπε σύμβαση εντολής

ΠΚ 375 §4 περ α

- Αν δοθεί σε κάποιον αντικείμενο για να το πουλήσει και να δώσει τα χρήματα
- Καταρχήν αυτός γίνεται κύριος των χρημάτων και άρα αν τα ιδιοποιηθεί δεν τελεί υπεξαίρεση
- Όμως κατά την ΠΚ 375§4 περ α ⇨ τα χρήματα εξομοιώνονται με το πράγμα ⇨ τελεί υπεξαίρεση

ΠΚ 375 §4 περ β

- Αν δοθούν χρήματα σε κάποιον για να αγοράσει κάτι και να το αποδώσει ⇨ και αυτός τα κρατήσει
- Καταρχήν καθίσταται κύριος
- Όμως κατά ΠΚ 375§4 περ β ⇨ εξομοιώνονται με ξένο πράγμα και ⇨ τελεί υπεξαίρεση

Η κατοχή στην υπεξαίρεση

Ο δράστης της υπεξαίρεσης πρέπει να έχει κατοχή (αν δεν έχει κατοχή τελεί αφαίρεση ⇨ κλοπή).

Πώς αποκτάται κατοχή:

1) **Με παράδοση από τον κύριο**
2) **Με σύμβαση έργου**
3) **Με παράδοση από τρίτο**
    a) Ο Α είναι ταμίας σε τράπεζα. Αποκτά κατοχή επί των χρημάτων και αν τα πάρει τελεί υπεξαίρεση. Τα χρήματα τα έχει λάβει όμως από τρίτους και όχι από την τράπεζα.
    b) Ο δικηγόρος που παίρνει ο δικηγόρος από δίκη για λογαριασμό του πελάτη του και τα ιδιοποιείται, τελεί υπεξαίρεση.
4) **Από λάθος- τυχαίο γεγονός**
    a) πχ αντί να μου παραδώσουν ένα κινητό αξίας 100€ που αγόρασα, μου παραδίδουν iphone 12 και το κρατάω. Τελώ υπεξαίρεση αν το ιδιοποιηθώ.

Χρόνος κτήσης της κατοχής:

- Κατά κανόνα πρώτα κάποιος αποκτά την κατοχή στο πράγμα και μετά το ιδιοποιείται.
    a. <u>1η άποψη - Κατά τη στενή ερμηνεία</u> ⇨ πρέπει να προηγείται κτήση της κατοχής και να ακολουθεί η ιδιοποιηση.
    b. <u>2η αποψη - μικρή διορθωτική θεωρεία</u> ⇨ Η κτήση της κατοχής δεν είναι απαραίτητο να προηγείται της ιδιοποίησης, αλλά μπορεί και να συμπίπτουν χρονικά.
    πχ όταν βρώ πορτοφόλι στο δρόμο που ανήκει σε άλλον και το παίρνω (⇨ εδώ κατοχή και ιδιοποίηση συμπίπτουν)

Παράδειγμα:
Ο Α πατέρας των Χ και Ψ πεθαίνει στο δρόμο. Ο Β περαστικός βλέπει το συμβάν και του παίρνει το πορτοφόλι. Ο Α ήταν κύριος του πορτοφολιού του και είχε και φυσική εξουσίαση στο πορτοφόλι του. Τη στιγμή του θανάτου του παύει να είναι κύριος και κύριοι γίνονται αυτοδικαίως οι κληρονόμοι του Χ και Ψ (είτε το ξέρουν είτε όχι).
Άρα κατά το χρονικό σημείο που ο Β παίρνει το πορτοφόλι, αυτό είναι ξένο καθώς κύριοι είναι οι Χ και Ψ.
Ερωτάται:
Ο Β το αφαιρεί από την κατοχή κάποιου?
Απάντηση:

- *Οι κληρονόμοι του δεν έχουν επιληφθεί ακόμη το συμβάν και άρα κανείς δεν έχει αντιληφθεί το ότι είναι κύριοι.*
- *Άρα τη στιγμή που ο Β αφαιρεί το πορτοφόλι, δεν το αφαιρεί από την κατοχή κάποιου - δεν καταλύει ξένη κατοχή.*
- *Επομένως θεμελιώνει κατοχή τη στιγμή που το παίρνει και την ίδια χρονική στιγμή το ιδιοποιείται ⇨ τελεί υπεξαίρεση (με βάση την μικρή διορθωτική ερμηνεία).*
- *Να σημειωθεί ότι την υπεξαίρεση ο Β την τελεί σε βάρος των κληρονόμων του α, Χ και Ψ.*

Κατά το ΑΚ 983 η νομή και κατοχή μεταβιβάζεται κατά πλάσμα δικαίου στους κληρονόμους. Άρα πώς λειτουργεί η μικρή διορθωτική ερμηνεία??
⇨ **Ο ΑΚ θεμελιώνει νομή και κατοχή κατά πλάσμα δικαίου και ratio είναι η προστασία των κληρονόμων μέσω αγωγών κτλ ≠ όμως στο ποινικό δίκαιο το πλάσμα δικαίου αυτό είναι μη ισχυρό γιατί αναφερόμαστε σε de facto κατοχή.**

Παραλλαγή παραδείγματος:
Ο Α του παραδείγματος πέφτει από έμφραγμα στο έδαφος αναίσθητος. Ο Γ που βλέπει το συμβάν του παίρνει το πορτοφόλι.
Ερωτάται:
Τι έγκλημα τελεί ο Γ?
Απάντηση:

- *Ο Γ τελεί κλοπή κατά του Α, διότι κατά τις αντιλήψεις των συναλλαγών ο αναίσθητος εξακολουθεί να έχει κατοχή πάνω στο πορτοφόλι του.*
- *Η κλοπή τελείται κατά του Α, όχι κατά των κληρονόμων του.*

Ηλεκτρονικό χρήμα

- Ο Κ είναι καταθέτης και δίνει τα χρήματά του στην τράπεζα. Η κατάθεση που γίνεται είναι ανώμαλη παρακαταθήκη (ΑΚ 830).
- Η κατάθεση χρημάτων ⇨ Η κατάθεση χρημάτων σε περίπτωση αμφιβολίας λογίζεται ως δάνειο, αν ο θεματοφύλακας έχει την εξουσία να τα χρησιμοποιεί.
- Παρακαταθήκη = η σύμβαση με την οποία κάποιος αναλαμβάνει να φυλάει αντικείμενο που ανήκει κατά κυριότητα σε κάποιον άλλο.
- Η τράπεζα χρησιμοποιεί τα χρήματα των καταθετών ⇨ άρα λογίζεται ώς δάνειο (ΑΚ 830).
- Επειδή τα χρήματα της κατάθεσης δίνονται στην τράπεζα με μορφή δανείου (Η τράπεζα ως δανειολήπτης έχει υποχρέωση να επιστρέψει χαρτονομίσματα ίσης αξίας

σε χρόνο που ορίζει - συνήθως - ο δανειστής) και άρα τα χρήματα όπως και σε όλα τα δάνεια, της μεταβιβάζονται κατά κυριότητα ⇨ αν δεν τα αποδώσει **δεν τελεί υπεξαίρεση.**
- Τα χρήματα που δίνει σε περίπτωση ανάληψης η τράπεζα τα μεταβιβάζει κατά κυριότητα.

Ο Κοινός Λογαριασμός
- αρ 1 ν. 5638/1932
- Κοινός λογαριασμός είναι εκείνος του οποίου οι δικαιούχοι (περισσότεροι από ένα άτομα) μπορούν να κινούν το λογαριασμό εν όλω ή εν μέρει χωρίς να ελέγχεται νομικά από τον άλλο.
- Αν ένας εκ των δύο δικαιούχων, ακόμα και αν δεν έχει συμβάλλει καθόλου στις καταθέσεις, σηκώσει όλα τα χρήματα, δεν τελεί υπεξαίρεση, ούτε και κανένα άλλο αδίκημα.

Ιδιοποίηση στην Υπεξαίρεση

Η ιδιοποίηση ⇨ αποτελεί την εγκληματική συμπεριφορά στην υπεξαίρεση.

Παράδειγμα - ιδιοποίηση
Ο Β απέκτησε την κατοχή βιβλίου με τη σύμβαση χρησιδανείου από τον Α. Συμφωνούν να επιστραφεί μετά από μερικές ημέρες.
- *Την 1/12/20 ο Β αποφασίζει να μην επιστρέψει το βιβλίο.*
- *Στις 2/12/20 ανακοινώνει την απόφασή του αυτή στη σύζυγό του Γ.*
- *Στις 3/12/2020 ανακοινώνει την απόφαση του στον Α.*
- *Στις 4/12/20 πουλάει το βιβλίο στον Δ.*

Ερωτάται:
Πότε συντελείται η Ιδιοποίηση - και άρα έχουμε τετελεσμένη υπεξαίρεση.
Απάντηση:

1η άποψη: θεωρία της εξωτερίκευσης ⇨ νομολογία ΑΠ
Ιδιοποίηση αποτελεί κάθε ενέργεια ή παράλειψη του δράστη με την οποία εξωτερικεύεται η πρόθεσή του να ενσωματώσει το ξένο πράγμα στην περιουσία του.
Κατά την 1η άποψη:
- Την 1/12/20 ⇨ είναι απόφαση και όχι εξωτερίκευση, άρα δεν έχουμε ιδιοποίηση
- Στις 2/12/20 ⇨ είναι εξωτερίκευση η ανακοίνωση στη σύζυγο και άρα έχει γίνει αποποίηση και είναι τετελεσμένη η υπεξαίρεση.
- Στις 3/12/2020 ⇨ανακοινώνει την απόφαση του στον Α- είναι εξωτερίκευση και άρα ιδιοποίηση - τετελεσμένη υπεξαίρεση.
- Στις 4/12/20 ⇨ η πώληση του βιβλίου είναι ιδιοποιήση και υπεξαίρεση

2η άποψη: - κριτική στην 1η
Η εξωτερίκευση μιας πρόθεσης δεν αποτελεί πράξη της.
Το γεγονός ότι κάποιος εξωτερικεύει κάποιος την πρόθεσή του σε ιδιοποίηση πράγματος, δεν ταυτίζεται με την ιδιοποίηση αυτού.

Η δεύτερη άποψη αντιμετωπίζει την ιδιοποίηση όπως και επί κλοπής: ιδιοποίηση είναι κάθε ενέργεια που:

a. Ενσωματώνει έστω και πρόσκαιρα το κινητό στην περιουσία του δράστη
b. Οριστική αποστέρηση του κυρίου
c. Και αποκλεισμού του από το πράγμα

Άρα κατά τη δεύτερη άποψη:

- Την 1/12/20 ⇨ δεν ενέχει εξωτερίκευση
- Στις 2/12/20 ⇨ η εξωτερίκευση στη σύζυγο δεν ενέχει στοιχείο ιδιοποίησης (όχι οριστική αποστέρηση ή αποκλεισμού του κυρίου από το πράγμα)
- Στις 3/12/2020 ⇨ ενέχει και αντικειμενικά την έννοια της οριστικής αποστέρησης και αποκλεισμού από το πράγμα
- Στις 4/12/20 ⇨ η πώληση του βιβλίου ενέχει το στοιχείο της ιδιοποιησης και αποτελεί υπεξαίρεση

➔ Κατά Μυλωνόπουλο και μόνο η προσφορά προς πώληση συνιστά υπεξαίρεση.
➔ Άλλη άποψη ⇨ η προσφορά προς πώληση συνιστά απόπειρα υπεξαίρεσης.

Το παράνομο της ιδιοποίησης στην υπεξαίρεση

Η ιδιοποίηση είναι παράνομη :

- Όταν γίνεται χωρίς δικαίωμα
- Και αντίκειται στην τάξη ιδιοκτησιας του εμπραγμάτου δικαίου

Ο δικηγόρος Α κερδίζει υποθεση του εντολέα του και εισπράττει από τον αντίδικο 10.000€. Ο δικηγόρος είχε συμφωνήσει με τον εντολέα του ότι θα αμειφθεί με 10%. Έτσι επιστρέφει στον εντολέα του τα 9.000€.
Δεν τελεί υπεξαίρεση επειδή ελλείπει το παράνομο της ιδιοποίησης.

ΔΙΑΚΕΚΡΙΜΕΝΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΥΠΕΞΑΙΡΕΣΗΣ

<u>ΠΚ 375 §1 εδ β΄ - Υπεξαίρεση αντικειμένου ιδιαίτερα μεγάλης αξίας</u>
1η Διακεκριμένη πλημμεληματική μορφή υπεξαίρεσης
“Και αν το αντικείμενο είναι ιδιαίτερα μεγάλης αξίας, με φυλάκιση και χρηματικη ποινή”

- Σε σχέση με τον παλιό ΠΚ αλλαγή μόνο στην ποινή.

<u>ΠΚ 375 §1 εδ γ΄ - Υπεξαίρεση αντικειμένου που το έχουν εμπιστευτεί στον υπαίτιο λόγω ανάγκης ή ιδιότητάς του.</u>
2η Διακεκριμένη πλημμεληματική μορφή υπεξαιρεσης

➔ Υπάρχει διάψευση μιας εμπιστοσύνης - αυτό προσθέτει απαξία στην πράξη
➔ Λόγω της μείζονος αυτής απαξίας τιμωρείται και αυστηρότερα
➔ Στον παλαιότερο ΠΚ προβλεπόταν ως κακούργημα ≠ στο νέο βαρύ πλημμέλημα

Προϋποθέσεις:

Α) Να πρόκειται για **αντικείμενο που το έχουν εμπιστευτεί στον υπαίτιο**
Εμπίστευση

1. η **παράδοση** του πράγματος στον κάτοχο
    a. Πρέπει η κατοχή να έχει γίνει με παράδοση
    b. Δεν απαιτείται να γίνει η παράδοση αυτοπροσώπως από τον κύριο
    c. Μπορεί να έγινε και από τρίτον προς το συμφέρον του κυρίου (πχ ο δικηγόρος που πάει να εισπράξει χρηματικη απαίτηση από τον αντίδικο)
2. η οποία βασίζεται **σε εμπιστοσύνη**
    a. Υποκειμενική = ο αδελφικός μου φίλος που τον ξέρω χρόνια
    b. Εκ του νόμου θεσμοθετημένη = πχ δικηγόρος, διευθυντής εταιρείας κτλ
3. προκειμένου αυτό το πράγμα να τύχει **μεταχείρισης προς το συμφέρον του κυρίου**
    - Σκοπός είναι να αποκλειστούν περιπτώσεις που δεν θέλει ο νομοθέτης να προστατεύσει
    - *πχ ο κλέφτης Α εμπιστεύεται στον κλεπταποδόχο Β να διοχετεύσει το κλοπιμαίο στην μαύρη αγορά και αυτός το ιδιοποιηθεί δεν τελεί υπεξαίρεση γιατί δεν είναι προς το συμφέρον του κυρίου*

Β) **Περιπτώσεις εμπίστευσης**

a) Λόγω **ανάγκης** (πυρκαγιά, ναυάγιο)
b) Της **ιδιότητάς** του ως
    i) Εντολοδόχος (⇨ είναι η συνηθέστερη στην πράξη - πχ δικηγόρος)
    ii) Επίτροπος ή Κηδεμόνας
    iii) Μεσεγγυούχος (ΑΚ 832 = σε περίπτωση αμφισβήτησης για το καθεστώς ιδιοκτησίας πράγματος, μέχρι έκδοση δικαστικής απόφασης, παραδίδεται στον μεσεγγυούχο που είναι άτομο ιδιαίτερης εμπιστοσύνης)
    iv) Διαχειριστής ξένης περιουσίας
    (⇨ ενεργεί όχι μόνο υλικές αλλα και νομικές πράξεις με εξουσία αντιπροσώπευσης του κυρίου.
    πχ ο νόμιμος εκπρόσωπος μιας ανώνυμης εταιρείας.
    πχ ο πλούσιος θείος αφήνει μια μεγάλη περιουσία στον ανήλικο Α- διαχειριστές της περιουσίας είναι οι γονείς του ⇨ μπορεί να τελέσουν υπεξαίρεση και μάλιστα θα είναι διακεκριμένη.
    Δηλ διαχειρίζεται μια ξένη περιουσία και έχει τη δυνατότητα να δικαιοπρακτεί εν ονόματι αυτής και να την εκπροσωπεί έναντι τρίτων).

➔ Η απαρίθμηση των ιδιοτήτων είναι περιοριστική.
    ◆ πχ δεν περιλαμβάνεται η ιδιότητα του θεματοφύλακα
➔ Στην ελληνική οικονομική πραγματικότητα τείνουν οι διοικούντες να μπερδεύουν το πορτοφόλι τους με το πορτοφόλι του ΝΠ που διοικούν.
➔ Διαχειριστής = μόνο εκείνος που ενεργεί υλικές και νομικές πράξεις, με εξουσία αντιπροσώπευσης και εκπροσώπησης ≠ όχι κάθε υπάλληλος
➔ Η διάψευση της εμπιστοσύνης είναι έναντι του κυρίου, και όχι έναντι του τρίτου που τυχόν παραδίδει (πχ γραμματέας).
➔ Αξία αντικειμένου = αρκεί να μην είναι μικρής αξίας το πράγμα (αν είναι μικρής αξίας εμπίπτει στην προνομιούχο μορφή)

ΠΚ 375 §2 -Κακουργηματική υπεξαίρεση λόγω αξίας

- Αντικείμενο άνω των 120.000€
- Κάθειρξη **έως** 10 έτη + χρηματική ποινή

ΠΚ 375 §3 - Κακουργηματική υπεξαίρεση κατά του δημοσίου

- Υπεξαίρεση κατά του
    a. ΝΠ ελληνικού δημοσίου
    b. ΝΠΔΔ
    c. ΟΤΑ
- Αξία αντικειμένου άνω των 120.000€
- Κάθειρξη **τουλάχιστον** 10 ετών και χρηματική ποινή έως χίλιες ημερήσιες μονάδες
- Μεγαλύτερη παραγραφή ⇨ 20 έτη

Διαφορά ΠΚ 375§2 ≠ §3:

- 120.000 ⇨ το ποσό είναι ίδιο
- Όμως όταν είναι κατά του δημοσίου κάθειρξη **τουλάχιστον** 10 ετών ≠ κατά ιδιωτών **έως** 10 έτη
- Κατά του δημοσίου = μεγαλυτερη παραγραφή

ΠΡΟΝΟΜΙΟΥΧΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΥΠΕΞΑΙΡΕΣΗΣ

ΠΚ 377- Υπεξαίρεση μικρής αξίας

- Ισχύει ότι και επί κλοπής
- Πράγμα μικρής αξίας
- Ποινή = χρηματική ή παροχή κοινωφελούς εργασίας
- Αν η υπεξαίρεση έγινε από ανάγκη για άμεση χρήση ή ανάλωση = μπορεί να κριθεί ατιμώρητη.

Η ΥΠΕΞΑΙΡΕΣΗ ΔΙΩΚΕΤΑΙ ΚΑΤ ΕΓΚΛΗΣΗ ΣΕ ΟΛΕΣ ΤΗΣ ΤΙΣ ΜΟΡΦΕΣ ΕΞΑΙΡΕΣΗ ⇨ ΥΠΕΞΑΙΡΕΣΗ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

⇨ Αυτό κατακρίνεται έντονα

⇨ Σε ορισμένες περιπτώσεις ΝΠ που καταχρώνται την περιουσία του μέλη του ΔΣ, δεν μπορεί να προστατευτεί ο μέτοχος

⇨ Δεν γίνεται σε περιπτώσεις κακουργημάτων να απαιτείται έγκληση για να κινηθεί η διαδικασία.

ΛΗΣΤΕΙΑ

Γενικές παρατηρήσεις για τη ληστεία:

- ➔ **Σύνθετο έγκλημα υπό στενή έννοια** ⇨ κλοπή (ΠΚ 372) και παράνομη βία (ΠΚ 330)
- ➔ Παρατηρούμε ότι τα συστατικά του είναι δύο ελαφρά πλημμελήματα ≠ ο συνδυασμός τους όμως μας οδηγεί στο βαρύ κακούργημα της ληστείας το οποίο τιμωρείται με κάθειρξη.
  Αιτιολογική βάση ⇨ Ιδιάζουσα απαξία της ληστείας η οποία προκύπτει από τη **μέσου προς σκοπό σχέση** που υπάρχει
  a. ανάμεσα στη βία ή την απειλή
  b. και την αφαιρεση
- ➔ Θεωρείται κατά τις κοινωνικές αντιλήψεις μια από τις βαρύτερες προσβολές της εννόμου τάξεως.
- ➔ Αν και υπάρχουν προνομιούχες μορφές κλοπής ≠ δεν υπάρχουν προνομιούχες μορφές ληστείας
- ➔ Προστατεύεται η **ιδιοκτησία αλλά και η προσωπική ελευθερία**

ΠΚ 380 §1 περ 1η - Ληστεία εν στενή εννοία

		Υ.Σ.Α.
Υ.Υ.	Δόλος	Σκοπός παράνομης ιδιοποίησης
Α.Υ.	1.α. Σωματική βία εναντίον προσώπου **ή** 1.β Απειλές ενωμένες με επικείμενο κίνδυνο σώματος ή ζωής 2. Κλοπή [2.1. Πράγμα 2.2. Κινητό 2.3. Ξένο 2.4. Κατοχή άλλου επί του ξ.κ.π. 2.5. Αφαίρεση του ξ.κ.π. από την κατοχή άλλου]	

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΑΣΗ:

Α) Σωματική βία ή απειλές ενωμένες με επικείμενο κίνδυνο σώματος ή ζωής

- Σκοπός = κάμψη της αντίστασης του παθόντος / εξαναγκασμό για αφαίρεση κινητού

Η σωματική βία κατά προσώπου

a. εξαναγκασμός του παθόντος
b. με παρεμπόδιση των σωματικών λειτουργιών του εξαναγκαζομένου με άμεση επενέργεια επί του σώματός του
c. Κατά τις αντιλήψεις του δράστη η σωματική βία είναι πρόσφορη να κάμψει την αντίσταση που εκδηλώθηκε ή που αναμένεται να εκδηλωθεί

Άμεση σωματική βία

- ➔ Για τη στοιχειοθέτηση ληστείας απαιτείται **άμεση σωματική βία** (≠ δεν αρκεί η έμμεση)
- ➔ Δηλ η άμεση επενέργεια στο σώμα του παθόντος
  Έμμεση σωματική βία ⇨ **δεν αρκεί για τη ληστεία**
  Ο Α μπαίνει στο σπίτι του Β για να κλέψει και καταλαβαίνει ότι ο Β κοιμάται στην κρεβατοκάμαρα, όπου τον κλειδώνει προκειμένου να επιτύχει το σκοπό του.
  ⇨*Ο Β παρεμποδίζεται στις σωματικές του λειτουργίες αλλά όχι ενεργώντας στο σώμα του = δεν τελείται ληστεία.*

- ➔ Μπορεί να επιτευχθεί άμεση σωματική βία και χωρίς την άσκηση υλικής δύναμης ⇨ πχ ο Α ρίχνει στον Β υπνωτικό χάπι
- ➔ Η άσκηση σωματική βίας και η βία εν γένει ⇨ δεν προϋποθέτουν απαραιτήτως την πρόκληση σωματικής βλάβης.
  πχ ο Α κρατά ακινητοποιημένο τον Β και ο συνεργός του Γ αφαιρεί τα κινητά ⇨ υπάρχει σωματική βία κατά προσώπου χωρίς σωματική βλάβη.
- ➔ Η βία μπορεί να είναι **vis absoluta ή vis compulsiva.**

- ➔ Αν εκτός από την άσκηση της σωματικής βίας προκαλέσει και σωματική βλάβη ⇨ θα ευθύνεται για ληστεία και πρόκληση σωματικής βλάβης κατά αληθή συρροή
- ➔ **Για να στοιχειοθετηθεί ληστεία πρέπει** εκτός από το επιπρόσθετο στοιχείο της βίας **να συντρέχουν όλα τα υπόλοιπα στοιχεία της κλοπής.**

Αποδέκτης της βίας:

- Ο κάτοχος/ κύριος του κινητού
- Ή ο συγκάτοχος του κινητού
- Εναντίον τρίτων προσώπων που είναι συνδεδεμένα με τον ιδιοκτήτη και είναι υποχρεωμένα ή διατεθειμένα να παρεμποδίσουν τον δράστη
  a. *πχ νυχτοφύλακας αποθήκης ⇨ έχει υποχρέωση να τον παρεμποδίσει*
  b. *πχ ο Α διαρρηγνύει κατάστημα με σκοπό να το κλέψει. Τον αντιλαμβάνεται ο περαστικός Β και επιχειρεί να τον σταματήσει. Ο Α γρονθοκοπεί τον Β ⇨ αρκεί για στοιχειοθέτηση ληστείας.*

Απειλές ενωμένες με επικείμενο κίνδυνο σώματος ή ζωής

Απειλή

1) **Εξαγγελία μελλοντικού κακού**
   a) Μπορεί να είναι **συναγόμενη συμπερασματικά** από τις περιστάσεις - Δεν απαιτείται να είναι **ρητή**
   b) **Ο κίνδυνος είναι επικείμενος** ⇨ όταν η πραγμάτωσή του παρίσταται ως άμεση
   c) Και συνδεδεμένη με **κίνδυνο σώματος ή ζωής**
   πχ φέρε μου τα λεφτά αλλιώς θα σου σκοτώσω το σκύλο ⇨ όχι ληστεία γιατί δεν αφορά ανθρώπινη ζωή ≠ πρόκειται για εκβίαση.
   d) Αν απειλεί να μην του δώσει το απαραίτητο για τη ζωή του φάρμακο ⇨ μπορεί να στοιχειοθετηθεί ληστεία

2) **Στρεφομένου κατά του απειλουμένου ή κατά άλλου προσώπου**
    a) Κατά του απειλούμενου ⇨ Ταμίας τράπεζας
    b) Ή κατά τρίτου ⇨ Αν απειλείται πελάτης σε τράπεζα αντί για τον ταμία, το παιδί του απειλούμενου
    c) Απειλή κατά τρίτου: Μπορεί να αφορά τον οποιονδήποτε τρίτο?
        - Η παλαιότερη άποψη ⇨ μόνο κατά οικείων
        - Ορθότερη ⇨ Αν απειλείται τρίτος που δεν σχετίζεται με τον απειλούμενο (πχ πελάτης τράπεζας ή το παιδάκι που περνάει απ έξω).
    d) Κατά την κρατούσα και ορθότερη άποψη ⇨ προστατεύεται και ο απειλούμενος στον οποίο ασκείται έντονη ψυχική πίεση, αλλά και ο παθών (πχ η τράπεζα) γιατί αν θεωρηθεί ληστεία δίνεται η δυνατότητα για αμεσότερη επέμβαση κτλ.
3) **Και του οποίου η πραγμάτωση εξαρτάται άμεσα ή έμμεσα από τον απειλούντα** *πχ Ο Α λέει στον Β "αν δεν μου δώσεις το πορτοφόλι θα σε σκοτώσω".*

<u>Ο παθών αό τη ληστεία:</u>

1) Καταρχήν ο κύριος και ο απειλούμενος κάτοχος γιατί η ληστεία είναι έγκλημα κατά της ιδιοκτησίας
2) Επιπρόσθετα είναι παθών και ο απειλούμενος - εφόσον περιορίζεται και η ελευθερία του υπό την έννοια ότι η ληστεία είναι και έγκλημα κατά της ελευθερίας
3) Μπορεί να είναι και ο τρίτος ⇨ γιατί η ληστεία ως σύνθετο έγκλημα είναι και έγκλημα κατά της ελευθερίας (πχ αν κάποιος τραυματίσει το παιδί του απειλούμενου)

<u>Η απειλή πρέπει να είναι αντικειμενικά πραγματοποιήσιμη?</u>

- Δεν απαιτείται να είναι αντικειμενικά πραγματοποιήσιμη αλλά ο σοβαρότητα της απειλής ⇨ δηλ η πρόθεση του δράστη να εκληφθεί σοβαρά η απειλή του
- Η ληστεία δεν είναι έγκλημα διακινδύνευσης ⇨ **δεν είναι απαραίτητο να διακινδυνεύσει πράγματι** ο παθών ≠ αλλά έγκλημα κατά της περιουσίας και της ελευθερίας (αρκεί να **εξαναγκαστεί** ο παθών θεωρώντας ότι η απειλεί είναι πραγματοποιήσιμη).
- Απειλή με μάγια = κατά κρατούσα άποψη πρέπει η απειλή να μπορεί να φοβίσει το μέσο έμφρονα άνθρωπο ≠ κατά άλλη άποψη εφόσον στην συγκεκριμένη περίπτωση ο απειλούμενος ένιωσε περιορισμό της ελευθερίας του επειδή το πίστεψε πρέπει να θεωρηθεί απειλή.

<u>Σχέση μέσου προς σκοπού</u>

- Συνάφεια μέσου προς σκοπού ⇨ βίας και απειλής + αφαίρεσης ή παράδοσης
- Η συνάφεια είναι καταρχήν τοπική και χρονική
- Αν δεν υπάρχει αυτή η συνάφεια ⇨ δεν έχουμε ληστεία
- *πχ ο Α ασκεί σωματική βία στον Β και του αφαιρεί το κλειδί της οικίας του. Την επόμενη μέρα με τη χρήση του κλειδιού αυτού ανοίγει το σπίτι του Β και αφαιρεί αντικείμενα. Ληστεία έχει τελεστεί μόνο ως προς το κλειδί ≠ ως προς τα λοιπά αντικείμενα έχει τελεστεί κλοπή.*

Λειτουργική συνάφεια:

Υποκειμενική υπόσταση	Α) Δόλος +	Β) Σκοπός παράνομης ιδιοποίησης (στοιχείο υπερχειλούς υποκειμενικής υποστάσεως)
Αντικειμενική υπόσταση	1) Αφαίρεση ξένου κινητού πράγματος 2) βία	

⇩ άσκηση βίας - ΠΚ 308§1 ⇩ άσκηση βίας - ΠΚ 308 §3 ⇩

Αρχή Εκτελέσεως — Τετελεσμένο Έγκλημα — Ουσιαστική Αποπεράτωση

- ➔ ΠΚ 380 §1 : η βία ασκείται ανάμεσα στην αρχή εκτελέσεως και το τετελεσμένο έγκλημα - η βία είναι μέσο για την απόκτηση της κατοχής.
- ➔ Άν η βία λαμβάνει χώρα μετά την τέλεση του εγκλήματος (όταν έχει ήδη αποκτήσει ο δράστης κατοχή) και πριν την ουσιαστική του αποπεράτωση = έχουμε ληστρική κλοπή - μέσο για τη διατήρηση της κατοχής.

Βία

Η βία πρέπει να κατατείνει στην αφαίρεση των πραγμάτων

- *Πχ αν ο Α κακοποιεί τον Β για να του αποσπάσει το συνδυασμό του χρηματοκιβωτίου του. Ο Β του τον αποκαλύπτει και ο Α ανοίγει το χρηματοκιβώτιο και κλέβει το περιεχόμενο ⇨ δεν είναι ληστεία γιατί η βία δεν κατέτεινε στο περιεχόμενο του χρηματοκιβωτίου αλλά στο συνδυασμό του ⇨ σωματική βλάβη + κλοπή*
- *Πχ ο Α γρονθοκοπεί τον Β που έχουν προσωπικές διαφορές και ο Β μένει αναίσθητος. Στη συνέχεια χωρίς ο Α να το έχει προαποφασίσει, επιλέγει να του αφαιρέσει το ρολόι ⇨ όχι κλοπή γιατί η βία δεν κατέτεινε στην αφαίρεση του κινητού ⇨ σωματική βλάβη + κλοπή*

Η βία μπορεί να ασκηθεί και με παράλειψη:

- *πχ ο Α που έχει υπό την προστασία του τον ηλικιωμένο Β τον απειλεί ότι δεν θα του δώσει να φάει μέχρι να του δώσει το ρολόι του.*

ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΑΣΗ:

1) **Δόλος**
2) **Σκοπός παράνομης ιδιοποίησης** ⇨ στοιχείο υπερχειλούς υποκειμενικής υποστάσεως

Απόπειρα ληστείας

- ➔ Από την πρώτη στιγμή της παράνομης βίας ή της απειλής
- ➔ Μέχρι τη στιγμή που θα έρθει το τετελεσμένο ⇨ θα ολοκληρωθεί η αφαίρεση
- ➔ Ακόμη και αν ολοκληρωθεί η βία ή η απειλή, δεν είναι τετελεσμένη η ληστεία αν δεν ολοκληρωθεί η αφαίρεση.

ΠΚ 380 §1 περ 2η - Ληστρική εκβίαση

Υ.Υ.	Δόλος	Υ.Σ.Α. Σκοπός παράνομης ιδιοποίησης
Α.Υ.	1.α. Σωματική βία εναντίον προσώπου **ή** 1.β Απειλές ενωμένες με επικείμενο κίνδυνο σώματος ή ζωής 2. Εξαναγκασμός σε παράδοση ξ.κ.π. [2.1. Πράγμα 2.2. Κινητό 2.3. Ξένο 2.4. Κατοχή άλλου επί του ξ.κ.π. 2.5. Παράδοση του ξ.κ.π. στον δράστη]	

Παρατηρήσεις Ληστεία ≠ Ληστρική εκβίαση :
Ομοιότητες:
α) Περιέχουν και οι δύο μορφές σωματική βία εναντίον προσώπου ή απειλές ενωμένες με επικείμενο κίνδυνο σώματος ή ζωής
β) Υποκειμενικό στοιχείο του αδίκου ⇨ σκοπός παράνομης ιδιοποίησης
γ) Το υλικό αντικείμενο είναι ξένο κινητό πράγμα το οποίο βρισκόταν στην κατοχή άλλου
Διαφορές:
α) Ληστεία εν στενή εννοία ⇨ κλοπή : αφαίρεση του αντικειμένου από τον ίδιο το δράστη ≠ Ληστρική εκβίαση ⇨ εξαναγκασμός σε παράδοση του ξένου κινητού πράγματος.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΜΕ ΣΥΡΡΟΕΣ ΤΗΣ ΛΗΣΤΕΙΑΣ:
SOS

Παράδειγμα 1:
Ο Α πυροβολεί τον Β με σκοπό να τον σκοτώσει. Ενώ ο Β ψυχορραγεί ο Α αποφασίζει εκείνη τη στιγμή και του αφαιρεί το πορτοφόλι. Ο Β πεθαίνει μετά την αφαίρεση.
Ερωτάται:
Τι έγκλημα έχει τελέσει ο Α?
Απάντηση:

- *Σε σχέση με τον πυροβολισμό ⇨ έχουμε μια ανθρωποκτονία εκ προθέσεως.*
- *Σε ότι αφορά τη ληστεία*
    a. *ο Α αφαιρεί το πορτοφόλι ενώ ο Β είναι ζωντανός*
    b. *Ενώ ο πυροβολισμός συνιστά ταυτόχρονα και και πράξης άσκησης σωματικής βίας*
- *Με μια φυσική συμπεριφορά τελούνται δύο εγκλήματα*
    1) *Ληστεία σε αληθινή κατ΄ιδέαν συρροή*
    2) *με ανθρωποκτονία εκ προθέσεως*

Παράδειγμα 2:
Ο Α θέλει να σκοτώσει τον Β και να του πάρει και το πορτοφόλι. Ο Α περιμένει τον Β και τον πυροβολεί. Αφού τον πυροβολεί ο Β πεθαίνει. Μετά τον θάνατο του Β, ο Α βρίσκει και του αφαιρεί το πορτοφόλι.
Ερωτάται:
Τι έγκλημα έχει τελεστεί?
Απάντηση:

- *Δεν χωρεί αμφιβολία ότι ο πυροβολισμός συνιστά πράξη άσκησης σωματικής βίας*
- *Όμως : Η κλοπή ως συστατικό στοιχείο της ληστείας απαιτεί αφαίρεση από την κατοχή άλλου.*
- *Εφόσον ο Β ήταν νεκρός κατά το χρόνο αφαίρεσης του αντικειμένου, δεν είχε φυσική εξουσία και άρα δεν είχε κατοχή.*
- *Ο πυροβολισμός δεν θεωρείται μόνο αρχή εκτελέσεως της ανθρωποκτονίας αλλά και αρχή εκτελέσεως της ληστείας ⇨ είναι δηλαδή και αρχή εκτελέσεως της σωματικής βίας αλλά και της αφαίρεσης.*
- *Σε εκείνο λοιπόν το χρονικό σημείο στο οποίο ο Α αρχίζει να εκτελεί το έγκλημα, ο Β ειναι ζωντανος και άρα έχει κατοχή.*
- *Επομένως και πάλι έχουμε ανθρωποκτονία εκ προθέσεως με αληθή κατ ιδέαν συρροή με ληστεία.*

Παράδειγμα 3:
Ο Α έχει πρόθεση απλώς να σκοτώσει τον Β. Τον πυροβολεί και τον σκοτώνει. Ενώ ο Β είναι ήδη νεκρός ο Α αποφασίζει και του παίρνει το πορτοφόλι.
Ερωτάται:
Τι έγκλημα έχει τελέσει?
Απάντηση:

- *Ο Α έχει τελέσει μια ανθρωποκτονία εκ προθέσεως.*
- *Κατά τον ΑΚ η κυριότητα του κληρονομούμενου μεταβιβάζεται αυτοδικαίως στους κληρονόμους του κατά τη στιγμή του θανάτου του. Όμως στο Ποινικό Δίκαιο δεν ισχύει το πλάσμα του ΑΚ 983, κατά το οποίο μεταβιβάζεται και η κατοχή σε αυτούς αυτοδικαίως.*
- *Με τον θάνατο του Β το πορτοφόλι του ανήκει κατά κυριότητα στους κληρονόμους του. Όμως δεν μεταβιβάζεται σε αυτούς και η κατοχή.*
- *Επομένως ο Α θεμελιώνει το πρώτον κατοχή επί του πορτοφολιού ⇨ επομένως δεν αφαιρεί το πορτοφόλι από την κατοχή άλλου ⇨ δεν τελεί κλοπή ≠ αλλά υπεξαίρεση*
- *Αληθής πραγματική συρροή ανθρωποκτονίας εκ προθέσεως και υπεξαίρεσης*

ΠΚ 380§3 - Ληστρική κλοπή

		Υ.Σ.Α.
Υ.Υ.	Δόλος	1. Σκοπός παρανόμου ιδιοποιήσεως 2. Σκοπός διατηρήσεως του κλαπέντος
Α.Υ.	1. Τετελεσμένη κλοπή (ή ληστεία) με συμμετοχή του δράστη της λ.κ. 2. Κατάληψη του δράστη της λ.κ. «εν κλοπή» (ή «εν ληστεία»). 3. Κατάληψη επ' αυτοφώρω 4.α. Σωματική βία εναντίον προσώπου **ή** 4.β Απειλές ενωμένες με επικείμενο κίνδυνο σώματος ή ζωής	

Αντικειμενική υπόσταση :

1) Μια **τετελεσμένη κλοπή** ή ληστεία στην οποία **συμμετέχει ο δράστης της ληστρικής κλοπής**
   πχ ο Α κλέβει αντικείμενο από διαμέρισμα και κατά την έξοδό του καταλαμβάνεται από τον ιδιοκτήτη επ αυτοφώρω. Προκειμένου να διαφύγει χτυπά τον ιδιοκτήτη και φεύγει.
2) Ο δράστης **καταλαμβάνεται εν κλοπη επ αυτοφώρω**
3) Ο δράστης **ασκεί σωματική βία** εναντίον προσώπου / **ή απειλές** ενωμένες με επικείμενο κίνδυνο σώματος ή ζωής

Υποκειμενική υπόσταση:

a. Υπάρχει **δόλος**
b. Διπλό υποκειμενικό στοιχείο του αδίκου:
   i. Σκοπός **παρανόμου ιδιοποιήσεως** του πράγματος
   ii. Σκοπός **διατηρήσεως του κλαπέντος**

➔ Ο δράστης έχει ήδη στην κατοχή του το ξένο κινητό και χρησιμοποιεί τη βία ή τις απειλές για να τη διατηρήσει
➔ Στην πραγματικότητα δεν πρόκειται ούτε για ληστεία
➔ Αλλά ο συνδυασμός της προηγηθείσας κλοπής και της ακολουθούσης ασκήσεως βίας ή απειλής ⇨ προσδίδει στην πράξη την απαξία της ληστείας

Παρατηρήσεις:

Α. Δράστης μπορεί να είναι μόνο εκείνος που καταλαμβάνεται **εν κλοπή.**

- Σε παλαιότερο ΠΚ: "Εν κλοπή καταληφθείς" ⇨ δεν είναι μόνο ο αυτουργός, αλλά και ο συνεργός ή συμμέτοχος
- Ευρύτερη έννοια από αυτή του τωρινού ΠΚ: "εκείνον που καταλείφθηκε επ αυτοφώρω να κλέβει" ⇨ δεν περιλαμβάνει άλλους πέραν του αυτουργού.
- Δεν μπορεί όμως σε καμία περίπτωση να τελέσει ληστρική κλοπή κάποιος ο οποίος δεν μετείχε στην κλοπή (πχ Περαστικός τρίτος που επεμβαίνει ασκώντας βία για να βοηθήσει τον κλέφτη ⇨ θα τιμωρηθεί για ΠΚ 330).

Η προηγηθείσα πράξη:

a. Μπορεί να είναι κλοπή
b. Ή ληστεία ⇨ (περιλαμβάνει την κλοπή)

Χρόνος τελέσεως ληστρικής κλοπής

➔ Η αρχή εκτελέσεως της ληστρικής κλοπής, το σημείο ουσιαστικής αποπεράτωσης της κλοπής / ληστείας.
➔ Η επ αυτοφώρω κατάληψη ⇨ πρέπει να έχει μια χρονική και τοπική συνάφεια
  ◆ Αν καταδιώκεται υπάρχει χρονική και τοπική συνάφεια
  ◆ Η καταδίωξη είναι το απώτατο χρονικό σημείο
  ◆ Όχι όμως την επόμενη μέρα

Επ' αυτοφώρω κατάληψη:

- Κατάληψη ⇨ υπάρχει και όταν γίνει απλά ο δράστης αντιληπτός από τον
  a. κύριο
  b. κάτοχο του πράγματος
  c. Ή και από οποιονδήποτε τρίτο

- Επ' αυτοφώρω:
  Ο τρίτος που καταλαμβάνει επ αυτοφώρω το δράστη:
  a. Είναι αδιάφορο αν έχει πρόθεση να αναλάβει το πράγμα / να κάνει κάποια ενέργεια κατά του δράστη ⇨ εφόσον ο δράστης ασκήσει βία ή απειλές τελείται ληστρική κλοπή
  b. Ακόμα και αν ο τρίτος αντιλήφθηκε μεν το δραστη αλλά δεν τον εξέλαβε ως κλέφτη αλλά ως επισκέπτη, αν ο δράστης ασκήσει βία ή απειλές ⇨ ληστρική κλοπή
  c. Αν ο τρίτος δεν αντιληφθεί καν το δράστη, παραταύτα ο δράστης προληπτικός ασκεί βία ή απειλές ⇨ ληστρικη κλοπή
     i. Είτε επειδή ο δράστης θεωρεί ότι έχει γίνει αντιληπτός
     ii. Είτε αν ξέρει ότι δεν έχει γίνει αντιληπτός αλλά για προληπτικούς λόγους

Σωματική βία ή απειλές :

- Σκοπός διατήρησης του κλαπέντος ⇨ είναι υποκειμενικό στοιχείο του αδίκου.
- **Δεν απαιτείται να κατάφερε να διατηρήσει την κατοχή** των κλοπιμαίων για τετελεσμένη ληστρική κλοπή.
- Τετελεσμένη ληστρική κλοπή ⇨ η χρήση της βίας / απειλών με σκοπό να διατηρήσει τα κλοπιμαία.
- **Η βία όμως πρέπει να ασκείται με σκοπό διατήρησης του κλαπέντος**, όχι απλά για αποφυγή της συλλήψεως.
  Πχ ο Α μπαίνει στην οικία του Β για να κλέψει. Δεν βρίσκει τίποτα και κατά την έξοδό του καταλαμβάνεται από τον Β ο οποίος επιχειρέι για τον συλλάβει. Ο Α προκειμένου να μην συλληφθεί ασκεί βία στον Β ⇨ δεν έχει τελέσει ληστρική κλοπή γιατί η βία δεν ασκήθηκε με σκοπό διατήρησης του κλαπέντος.

ΔΙΑΚΕΚΡΙΜΕΝΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΛΗΣΤΕΙΑΣ

<u>ΠΚ 380 §2 περ 1 - Εκ του αποτελέσματος διακρινόμενη ληστεία</u>

Από το βασικό έγκλημα της ληστείας επέρχεται ένα εκ του αποτελέσματος διακρινόμενο έγκλημα.

Πχ ο Α εισέρχεται στην οικία του Β και του ασκεί σωματική βία με σκοπό να κάμψει την αντίστασή του και να του αφαιρέσει κοσμήματα. Από τις γροθιές προξενείται βαριά εγκεφαλική βλάβη από την οποία:
α) ο Β πεθαίνει ⇨ από την πράξη επήλθε ο θάνατος του
β) Ο Β μένει παράλυτος ⇨ βαριά σωματική βλάβη

ΠΚ 29
Στις περιπτώσεις εκ του αποτελέσματος διακρινόμενου εγκλήματος πρέπει να τιμωρείται το βαρύτερο αποτέλεσμα και ως εκ του αποτελέσματος διακρινόμενο έγκλημα στον ΠΚ.
Σε ότι αφορά το βαρύτερο αποτέλεσμα ⇨ θα εφαρμοστεί το ΠΚ 380 §2

a. **είτε ο δράστης έχει αμέλεια ως προς το βαρύτερο αποτέλεσμα αυτό**
b. **είτε αν έχει δόλο**.

Όμως:
Εάν ο δράστης έχει δόλο ως προς το θάνατο του θύματος ⇨ ΠΚ 380§1 σε αληθή κατ ' ιδέαν συρροή με ΠΚ 299.
Ερωτάται:
Γιατί συμβαίνει αυτό?
Απάντηση:
ΠΚ 29 "εφόσον δεν τιμωρείται αυστηρότερα κατά άλλη διάταξη".
Τα εκ του αποτελέσματος διακρινόμενα εγκλήματα τιμωρούνται με βάση τη διάταξη που τα προβλέπει είτε προκλήθηκαν από αμέλεια είτε από δόλο, **εκτός αν η συμπεριφορά αυτή τιμωρείται βαρύτερα κατά άλλη διάταξη.**

- ➔ Στη σωματική βλάβη ακόμα είτε τελείται με αμέλεια, είτε με δόλο ⇨ πάντα εφαρμόζουμε ΠΚ 380§2 γιατί η λύση της συρροής δεν οδηγεί σε βαρύτερο αποτέλεσμα.
- ➔ Ανθρωποκτονία ως εκ του αποτελέσματος διακρινόμενο:
  - ◆ Αν οφείλεται σε αμέλεια ⇨ ΠΚ 380§2
  - ◆ Αν οφείλεται σε δόλο ⇨ συρροή

<u>Θανατηφόρος ληστρική κλοπή</u>

- Είναι δυνατόν οι ποινές της §2 είναι δυνατόν να εφαρμοστούν και επί ληστρικής κλοπής.
- Η ΠΚ 380 §2 = διακεκριμένη μορφή τόσο ΠΚ 380§1 όσο και ΠΚ 380§3.

<u>ΠΚ 380 § 2 περ 2 - Ληστεία που τελείται με ιδιαίτερη σκληρότητα</u>:

Ιδιαίτερη σκληρότητα:

- Είναι μια συμπεριφορά
- Πρόκληση ιδιαίτερου σωματικού πόνου στον παθόντα
- Συμπεριφορά που χαρακτηρίζεται από μια απανθρωπιά

➔ Πρόκειται για **έγκλημα συμπεριφοράς** όχι αποτελέσματος (δεν ενδιαφέρει το αποτέλεσμα)
➔ Η απαξία περιορίζεται στη συμπεριφορά.

Ζητηματα Συρροών:
(Παρακάτω όπου αναφέρεται §2 ⇨ αναφερόμαστε στο εκ του αποτελέσματος διακρινόμενο).

Ληστεία της §1 σε συρροή με ληστρική κλοπή της §3 ⇨ η §1 απορροφά την §3
Ο Α μπαίνει στο σπίτι του Β για να κλέψει κοσμήματα. Εκεί συναντά τον Β κατά του οποίου ασκεί βία για να θεμελιώσει την κατοχή του σε αυτά. Εξερχόμενος από την οικία καταλαμβάνεται από τον Γ κατά του οποίου ασκεί επίσης βία προκειμένου να διατηρήσει την κατοχή.
Έχει τελέσει ληστεία §1 και ληστρική κλοπή §3.
Η ληστεία της §1 απορροφά και τη ληστρική κλοπή §3.

Συρροή της §1 και §2 με αυτή της §3.
Ο Α μπαίνει στην οικία του Β για να τον ληστέψει. Τον γρονθοκοπεί στο κεφάλι και τον αφήνει παράλυτο και αφαιρεί τα κινητά. ⇨ διακεκριμένη ληστεία §2 σε συνδυασμό με §1.
Κατά την έξοδό του καταλαμβάνεται από τον Γ τον οποίο επίσης γρονθοκοπεί χωρίς να του αφήσει κάποια βλάβη, και φεύγει.
Ο Α έχει τελέσει μια προηγηθείσα διακεκριμένη ληστεία §2 + ληστρική κλοπή §3 ⇨ η προηγηθείσα ληστεία της §2 απορροφά τη ληστρική κλοπή της §3 ως βαρύτερη.

Προηγείται μια ληστεία §1 + επακολουθεί μια διακεκριμένη ληστρική κλοπή §3 κατά την §2.
Ο Α μπαίνει στο σπίτι του Β και του ασκεί βία χωρίς να του προκαλέσει βλάβη. Εξερχόμενος καταλαμβάνεται από τον Γ τον οποίο γρονθοκοπεί και του προκαλεί βαριά εγκεφαλική βλάβη και ο Γ μένει παράλυτος.
Η προηγηθείσα ληστεία κατά του Β ⇨ Πρόσκαιρη κάθειρξη κατά την §1. Η επακολουθείσα ληστρική κλοπή έχει βαρύτερο αποτέλεσμα βαριάς σωματικής βλάβης και τιμωρείται κατά την §2. Η διακεκριμένη ληστρική κλοπή κατά την §2 απορροφά την προηγηθείσα ληστεία της §1.

Κανόνας για τις συρροές:
Κάθε βαρύτερη μορφή ληστείας ή ληστρικής κλοπής ⇨ απορροφά την ελαφρύτερη. Όταν είναι και οι δύο ίδιας βαρύτητος, η §1 απορροφά την §3.

ΔΟΜΗ ΑΠΑΤΗΣ (Άρ. 386 Π.Κ.)

Υ.Υ.	Άμεσος δόλος β΄ βαθμού («Εν γνώσει» τέλεση)	Δόλος						Υ.Σ.Α.: Σκοπός παρανόμου περιουσιακού οφέλους
Α.Υ.	1. Πράξη εξαπάτησης: 1.α. Παράσταση ψευδών γεγονότων ως αληθών 1.β. Αθέμιτη απόκρυψη 1.γ. Αθέμιτη παρασιώπηση	→ 5. Αιτιότητα (c.s.q.n.)	2. Πλάνη του εξαπατηθέντος	→ 5. Αιτιότητα (c.s.q.n.)	3. Περιουσιακή διάθεση (πράξη παράλειψη ή ανοχή)	→ 5. Αιτιότητα (c.s.q.n.)	4. Περιουσιακή βλάβη	↗ 6. Υλική αντιστοιχία βλάβης και οφέλους

ΠΚ 386 - Απάτη

Αντικειμενική υπόσταση:

1) Πράξη εξαπάτησης
    a) Παράσταση ψευδών γεγονότων ως αληθινών
    b) Αθέμιτη απόκρυψη
    c) Αθέμιτη παρασιώπηση
2) Πλάνη του εξαπατηθεντος
3) Περιουσιακή διάθεση
    a) Με Πράξη
    b) Παράλειψη
    c) Ανοχή
4) Περιουσιακή βλάβη
5) Αιτιώδης σύνδεσμος ανάμεσα στα παραπάνω στοιχεία
6) Υλική αντιστοιχία βλάβης - οφέλους

Υποκειμενική υπόσταση:

1) Άμεσος δόλος β΄βαθμού ⇨ αναφορικά με την πράξη εξαπάτησης
2) Δόλος οποιουδήποτε βαθμού για τα υπόλοιπα στοιχεία της αυε
3) Υποκειμενικό στοιχείο του αδίκου ⇨ Σκοπός παράνομου περιουσιακού οφέλους

Επιμέρους ανάλυση στοιχείων απάτης:

Πράξη εξαπάτησης

- Πραξη εξαπάτησης = η συμπεριφορά με την οποία ο δράστης παραπλανά κάποιον άλλον επενεργώντας στο νοητικό του, και με τον τρόπο αυτό δημιουργείται πλάνη.

Είναι μια νοητική επικοινωνία - δεν χρειάζεται να είναι ρητή δήλωση.
Αν δεν έχουμε νοητική επικοινωνία ⇨ δεν υπάρχει απάτη!!!! Ούτε καν απόπειρα απάτης.

Παράσταση ψευδών γεγονότων ως αληθινών:

- Είναι κεντρική έννοια και ο πιο συνηθισμένος στην πράξη τρόπος
- Κάθε ανακοίνωση - παράσταση - ισχυρισμός στα οποία εμπεριέχεται μια αναληθής απεικόνιση της πραγματικότητας.

Γεγονός :
⇨ περιστατικό ή κατάσταση του εξωτερικού κόσμου αναγόμενο στο **παρόν ή στο παρελθόν** και δεκτικό απόδειξης

- ➢ Το γεγονός δεν είναι απαραίτητα αντιληπτό από τις αισθήσεις. Μπορεί να αφορά σε ιδιότητες προσώπου (πτυχιούχος, ηλικία, γνώση ξένων γλωσσών) ή σε ιδιότητες αντικειμένου (πχ αντίκα, χειροποίητος πίνακας κτλ)
- ➢ **Δεν είναι γεγονός περιστατικό που αναφέρεται στο μέλλον** (⇨ δεν είναι δεκτικό αποδείξεως το τι θα γίνει στο μέλλον).
- ➢ Αν ο ισχυρισμός του μελλοντικού γεγονότος συνδέεται με γεγονός του παρελθόντος ή του παρόντος ⇨ είναι γεγονός γιατί είναι διυποκειμενικά ελέγξιμο.

Ψευδές γεγονός:
⇨ αναφέρεται όχι σε γεγονός αλλά σε ισχυρισμό ότι έχει λάβει χώρα ένα γεγονός.

Τρόποι με τους οποίους μπορεί να γίνει η ψευδής παράσταση:

1) με τον προφορικό λόγο
2) γραπτό λόγο
3) Παράσταση με σημείωμα (πχ ταμπελάκι φιάλης κρασιού)
4) Με τεχνικά μέσα (πχ αλλαγή ρολογιού ΔΕΗ)

Με ποιούς τρόπους μπορεί να διαπιστωθεί η ψευδής παράσταση:

a. με τις **αισθήσεις** (πχ με οπτική εξέταση ζωγραφικού πίνακα)
b. Με **μια πράξη** (πχ χημική ανάλυση)

Παρατηρήσεις - περιπτωσιολογία:

- ➔ **Γεγονοτικός πυρήνας** ⇨ κοινωνικές παραδοχές μεταξύ των ειδικών ενός κλάδου για ένα ζήτημα (πχ τι θεωρείται στην ελλάδα οικονομικό αυτοκίνητο) ⇨ εμπίπτει στην έννοια του γεγονότος.
  Σε κάθε γεγονοτική κρίση πρέπει να αναζητούμε αν υπάρχει ένας γεγονοτικός πυρήνας.
- ➔ **Δεν είναι απάτη**:
  - ◆ Υποκειμενικές κρίσεις ⇨ δεν είναι αντικειμενικά γεγονότα (πχ οτι ένα βιβλίο είναι καλό ή όχι)
  - ◆ Απλή αθέτηση σύμβασης
  - ◆ Οι διαφημιστικές υπερβολές (≠ Όταν όμως αναφέρονται γεγονότα πρέπει να είναι αληθή - πχ λίτρα βενζίνης ανά 100χλμ).
- ➔ Όταν γίνεται αναφορά της **αγοραίας αξίας**

a. Αν πρόκειται απλά για αξιολογική κρίση ⇨ δεν συνιστά γεγονός
b. Αν η κρίση είναι συνδεδεμένη με ισχυρισμό της αξίας του πράγματος στην αγορά ⇨ αυτό είναι ισχυρισμός γεγονότος.

➔ **Αρνητικά γεγονότα** ⇨ Έστω ότι ο Α ισχυρίζεται ότι δεν έχει λεφτά προσπαθωντας να πείσει τον Β να τον ελεήσει: ο ισχυρισμός ανάγεται στο παρόν και είναι διυποκειμενικά ελέγξιμο ⇨ εμπίπτει στην έννοια της ψευδής παράστασης γεγονότος και συνιστά απάτη.

Αθέμιτη απόκρυψη:

- Θετική ενέργεια
- Με την οποία αλλοιώνεται η πραγματική κατάσταση και συγκαλύπτεται
- Και λογω της οποίας παραπλανάται ο παθών
- Αθέμιτη ⇨ **η παρασιώπηση ή απόκρυψη είναι αθέμιτη όταν γίνεται χωρίς δικαίωμα από το νόμο**.

Αθέμιτη παρασιώπηση:

- **Παράλειψη** του δράστη να:
  a. Να αποτρέψει την δημιουργία πλάνης του παθόντα
  b. Να άρει την ήδη υπάρχουσα πλάνη στην οποία ήδη βρίσκεται ο πλανώμενος

Γνήσια εγκλήματα παραλείψεως ⇨ η παράλειψη αποτελεί στοιχείο της αυε και αναφέρεται ρητά στο νόμο

≠

Μη γνήσια εγκλήματα παραλείψεως ⇨ η αντικειμενική υπόσταση δεν προβλέπει καταρχήν την δια παραλείψεως τέλεση, αλλά είναι δυνατόν να θεωρηθεί ότι μπορεί να τελεστεί και με παράλειψη αν ο δράστης βαρύνεται με ιδιαίτερη νομική υποχρέωση προς τουτο.

- Με βάση τα παραπάνω θα μπορούσε κανείς ότι πρόκειται για γνήσιο έγκλημα παραλείψεως.
- Όμως: Απάτη δια παραλείψεως (με αθέμιτη παρασιώπηση) δεν τελεί ο καθένας ≠ τελεί μόνο εκείνος ο οποίος βαρύνεται με ιδιαίτερη νομική υποχρέωση να πράξει κάτι.
- Η ιδιαίτερη νομική υποχρέωση μπορεί να πηγάζει:
  1) Από νόμο
  2) Σύμβαση
  3) Κατά τη νομολογια ⇨ και από την καλή πίστη
     a) θετική υποχρέωση που προκύπτει από το ΑΚ 288)
     b) αντίθεση θεωρίας ⇨ ισχύει μια τόσο γενική ρήτρα για δημιουργία νομικής υποχρέωσης?
     c) Νέος ΠΚ 15 - περιοριστική απαρίθμηση των πηγών ιδιαιτερης νομικης υποχρέωσης, στις οποίες δεν περιλαμβάνεται η καλή πίστη. Έχει κατακριθεί.

Η πλάνη του παθόντα:

- Ο νομοθέτης δεν χρησιμοποιεί τη λέξη πλάνη
- "Πείθει" ⇨ έχοντας προηγηθεί η πράξη εξαπάτησης "πείθεται" ο παθών, επομένως έχει παραπλανηθεί.

- Πλάνη = Κάθε παράσταση στη συνείδηση του διαθέτοντος ως προς συγκεκριμένο περιστατικό η οποία δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα.
- Πλάνη:
    a. Όταν ο πλανώμενος αγνοεί όλα τα στοιχεία της πραγματικότητας
    b. Όταν γνωρίζει μέρος της αλήθειας.
- Ποιός πλανάται:
    1) Μόνο τα ΦΠ
    2) Ποτέ τα ΝΠ
- Πλάνη = θετική παράσταση (μέσω πράξης εξαπάτησης, και μια επενέργεια) στο μυαλό του δράστη ≠ όχι άγνοια αυτού.
  Η λεγόμενη άγνοια περιστατικών (ingonantia facti) ⇨ δεν συνιστά πλανη και άρα δεν έχουμε απάτη.

Αμφιβολίες του θύματος
Παρά τις αμφιβολίες του θύματος έχουμε πλάνη ⇨ γιατί τελικά επικράτησε η εκδοχή εκείνη που είναι πεπλανημένη - αντίθετη προς την πραγματικότητα.

Συνυπαιτιότητα του θύματος:
Όταν το θύμα μη καταβάλλοντας καμία προσπάθεια επιμέλειας επιδεικνύει τέτοια αφέλεια ⇨ είναι συνυπαίτιος.
Αυτή η συνυπαιτιότητά του λαμβάνεται υπόψη?
1η άποψη
⇨ σε ότι αφορά τους αφελείς / αδύναμους ⇨ δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι πρέπει να προστατεύονται.
Σε ότι αφορά έναν έμπειρο δικηγόρο που φέρθηκε αμελώς και εξαπατήθηκε (παράδειγμα από τη νομολογία) ⇨ υπάρχει συνυπαιτιότητα και απαλλάσσεται ο δράστης.
2η άποψη: Κρατούσα
⇨ δεν δέχεται ότι η συνυπαιτιότητα του παθόντος απαλλάσσει το δράστη
(Το ότι φέρθηκε αμελώς κάποιος δεν σημαίνει ότι μπορεί ο δράστης να εξαπατά, ή ότι πρέπει να τον επιβραβεύει η έννομη τάξη)
Εξαίρεση κατά τη 2η άποψη ⇨ κινδυνωδης δικαιοπραξίες (πχ χρηματιστηριακή δραστηριότητα)

Περιουσιακή διάθεση:
- Περιουσιακή διάθεση = κάθε πράξη, παράλειψη, ανοχή του πλανωμένου με την οποία αυτός επενεργεί άμεσα στη δική του περιουσία ή κάποιου τρίτου, επί της οποίας έχει κάποια εξουσία διάθεσης
- Μπορεί να γίνει μέσω:
    a. Πράξης
    b. Παράλειψης
    c. Ανοχής
- Ο παραπλανημένος είναι αυτός που προβαίνει στην περιουσιακή διάθεση
- Άμεση επενέργεια στη δική του περιουσία ή στην περιουσία τρίτου
- Τρόποι επενέργειας:
    1) Πράξη
        a) Αγορά - περιουσιακή μεταβίβαση κτλ
        b) Παράδοση εξοφλητικής απόδειξης για ποσό που δεν έχει εξοφληθεί

c) Παραίτηση από αγωγή
d) Πχ ο Α παραδίδει το κοστούμι του στο καθαριστήριο. Ο Β παρουσιάζεται ως εντολοδόχος του Α και παίρνει από το καθαριστήριο το κουστούμι το οποίο και ιδιοποιείται, αφαιρώντας το από την περιουσία του Α.

2) Παράλειψη
a) Αφορά τον πλανώμενο
b) πχ να εξαπατηθεί ο Β και λόγω αυτής να παραλείπει να εγείρει αγωγή

3) Ανοχή
a) Πχ να μου πάρει κάποιος χαρτονομίσματα από το πορτοφόλι, παριστώντας μου ότι είναι πλαστά.

- Περιουσιακή διάθεση ≠ περιουσιακή βλάβη.
  Το ότι υπάρχει επέμβαση στην περιουσία, δεν σημαίνει ότι υπάρχει και ζημία.
  Περιουσιακή διάθεση = επέμβαση στην περιουσία
  Περιουσιακή βλάβη = μείωση της περιουσίας.

- **Η περιουσιακή διάθεση είναι άμεση:**
  Υπάρχει όταν ο πλανώμενος προβαίνει σε μια πράξη - παράλειψη - ανοχή με την οποία επεμβαίνει άμεσα στην περιουσία του.
  Πχ ο Α χτυπάει το κουδούνι του Β, ο Β ρωτάει ποιός είναι και ο Α λέει ότι είναι τεχνικός της ΔΕΗ. Ο Β ανοίγει υπολαμβάνοντας ότι ο Α είναι πράγματι τεχνικός, και ο τελευταίος αφαιρεί πράγματα από την οικία του Β. ⇨ *είναι κλοπή, δεν είναι απάτη!*
  Η συμπεριφορά στην οποία προέβει ο Β είναι το ότι άνοιξε την πόρτα - δεν έκανε επέμβαση στην περιουσία του και άρα δεν έκανε κάποια περιουσιακή διάθεση. Απλά έτσι δημιούργησε τις κατάλληλες συνθήκες ώστε ο Α να επέμβει στην περιουσία του Β, δια της κλοπής.
  Η περιουσιακή διάθεση πρέπει να είναι άμεση!!
- Στην απάτη ο εξαπατωμενος **ζημιώνει τον εαυτό του**, και η ζημία αυτή προκαλείται με την άμεση περιουσιακή διάθεση στην οποία προβαίνει.

Είναι πιθανό ο πλανώμενος να είναι άλλος από αυτόν που ζημιώνεται:

➔ **Πάντα αυτός που εξαπατάται προβαίνει και στην περιουσιακή διάθεση** (στοιχείο 2 και 3 στο σχεδιάγραμμα απάτης ⇨ πάντα το ίδιο πρόσωπο)

➔ **Δεν είναι απαραίτητο να ταυτίζεται ο διαθέτων με τον ζημιούμενο** (στοιχείο 3 και 4) ⇨ περίπτωση της **τριγωνικής απάτης**!
Πχ ζημία προκύπτει σε ΝΠ - μέσω εξαπάτησης του εκπροσώπου της εταιρείας.

➔ Τριγωνική απάτη μπορεί να υφίσταται και στο δικαστήριο
Πχ ο Α εγείρει αγωγή κατά του Β για δάνειο που δήθεν ο τελευταίος έχει λάβει, χωρίς αυτό να έχει λάβει ποτέ χώρα. Ο Α παραπλανά με τον τρόπο αυτό το δικαστήριο, εξαπατά το δικαστή ο οποίος εκδίδει δικαστική απόφαση (η οποία αποτελεί περιουσιακή επέμβαση κατά του εναγομένου Β).

Η περιουσιακή βλάβη

- Είναι το στοιχείο που συνδέει την απάτη με τα εγκλήματα περιουσίας

Τι συνιστά Περιουσία:

1η θεωρία ⇨ Νομική έννοια της περιουσίας

- Είναι το σύνολο δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του προσώπου, ανεξάρτητα αν αυτά έχουν ή όχι αξία.
- Μειονέκτημα ⇨
    a. καθιστά την έννοια εξαιρετικά στενή : περιλαμβάνει μόνο δικαιώματα και αποκλείει περιουσιακά αγαθά που έχουν οικονομικό περιεχόμενο, έχουν περιουσιακά αγαθά αλλά δεν αποτελούν δικαιώματα (πχ φήμη, πελατεία) .
    b. Περιλαμβάνει και δικαιώματα που ενδεχομένως έχουν μόνο δικαιώματα συναισθηματικής αξίας (στο σημείο αυτό είναι υπερβολικά ευρεία) .
- Αυτή η θεωρία έχει πλέον εγκαταληφθεί

2η θεωρία ⇨ οικονομική έννοια της περιουσίας

- Περιουσία είναι το σύνολο των οικονομικών αγαθών του προσώπου, των αγαθών δηλαδή εκείνων που έχουν οικονομική ή χρηματική αξία δυνάμενη να διαπιστωθεί λογιστικά, ανεξαρτήτως αν τα αγαθά αναγνωρίζονται / επιδοκιμάζονται από την έννομη τάξη.
- Πλεονεκτήματα ⇨ Εξουδετερώνει τα μειονεκτήματα της 1ης θεωρίας
- Μειονεκτήματα ⇨ αναγνωρίζει ως περιουσία και αγαθά ή αξιώσεις από ανήθικη ή παράνομη αιτία.
- Υποστηρίζεται από ορισμένους αλλά δεν είναι η κρατούσα

3η θεωρία - Νομικο-οικονομική θεωρία της περιουσίας

- Στην Περιουσία ανήκουν **όλα τα αγαθά προσώπου που έχουν οικονομική αξία εφόσον δεν αποδοκιμάζονται από την έννομη τάξη**
- Περιεχόμενο:
    a. Περιλαμβάνονται τα περιουσιακά αγαθά που έχουν οικονομικό περιεχόμενο χωρίς να αποτελούν δικαιώματα
    b. χωρίς να περιλαμβάνονται όσα αγαθά ή αξιώσεις προέρχονται από παράνομη ή ανήθικη αιτία
- Η μάλλον κρατούσα θεωρία

Περιουσιακή βλάβη

- Η μείωση της συνολικής οικονομικής αξίας, της περιουσίας του παθόντος.
- Για να βρούμε την περιουσιακή βλάβη ⇨ Θα συγκρίνουμε την οικονομική αξία της περιουσίας πριν και μετά από την περιουσιακή διάθεση του παραπλανηθέντος.
- Είναι ένα από τα βασικότερα στοιχεία της απάτης.
- Υπολογισμός: λογιστικό κριτήριο
  Οι αξιώσεις για αποζημίωση που προκύπτουν από την ίδια την απάτη ⇨ δεν προσμετράται στο ενεργητικό της περιουσίας (⇨ δεν θα τη “βάλουμε στη ζυγαριά”)

Συγκριση παροχής - αντιπαροχής:

1. Συγκρίνουμε παροχή - αντιπαροχή:
    a. Αν είναι ίδια = δεν υπάρχει απάτη
    b. Η Α παραπλανάται και νομίζει ότι αγοράζει δαχτυλίδι 20Κ στην τιμή που κατά την αγοραία αξία πωλείται 12Κ. Στην πραγματικότητα αγοράζει δαχτυλίδι 12Κ.
    ⇨ δεν υπάρχει απάτη, διότι δεν υφίσταται βλάβη της περιουσίας της
2. Όταν η συγκεκριμένη αντιπαροχή ήταν άχρηστη για τον παθόντα ενόψει των συγκεκριμένων οικονομικών αναγκών, επιδιώξεων και λοιπών δυνατοτήτων.
    a. Αυτό το φαινόμενο ονομάζεται **"Προσωπική πλευρά της ζημίας στην περιουσιακή βλάβη"**
    b. Το κριτήριο είναι αντικειμενικό και πάλι ≠ όχι υποκειμενικό
    c. Πχ υποψήφιος φοιτητής ισπανικής γλώσσας παραπλανάται και αγοράζει βιβλίο ιταλικής στην αγοραία τιμή της. Αν και η παροχή είναι ισάξια της αντιπαροχής, υπάρχει απάτη γιατί το βιβλίο των ισπανικών του ειναι αχρηστο.
    Το κριτήριο είναι **αντικειμενικό** γιατί είναι έτσι και για κάθε υποψήφιο φοιτητή της ισπανικής (τον μέσο κοινωνό αυτής της κατηγορίας) , όχι μόνο στον συγκεκριμένο.

<u>Διακινδύνευση της περιουσίας ως περιουσιακή βλάβη:</u>

Πχ ο Α εμφανίζεται ενώπιον του συμβολαιογράφου Β ως κύριος του ακινήτου Τ και επιθυμεί να το πουλήσει στον Δ (ο οποίος γνωρίζει ότι το ακίνητο δεν είναι του Α). Ο Α πωλεί και μεταβιβάζει το ακίνητο στον Δ. Ο Δ έχει αποκτήσει έναν τίτλο ιδιοκτησίας επί του ακινήτου αυτού.

- ➔ Επεξήγηση
    - ◆ πρόκειται για **τριγωνική απάτη**
    - ◆ Πρόσωπο που εξαπατάται ⇨ ο συμβολαιογράφος Β
    - ◆ Πρόσωπο που ζημιώνεται ⇨ ο Γ
    - ◆ Όμως όπως γνωρίζουμε ο Δ δεν γίνεται κύριος, και άρα δεν υπάρχει περιουσιακή ζημία του Γ. Επομένως πώς γίνεται να έχουμε απάτη?
    - ◆ Με τη συμπαιγνία των Α και Δ, υπάρχει διακινδύνευση της περιουσίας του Γ : γιατί με το να έχει ο Δ τίτλο ιδιοκτησίας που έχει συντάξει ο συμβολαιογράφος Β, η περιουσία διακινδυνεύει γιατί ο Δ μπορεί να το πουλήσει σε καλόπιστο τρίτο, και ο Γ να αναγκαστεί να εμπλακεί σε δικαστικό αγώνα κατά του Δ ή όποιος ειδικός διάδικος του κτλ.
- ➔ Στη περίπτωση αυτή
    - ◆ Άποψη 1η ⇨ θεωρείται ότι υπάρχει διακινδύνευση ⇨ και η διακινδύνευση αυτή κατά μια άποψη αρκεί για να συσταθεί απάτη.
    - ◆ Άποψη 2η ⇨ δεν είναι διακινδύνευση αλλά βλάβη: πχ μεταξύ δύο όμορων ακινήτων εκ των οποίων το ένα έχει εμπλακεί σε δικαστικό αγώνα και το άλλο όχι. Ένας υποψήφιος αγοραστής θα προτιμήσει το ακίνητο χωρίς δικαστικές περιπέτειες. Η μόνη πιθανότητα να επιλέξει το ακίνητο του Γ, είναι ο τελευταίος να μειώσει πάρα πολύ την τιμή του ακινήτου.
    Άρα έχουμε μείωση της αξίας του ακινήτου.

Πιστωτική απάτη:
Όταν κάποιος εξαπατά τους **υπαλλήλους τράπεζας** προκειμένου να του δώσει **δάνειο**.
Πχ ο Α μπαίνει σε ένα κατάστημα τραπέζης και βρίσκει τον αρμόδιο για τη χορήγηση δανείων Β και του ζητά επιχειρηματικό δάνειο. Προκειμένου να πάρει το δάνειο επιδεικνύει στον Β ψευδείς ισολογισμούς. Ο Β παραπλανάται και δίνει το δάνειο στον Α.

- Εδώ υπάρχει πάλι τριγωνική απάτη.
- Η τράπεζα έχει αξίωση επιστροφής των χρημάτων από τον Α αλλά αυτή η αξίωση είναι χωρίς αντίκρισμα διότι δεν μπορεί να πάρει τα χρήματά της πίσω.
- Άποψη 1η ⇨ Κατά κάποιους και εδώ πρόκειται για διακινδύνευση, επειδή ο Α
- Άποψη 2η ⇨ Κατά άλλους όμως είναι περιουσιακή βλάβη διότι η αξίωσή της για επιστροφή του δανείου έχει μόνο θεωρητική δυνατότητα να ικανοποιηθεί, χωρίς να τίθεται θέμα να τα πάρει πραγματι πίσω.

Υποκειμενικό στοιχείο στην απάτη:

1. Αναφορικά με την πράξη εξαπάτησης ⇨ άμεσος δόλος β΄ βαθμού
2. Για τα υπόλοιπα στοιχεία ⇨ αρκεί και ο ενδεχόμενος δόλος
3. Υποκειμενικό στοιχείο του αδίκου ⇨ σκοπός παράνομου περιουσιακού οφέλους

Παράδειγμα - δόλος στην απάτη
Ο Α έχει κληρονομήσει από τη γιαγιά του ένα δαχτυλίδι και το πουλάει στον Β λέγοντάς του ότι είναι χρυσό. Στην πραγματικότητα το δαχτυλίδι είναι επίχρυσο.
Σε υποκειμενικό επίπεδο ο Α δεν γνωρίζει ότι δεν είναι χρυσό το δαχτυλίδι. Το αναγνωρίζει όμως ως ενδεχόμενο και το αποδέχεται. Έχει δηλαδή ενδεχόμενο δόλο.
Αυτό δεν είναι απάτη⇨ η απάτη προϋποθέτει βέβαιη γνώση προς το ψευδές γεγονός.

Σκοπός παράνομου περιουσιακού οφέλους:
Ο Α πουλά στον Β ένα αυτοκίνητο παριστώντας ψευδώς ότι είναι καινούριο ενώ αυτό είναι μεταχειρισμένο. Το πουλάει 30.000€ ενώ αξίζει 10.000€. Ο Β προβαίνει σε περιουσιακή διάθεση - κατά το λογιστικό κριτήριο - της τάξης των 20.000€. Σε αυτό ακριβώς το όφελος αποσκοπούσε ο Α, το οποίο και είναι και η ζημία.

Υλική αντιστοιχία βλάβης οφέλους:
Το όφελος του Α προέρχεται από την περιουσιακή ζημία του Β ⇨ αυτό το στοιχείο αποτελεί και την υλική αντιστοιχία βλάβης - οφέλους.

Πότε ελλείπει η υλική αντιστοιχία βλάβης - οφέλους?
Ο Α υποδεικνύει στον βιομήχανο Β να αγοράσει ακίνητο το οποίο ανήκει σε άγνωστο. Ο Α του παριστά ψευδώς ότι το ακίνητο είναι κατάλληλο για οικοδόμηση και ο Β προχωρά σε αγορά του. Στην πραγματικότητα ο Α αποσκοπεί σε ένα όφελος αλλά το όφελος δεν θα το πάρει από τον Β αλλά από τον ανταγωνιστή του Β, Γ, ο οποίος του προσέφερε χρήματα για να προκαλέσει περιουσιακή βλάβη στον Β.
Εδώ δεν έχουμε περίπτωση απάτης, διότι **δεν υπάρχει** υλική αντιστοιχία βλάβης - οφέλους.

Παράνομο περιουσιακό όφελος στο πρόσωπο τρίτου:
Το παράνομο περιουσιακό όφελος δεν χρειάζεται να επέρχεται στο πρόσωπο του δράστη, μπορεί να επέλθει στο πρόσωπο τρίτου.

Ο Α είναι υπάλληλος στην εμπορία αυτοκινήτων του Β. Ο Α παριστά ψευδώς στον Γ ότι το αυτοκίνητο που του πουλάει είναι καινούριο (30.000€) ενώ είναι μεταχειρισμένο (10.000€). Ο Γ αγοράζει το αμάξι αξίας 10.000€ καταβάλλοντας 30.000€.

- *Ο Α παραπλανά δολίως των Γ*
- *Ο οποίος προβαίνει σε περιουσιακή διάθεση*
- *Το παράνομο περιουσιακό όφελος όμως δεν επέρχεται στο πρόσωπο του Α αλλά στου εργοδότη του Β.*
- *ΚΠΔ 386* ⇨ "για να αποκομίσει ο ίδιος ή άλλος περιουσιακό όφελος"
- Ο Β δεν μπορεί να τιμωρηθεί με βάση τις διατάξεις για την απάτη. Η μόνη δυνατότητα να τιμωρηθεί είναι αν είναι ηθικός αυτουργός.

Παραλλαγές της απάτης

ΚΠΔ 387 - απάτη μικρής αξίας

- Αναλογική εφαρμογή ΚΠΔ 377
- Χρηματική ποινή + παροχή κοινωφελούς εργασίας
- Προνομιούχος παραλλαγή

ΚΠΔ 386§1 εδ β - απάτη κατά ΝΠΔΔ

- Έχουμε κακουργηματική απάτη
- 120.000€ και άνω και στρέφεται κατά ΝΠΔΔ ⇨ πρόσκαιρη κάθειρξη
- Διακεκριμένη παραλλαγή

Ερώτηση:
Έχουμε πει ότι μελλοντικά συμβάντα δεν αποτελούν γεγονός. Αν ο Α λαμβάνει δάνειο γνωρίζοντας - χωρίς να επιδείξει ψευδή στοιχεία- γνωρίζοντας όμως ότι ενδεχομένως δεν θα μπορέσει στο μέλλον να το αποδώσει (με ενδεχόμενο δόλο: αν έχει θα τα αποδώσει). Είναι απάτη?

ΚΠΔ 389§1 - απατηλή πρόκληση βλάβης

- Κάποιος βλάπτει κάποιον δια εξαπατήσεως χωρίς σκοπό περιουσιακού οφέλους.
- Αυε απάτης χωρίς το υποκειμενικό στοιχείο του αδίκου
- Δεν είναι απάτη σε καμία περίπτωση !
- Σπάνια περίπτωση στην πραγματικότητα ⇨ υπάρχει στον ΠΚ μάλλον χάριν πληρότητος

Έγκληση στα περιουσιακά εγκλήματα :

ΠΚ 381, 405

Απαιτείται έγκληση για την ποινική δίωξη των εγκλημάτων που προβλέπονται:

- ΠΚ 374 Α ⇨ Αυθαίρετη χρήση μεταφορικού μέσου
- ΠΚ 375 §1,2 ⇨ Υπεξαίρεση
    - πλημμεληματική
    - και σε βαθμό κακουργήματος (άνω των 120.000€)
    - Κατά δημοσίου όμως ⇨ αυτεπάγγελτα !!!
- ΠΚ 377 ⇨ κλοπή και υπεξαίρεση ευτελούς αξίας
- ΠΚ 378 ⇨ φθορά ξένης ιδιοκτησίας
- ΠΚ 386 §1 ⇨ απάτη
    - Πλημμεληματική απάτη
    - Και κακουργηματική απάτη άνω των 120.000€
    - Απατη εις βάρος του δημοσίου ⇨ αυτεπαγγέλτως!
- ΠΚ 386 Α §1,2 ⇨ απάτη με υπολογιστή
- ΠΚ 387 ⇨ απάτη μικρής αξίας
- ΠΚ 389 ⇨ απατηλή πρόκληση βλάβης
- ΠΚ 390 §1 εδ α ⇨ απιστία
- ΠΚ 394 ⇨ αποδοχή και διάθεση προϊόντων εγκλήματος
- ΠΚ 397 ⇨ καταδολίευση δανειστών
- ΠΚ 404 ⇨ τοκογλυφία

<u>Παρατηρήσεις για την ποινική δίωξη εγκλημάτων:</u>

- Στον νέο ΠΚ η υπεξαίρεση και η απάτη, ακόμα και όταν είναι κακουργηματικές διώκονται κατ έγκληση.
- Εξαίρεση ⇨ όταν στρέφονται κατά του δημοσίου.
- Η αιτιολογική βάση της αλλαγής του ΠΚ είναι ότι ως εγκλήματα περιουσίας είναι ατομικό αγαθό και άρα πρέπει η επέμβαση των αρχών να εξαρτάται από τον παθών.
- Όμως σε σοβαρά εγκλήματα, πρέπει η έννομη τάξη να προστατεύεται ανεξάρτητα αν πρόκειται για ατομικά αγαθά⇨ εμπιστοσύνη των κοινωνών στην έννομη τάξη, ασφάλεια των πολιτών κτλ.
- Κατά το Δημάκη ⇨ μεγάλο λάθος του νομοθέτη αυτή η αλλαγή

ΠΚ 385 - Εκβίαση

ΔΟΜΗ ΕΚΒΙΑΣΕΩΣ (Άρ. 385 Π.Κ.)

Υ.Υ.	Δόλος				**Υ.Σ.Α.:** Σκοπός παρανόμου περιουσιακού οφέλους
Α.Υ.	1. Πράξη εξαναγκασμού: 1.α. Βία 1.β. Απειλή	→ 4. Αιτιότητα (c.s.q.n.)	2. Πράξη παράλειψη ή ανοχή	→ 4. Αιτιότητα (c.s.q.n.)	3. Περιουσιακή βλάβη	↗ 5. Υλική αντιστοιχία βλάβης και οφέλους

Δες το σε σύγκριση με απάτη!

Απάτη και εκβίαση:

Ομοιότητες

- Εγκλήματα κατά της περιουσίας
- Γίνεται περιουσιακή μετάθεση / περιουσιακή βλάβη
- Που προκαλείται από πράξη - παράλειψη - ανοχή
- Υλική αντιστοιχία περιουσιακής βλάβης - οφέλους

Διαφορές

- Απάτη ⇨ περιουσιακή βλάβη με την εξαπάτηση - παραπλάνηση ≠ εκβίαση ⇨ εξαναγκασμό (βία ή απειλή)
- Άρα διαφέρει ο τρόπος με τον οποίο μετέρχεται ο δράστης προκειμένου να επιτύχει το σκοπό του
- Απάτη ⇨ βλαπτόμενο έννομο αγαθό ⇨ μόνο η περιουσία ≠ στην εκβίαση βλάπτεται και η περιουσία και η προσωπική ελευθερία (είμαι μιας μορφής σωματική βία ΠΚ 330)

Αντικειμενική υπόσταση εκβίασης:

1. Πράξη εξαναγκασμού
    a. Βία
    b. απειλή
2. Πράξη - παράλειψη - ανοχή
3. Περιουσιακή βλάβη
4. Αιτιώδης σύνδεσμος 1-3
5. Υλική αντιστοιχία βλάβης οφέλους

Βία

Παρούσα πρόκληση αισθητού κακού, προορισμένη και πρόσφορη κατά την αντίληψη του δράστη να εξαναγκάσει άλλον

- πχ. Ο Α μπαίνει στο σπότο του Β, καταστρέφει όλα τα αντικείμενα στην οικία του και τον αναγκάζει να υπογράψει εξοφλητική απόδειξη για χρέη που ο Α όφειλε στον Β.
- Αυτό είναι μια πράξη βίας

- **Η βία στην εκβίαση ⇨ είναι πάντα vis compulsiva** (≠ στη ληστεία μπορεί να είναι είτε vis absoluta, vis compulsiva)
- Έχουμε ξανασυναντήσει την έννοια της βίας στη ληστεία: "σωματική βία κατά προσώπου"
- Στην εκβίαση η βία είναι έννοια **στενότερη** από αυτή της ληστείας
- Στην εκβίαση η έννοια της βίας δεν περιλαμβάνει την vis absoluta (ακαταμάχητη βία - ο παθών δεν έχει καν τη δυνατότητα να πράξει) ≠ αλλά την vis compulsiva (ψυχολογική βία)
- Αυτό συμβαίνει ότι για να μπορεί ο Β να υπογράψει την απόδειξη ⇨ σημαίνει ότι ο Β μπορεί ακόμα να πράξει ⇨ άρα δεν μπορεί να είναι vis absoluta.
- Vis absoluta ⇨ σχετίζεται με το αν ο αποδέκτης της βίας πράττει ή όχι (αν έχει τη δυνατότητα να πράξει ή να παραλείψει) ≠ στην vis compulsiva ⇨ έχει τη δυνατότητα να πράξει ή όχι

<u>Είδη βίας - απλή εκβίαση</u>

1. Βία κατά πραγμάτων
    a. Σπάει πράγματα
    b. Βασανίζει το κατοικίδιο του θύματος κτλ
2. Σωματική βία ουχί κατά προσώπου
    a. πχ κλειδώνει τον Β σε δωμάτιο και τον εξαναγκάζει τα τηλεφωνήσει στον λογιστή του να του παραδώσει έγγραφα

Κακουργηματική εκβίαση

- Έχει και vis absoluta και vis compulsiva

<u>Απειλή</u>

- Ο 2ος τρόπος εξαναγκασμού εκβίασης
- **Η εξαγγελία κακού το οποίο κακό στρέφεται κατά του απειλούμενου ή κατά άλλου προσώπου και του οποίου κακού η πραγματωση εξαρτάται άμεσα ή έμμεσα από τον απειλούντα.**
- *Πχ να μεσολαβήσω στον εργοδότη σου να απολυθείς*
- *Πχ Θα δημοσιεύσω διαφημιστικά άρθρα για εσένα (ειδήσεις είτε αληθείς, είτε ψευδείς)*
- Η απειλή:
    a. Δεν είναι απαραίτητο να είναι ρητή ≠ μπορεί να είναι συμπερασματικά συναγόμενη (με οποιαδήποτε κίνηση έχει το κοινωνικό νόημα της απειλής)
    b. Οι τρόποι τέλεσης της απειλής ⇨ είναι απεριόριστοι
- Η **απειλή κατά την έννοια της εκβιάσεως** ⇨ αποσκοπεί στον **εξαναγκασμό:** έχει έναν όρο που πρέπει να εκπληρωθεί (≠ δεν ταυτίζεται με την απειλή του ΠΚ 333)
- Η απειλή μπορεί να γίνει και με παράλειψη
- Αποδέκτης του οφέλους μπορεί να είναι ένας τρίτος

Κατά ποιου στρέφεται η απειλή:

1. Κατά του ίδιου του απειλούμενου
2. Ή κατά τρίτου προσώπου
    a. Μπορεί να είναι συγγενικό του πρόσωπο - οικείος

b. Αλλά και οποιοσδήποτε τρίτος (πχ βόμβα στο μετρό) - αυτό αμφισβητείται κατά ορισμένους
c. Μπορεί να είναι και καταστροφή στο περιβάλλον (πχ θα μολύνω τη λίμνη του Μαραθώνα)

Η σοβαρότητα της απειλής:
- Η απειλή δεν είναι απαραίτητο να είναι πραγματοποιήσιμη ⇨ αρκεί ο δράστης να θέλει να εκληφθεί ως τέτοια

Το περιεχόμενο της απειλής:
a. Καταρχήν το να απειλεί κανείς με νόμιμη ενέργεια ⇨ αποτελεί ενάσκηση δικαιώματος
   i. Ο Α λέει στον Β ότι αν δεν του επιστρέψει το κολιέ που του έκλεψε θα τον πάει στην αστυνομία
b. Όμως απειλή με νόμιμη ενέργεια μπορεί να αποτελεί απειλή κατά την έννοια της εκβίασης ⇨ όταν μέσω αυτής επιδιώκεται άσχετος σκοπός
   i. πχ. Ο Α χρωστάει χρήματα στον Β. Ο Α λέει στον Β ότι αν δεν του χαρίσει το χρέος θα ενημερώσει τη γυναίκα του για τις εξωσυζυγικές του σχέσεις.
c. Απειλή αυτοκτονίας
   i. Κατά μια άποψη ⇨ δεν τιμωρείται η βλάβη του εαυτού του
   ii. Κατά άλλη άποψη ⇨ και με απειλή αυτοκτονίας εξαναγκάζεται ο άλλος και μάλιστα είναι ένα δραστικό μέτρο καταναγκασμού
d. Απειλή με παράλειψη
   i. Προϋποθέτει υποχρέωση του δράστη να πράξει
      1. Είτε εκ του νόμου
         a. πχ ο Α υπάλληλος στην πολεοδομία απειλεί τον Β ότι αν δεν του δώσει χρήματα θα παραλείψει να του εκδώσει οικοδομική άδεια, την οποία είναι υποχρεωμένος εκ του νόμου να πράξει.
         b. πχ φακελάκια στο δημόσιο ⇨ χειρουργός απειλεί να παραλείψει να χειρουργήσει ασθενή αν δεν του δώσει φακελάκι
      2. Είτε από σύμβαση
         a. Πχ ο dj που μισή ώρα πριν το γάμο ζητά διπλάσια από τα συμφωνημένα αλλιώς δεν θα παραστεί
      3. Όχι όμως όταν έχει διακριτική ευχέρεια για το αν θα πράξει ή όχι
         a. Πχ περαστικός που σταματάει να βοηθήσει άλλον που του χάλασε το αυτοκίνητο

Εξαναγκασμός σε **πράξη - παράλειψη - ανοχή**
a. Συνήθως ο εξαναγκαζόμενος παρεμβαίνει σε περιουσιακή διάθεση
   i. Παρατηρούμε ότι δεν αναφέρεται ρητά η περιουσιακή διάθεση όπως στην απάτη
   ii. Περιουσιακή διάθεση ⇨ παρεμβολή του εξαναγκασμένου στην περιουσία του
b. Μπορεί να είναι και εξαναγκασμός σε παράλειψη
c. Αλλά και σε ανοχή
   i. Μπορεί να εξαναγκάζεται το θύμα να ανεχτεί να του αφαιρέσουν κάποια πράγματα
   ii. Αυτό δεν αποτελεί περιουσιακή διάθεση ⇨ διότι δεν παρεμβαίνει ο ίδιος ο εξαναγκαζόμενος στην περιουσία του.

Παράδειγμα
Ο Α με βία εξαναγκάζει τον Β να του δώσει το αυτοκίνητό του προκειμένου να το χρησιμοποιήσει για μια φορά.
Ερωτάται:
Τι έγκλημα τελεί ο Α?
Απάντηση:
Δεν πρόκειται για ληστεία - γιατί ελλείπει ο σκοπός παράνομης ιδιοποίησης - αλλά για εκβίαση.

Τριγωνική εκβίαση

- Ο εξαναγκασμένος διαθέτει **περιουσιακά στοιχεία τρίτου**
  Πχ ταμίας επιχείρησης - όταν ο δράστης Β απειλεί τον Α ταμεία, για να του δώσει χρήματα από το ταμείο της επιχείρησης Ε στην οποία εργάζεται.
- Στην τριγωνική εκβίαση αποδέκτης του κακού μπορεί να είναι είτε ο ίδιος είτε ο τρίτος
- Επίσης ο αποδέκτης του οφέλους μπορεί να είτε ο δράστης είτε κάποιος τρίτος
- Πάντα ο αποδέκτης της απειλής πρέπει να είναι αυτός που προβαίνει στην πράξη - παράλειψη - ανοχή

Περιουσιακή βλάβη στην εκβίαση:

- Δεν υπάρχουν ουσιώδεις διαφορές μεταξύ περιουσιακής βλάβης στην εκβίαση ≠ απάτη
- Η περιουσιακή βλάβη υπολογίζεται με βάση το **λογιστικό κριτήριο**
- Υπάρχει και εδώ η έννοια της οικονομικής και της νομικο-οικονομικής έννοιας της περιουσίας
    a. Υπάρχει αντίλογος στην αναφορικά με την νομικο-οικονομική έννοια της περιουσίας στην εκβίαση
    b. Πρέπει να περιουσιακά αγαθά που αποτελούν την βλάβη να προστατεύονται από το δίκαιο
    c. Ίδιοι προβληματισμοί και αναφορικά με την ισάξια παροχή και αντιπαροχή
    d. **Προσωπική πλευρά της προσβολής στην περιουσιακή βλάβη** ⇨ υπάρχει και στην εκβίαση

Τετελεσμένη εκβίαση:

- Η εκβίαση είναι τετελεσμένη όταν επέλθει η περιουσιακή βλάβη χωρίς να απαιτείται να πραγματωθεί και το όφελος
- Δεν είναι απαραίτητο να επιτευχθεί ο σκοπός της εκβίασης
- Πχ ο Α απειλεί τον Β ότι θα του κάνει το σπίτι και έτσι εξαναγκάζει τον Β να του παραδώσει ορισμένο ποσό. Την ώρα που του παραδίδει το ποσό έχει ολοκληρωθεί η περιουσιακή βλάβη. Την ώρα που του τα δίνει τα παίρνει ο αέρας και τα χάνει. Η εκβίαση είναι τετελεσμένη
- Αρκεί η επέλευση της βλάβης + ο σκοπός περιουσιακού οφέλους + υλική αντιστοιχία βλάβης και οφέλους ⇨ δεν είναι απαραίτητο να αποκτήσει πράγματι το περιουσιακό όφελος.

Το **παράνομο** του περιουσιακού οφέλους

- Το περιουσιακό όφελος που θα αποκομίσει ο δράστης στην εκβίαση είναι παράνομο!!

Ερωτάται:
Όταν ο δράστης απειλεί με παράνομο κακό για να πετύχει νόμιμο σκοπό είναι εκβίαση? (πχ απειλώ τον Α να μου επιστρέψει τα χρήματα που μου χρωστάει αλλιώς θα του σπάσω το μαγαζί).
1η άποψη:
Το περιουσιακό όφελος εδώ δεν είναι παράνομο ⇨ αφού υπάρχει αξίωση του Α κατά του Β, ακόμα και αν ο Α απειλεί με παράνομα μέσα για να εισπράξει τα χρωστούμενα δεν υπάρχει εκβίαση (το πολύ να έχουμε αυτοδικία).
Το πρόβλημα εδώ είναι ότι η αυτοδικία ⇨ είναι ένα έγκλημα που τιμωρείται μόνο με χρηματική ποινή - δεν φαίνεται να ικανοποιεί.
2η άποψη - νομολογία:
Αν έννομη αξίωση επιδιώκεται με παράνομα μέσα ⇨ τότε το όφελος είναι παράνομο.

Η απόπειρα στην εκβίαση

- ➔ Τελελεσμένη εκβίαση είναι όταν πραγματοποιείται η μετάθεση της περιουσίας (δεν απαιτείται και να πραγματωθεί το όφελος - είναι έγκλημα υπερχειλούς αντικειμενικής υποστάσεως - αρκεί να επέλθει η βλάβη.)

- ➔ Σε περίπτωση **προσημείωσης χαρτονομισμάτων** μετά από συνεννόηση με τις αρχές: το έγκλημα είναι τετελεσμένο η εν αποπείρα?
  - ◆ 1η άποψη - τείνει να επικρατήσει
    - είναι απόπειρα διότι δεν επήλθε περιουσιακή βλάβη
    - Κατά Δημάκη = είναι απόπειρα διότι ελλείπει ο αιτιώδης σύνδεσμος (εξαναγκασμός) μεταξύ απειλής + την παράδοση των χρημάτων.
  - ◆ 2η άποψη - τετελεσμένο

Συρροές και εκβίαση:

- Εκβίαση + ληστεία ⇨ σχέση αποκλεισμού (αν είναι το ένα δεν είναι το άλλο). Σε εξαιρετικές περιπτώσεις μπορούν να συρρέουν και αληθώς (πχ αφαίρεση πορτοφολιού + εξαναγκασμός υπογραφής άφεσης χρέους)
- Εκβίαση + βία κατά προσώπου ⇨ αληθινή κατ'ιδέα συρροή
- Εκβίαση + φθορά κατά πραγμάτων ⇨ αληθινή κατ' ιδέα συρροή
- Εκβίαση + παθητική δωροδοκία ⇨ μπορεί να συρρέουν αληθώς

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10ο

ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΑ

Υπομνήματα

Έγγραφο:
(ΠΚ 13 περ γ)
Έγγραφο είναι:

1. Κάθε **γραπτό** που ενσωματώνει ανθρώπινο διανόημα και προορίζεται ή είναι πρόσφορο να αποδείξει γεγονός που έχει έννομη σημασία
    - *Πχ αποδειξη εξόφλησης*
2. Όπως και κάθε **σημείο** που προορίζεται να αποδείξει τέτοιο γεγονός
    - Πχ σφραγίδα ελέγχου από υγειονομική υπηρεσία (αυτή η σφραγίδα είναι ένα σημείο)

Λειτουργίες εγγράφου - γραπτό έγγραφο:

a. **Διαιωνιστική λειτουργία**
    i. Χρειάζεται η σταθερή ενσωμάτωση ενός διανοήματος σε υλικό φορέα
    ii. Εμπεριέχει ένα νόημα το έγγραφο και το νόημα αυτό είναι ενσωματωμένο σε έναν υλικό φορέα (συνήθως χαρτί).
    iii. Το έγγραφο μεταδίδει ένα νόημα δια του περιεχομένου του - και κατά τούτο διαφοροποιείται το έγγραφο από στοιχεία αυτοψίας.
    iv. Ο υλικός φορέας πρέπει να είναι επαρκώς σταθερό - να έχει κάποια διάρκεια (πχ το να γράφω στο χιόνι ή στην άμμο δεν συνιστά έγγραφο)
    v. Με τον τρόπο αυτό διαιωνίζεται το νόημα του εγγράφου
b. **Εγγυητική λειτουργία**
    i. Από το έγγραφο πρέπει να προκύπτει ποιός είναι ο εκφραστής του διανοήματος ⇨ αυτός είναι ο εκδότης
    ii. Προϋποθέτει την ύπαρξη εκδότη
    iii. Έγγραφο που δεν έχει εκδότη ⇨ αυτό το διανόημα δεν μπορεί να αποδείξει οτιδήποτε (πχ εξοφλητική απόδειξη από την οποία δεν προκύπτει εκδότης)
    iv. Μια ανώνυμη επιστολή ⇨ δεν συνιστά έγγραφο
c. **Αποδεικτική λειτουργία**
    i. Το έγγραφο είναι προορισμένο ή πρόσφορο να αποδείξει γεγονός που έχει έννομη σημασία
    ii. Γεγονός που έχει έννομη σημασία ⇨ θεμελιώνει - πιστοποιεί - τροποποιεί έννομη σχέση ή δικαίωμα
    iii. Το αν ένα έγγραφο έχει αποδεικτική λειτουργία/ ικανότητα, δεν είναι κάτι που το γνωρίζουμε πάντοτε εξ υπαρχής ≠ μπορει να προκύπτει και εκ των υστέρων *(πχ boarding pass που αποδεικνύει ότι ήμουν στη Νέα Υόρκη και όχι στην Αθήνα που τελέστηκε η δολοφονία)*.

Παραδείγματα:

- Σκληρός δίσκος ⇨ είναι έγγραφο
- Φλασάκι ⇨ είναι έγγραφο
- Μνήμη RAM ⇨ δεν είναι έγγραφο

Γραπτό

1. Σημείο ή σύνολο υλικών σημείων, ορατών και σταθερών που χρησιμεύουν στη διατύπωση, και ενσωμάτωση ή μετάδοση σκέψης/ διανοήματος.
2. Από το γραπτό αντιδιαστέλλεται το σημείο:
    a. Το γραπτό μπορεί να είναι εξ υπαρχής προορισμένο να αποδείξει ορισμένο γεγονός
    b. Ή και να αποδείχτηκε στην πορεία πρόσφορο να αποδείξει κάτι.

Σημείο

1. **Από την αρχή προορισμένο να αποδείξει** γεγονός έχων έννομη σημασία.
2. Συγκεντρώνει τις λειτουργίες του γραπτού εγγράφου:
    a. **Έχει κάποια διάρκεια** (*πχ σφραγίδα πάνω σε κρέας προς κατανάλωση*)
    b. Συνάγεται ο εκδότης του
    c. **Αποδεικνύει και ενσωματώνει ορισμένο διανόημα** (*πχ ότι η αρμόδια αρχή πράγματι έχει ελέγξει αυτό το κρέας και το βρήκε κατάλληλο προς κατανάλωση*).
3. Σημεία είναι ⇨ αριθμός πλαισίου αυτοκινήτου, σφραγίδες υπηρεσιών, υπογραφή σε ζωγραφικό πίνακα

<u>Παράδειγμα - σημείο ως αντικείμενο πλαστογραφίας:</u>
Ο Α φτιάχνει ένα πίνακα και υπογράφει ως Ζ, ο οποίος είναι διάσημος ζωγράφος. Εμφανίζει τον πίνακα αυτόν ως προερχόμενο από τον Ζ και τον πουλάει ως τέτοιον.
Ερωτάται:
Τι έχει τελέσει ο Α?
Απάντηση:
Η υπογραφή είναι σημείο και σε ένα ζωγραφικό πίνακα αποτυπώνει ένα διανόημα: ότι ο πίνακας αυτός προέρχεται από ορισμένο ζωγράφο.
Επομένως κατά τα παραπάνω ο Α έχει τελέσει πλαστογραφία.

<u>ΚΠΔ 216 - πλαστογραφία</u>

<u>Προστατευόμενο έννομο αγαθό:</u>

1. Προστασία της **ασφάλειας των εγγράφων συναλλαγών**
2. Προστασία της **εμπιστοσύνης των κοινωνών** στην ασφάλεια αυτή
3. Άρα είναι **έννομο αγαθό του κοινωνικού συνόλου** (≠ όχι ατομικό)
    a. Η πλαστογραφία δεν είναι βλάβη κατά της περιουσίας ⇨ απλά συχνά συνοδεύεται και από έγκλημα κατα της περιουσίας
    b. Αλλά βλάβη της δια εγγράφου αποδείξεως

➔ Παρατηρούμε ότι είναι λίγο αφηρημένο το έννομο αγαθό ⇨ ωστόσο αυτό δικαιολογείται από τη μεγάλη αποδεικτική αξία που έχει το έγγραφο + τη συνακόλουθη εμπιστοσύνη που απολαμβάνει στο σύγχρονο βίο.

ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΠΛΑΣΤΟΓΡΑΦΙΑΣ

1. Κατάρτιση πλαστού εγγράφου (άρ. 216 παρ. 1 περ. α΄ Π.Κ.)

Υ.Σ.Α.

Υ.Υ.	Δόλος	Σκοπός παραπλάνησης άλλου με τη χρήση του εγγράφου , ως προς γεγονός δυνάμενο να έχει έννομες συνέπειες
Α.Υ.	Κατάρτιση (εξ υπαρχής) πλαστού εγγράφου	

2. Νόθευση εγγράφου (άρ. 216 παρ. 1 περ. β΄ Π.Κ.)

Υ.Σ.Α.

Υ.Υ.	Δόλος	Σκοπός παραπλάνησης άλλου με τη χρήση του εγγράφου, ως προς γεγονός δυνάμενο να έχει έννομες συνέπειες
Α.Υ.	1. Έγγραφο 2. Νόθευση αυτού	

3. Χρήση πλαστού ή νοθευμένου εγγράφου (άρ. 216 παρ. 2 Π.Κ.)

Υ.Σ.Α.

Υ.Υ.	Άμεσος δόλος β΄ βαθμού (εν γνώσει τέλεση)	Σκοπός παραπλάνησης άλλου με τη χρήση του εγγράφου, ως προς γεγονός δυνάμενο να έχει έννομες συνέπειες
Α.Υ.	1. Πλαστό ή νοθευμένο έγγραφο 2. Χρήση αυτού	

Τρόποι τέλεσης:

1) **Κατάρτιση** πλαστού εγγράφου
   - *Πχ καταρτίζω έγγραφο που αναφέρει ότι ο Α μου χρωστάει χρήματα*
2) **Νόθευση** εγγράφου
   - *Σε γνήσιο έγγραφο που αναφέρει ότι ο Α μου χρωστάει 1.000€, το παραποιώ ώστε να φαίνεται ότι μου χρωστάει 10.000€.*

➔ **Η πλαστογραφία είναι έγκλημα σωρευτικώς μικτό** ⇨ αν τελεστούν 2 τρόποι = έχουμε δύο εγκλήματα (συνδεόμενα με συρροή).

➔ **Η πλαστογραφία είναι έγκλημα υπερχειλούς υποκειμενικής υποστάσεως** ⇨ *Σκοπός παραπλάνησης άλλου δια της χρήσης του εγγράφου ως προς γεγονός δυνάμενο να έχει έννομες συνέπειες.*

Αντικειμενική υπόσταση

1. **Όποιος**
   a. Έγκλημα κοινό
2. **Καταρτίζει πλαστό έγγραφο**
   a. 1ος τρόπος τέλεσης πλαστογραφίας
   b. Αφορά εξ υπαρχής δημιουργία εγγράφου
3. **Νοθεύει έγγραφο**
   a. 2ος τρόπος τέλεσης
   b. Νόθευση (= αλλοίωση περιεχομένου εγγράφου)

Πλαστό έγγραφο

➔ Πλαστό είναι έγγραφο όταν εμφανίζεται ότι εξεδόθει από άλλο πρόσωπο από αυτό που στην πραγματικότητα εξεδόθει.

➔ Διάσταση μεταξύ του αληθούς και του φερομένου ως εκδότη ⇨ τότε το έγγραφο είναι πλαστό.

➔ **Δεν μας ενδιαφέρει αν το περιεχόμενο του εγγράφου είναι αληθές ή ψευδές!**
   ◆ Μπορεί και να είναι αληθές κατά περιεχόμενο, αλλά σημασία έχει το αν ο φερόμενος εκδότης είναι ο πραγματικός εκδότης.
   ◆ Δηλ η πλαστογραφία αναφέρεται σε εξαπάτηση αναφορικά με το πρόσωπο του εκδότη.
   ◆ Άρα κατά ΚΠΔ 216 τιμωρείται η υλική πλαστογραφία, όχι η πραγματική πλαστογραφία.

➔ Αν ο φερόμενος ως εκδότης είναι και ο πραγματικός εκδότης και καταρτίζει έγγραφο με ψευδές περιεχόμενο:
   ◆ Καταρχήν δεν είναι πλαστογραφία ⇨ είναι απάτη !
   ◆ Το ψεύδος του περιεχομένου τιμωρείται μόνο σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, και δεν αποτελούν πλαστογραφία ≠ τιμωρούνται από αυτοτελή εγκλήματα:
      ● ΠΚ 242
      ● ΠΚ 212 ⇨ Ψευδής ιατρική πιστοποίηση
      ● Υπεύθυνες δηλώσεις (ν. 1599/1986)

Εκδότης

Πώς διακρίνουμε ποιός είναι ο εκδότης ⇨ 2 θεωρίες:

1) Σωματική θεωρία: εκδότης είναι αυτός που συντάσσει το έγγραφο.
    a) ο Α συντάσσει έγγραφο στο οποίο ενσωματώνεται δηλωση βουλησεως του και έχει την υπογραφή του ⇨ είναι ο εκδότης.
    b) Αν μετά από εντολή του Α, την επιστολή συντάσσει η γραμματέας του Β, η οποία θέτει την υπογραφή του Α επί του εγγράφου ⇨ κατά τη σωματική θεωρία η γραμματέας Α έχει τελέσει πλαστογραφία.
2) Θεωρία της πνευματική προέλευσης: εκδότης είναι το πρόσωπο από το οποίο προέρχεται το διανόημα που ενσωματώθηκε στο έγγραφο, είτε το συνέταξε ο ίδιος είτε το συνέταξε τρίτος.
    a) Με βάση αυτή τη θεωρία ⇨ και στα δύο ως άνω παραδείγματα εκδότης είναι ο Α, όχι η γραμματέας.
    b) Είναι η θεωρία που έχει επικρατήσει στις συναλλαγές
3) **Κανονιστική - πνευματική θεωρία**: εκδότης δεν είναι ο πραγματικός δημιουργός του διανοήματος, αλλά είναι αυτός που καταλογίζεται το διανόημα ως δικό του, δηλ αυτός που αναλαμβάνει την εξ αυτού ευθύνη
    a) Βελτιωμένη εκδοχή της θεωρίας της πνευματικής προέλευσης
    b) Η σιωπηρή εξουσιοδότηση καταλαμβάνεται από τη θεωρία της πνευματικής θεωρίας ≠ η μεταγενέστερη έξουσιοδότηση δεν καλύπτει ⇨ πλαστογραφία.

Περιπτωσιολογία αναφορικά με τον εκδότη:

a. Το πρόσωπο του φερομένου ως εκδότη δεν είναι απαραίτητο να είναι υπαρκτό
b. Είθισται να τίθεται στα έγγραφα υπογραφή του εκδότη
    i. Καταρχήν αρκεί να μπορεί να προκύπτει το πρόσωπο του εκδότη, δεν είναι απαραίτητο να έχει υπογραφή (πχ γραπτό σε εξετάσεις ΑΕΙ).
    ii. Υπάρχουν έγγραφα που η υπογραφή είναι απαραίτητη, επειδή αποτελεί συστατικό του εγγράφου (πχ διαθήκη)
c. Διάκριση: όταν κάποιος παραπλανά μόνο ως προς το όνομά του, και όχι ως προς την ταυτότητά του (πχ σύζυγος που μισθώνει διαμέρισμα κρυφά από τη γυναίκα του με ψεύτικο όνομα, απλά για λόγους μυστικότητας) ⇨ Κατά τη μάλλον κρατούσα άποψη όχι πλαστογραφία
d. ΝΠ μπορεί να είναι εκδότης εγγράφου όταν ενσωματώνεται διανόημα ΦΠ το οποίο ενεργεί για λογαριασμό του ΝΠ ≠ όταν ΦΠ εκδίδει έγγραφο φερόμενος ως εκπρόσωπος της εταιρείας χωρίς να την εκπροσωπεί = πλαστογραφία (γιατί η δήλωση αυτή φέρεται να καταλογίζεται στο ΝΠ)
e. **Απόσπαση υπογραφής με εξαπάτηση**: ο Α παριστά ψευδώς στον Β ότι υπογράφει έγγραφο για αναγνώριση οφειλής 1.000€. Στην πραγματικότητα υπογράφει 10.000€.
    i. Κατά την ορθότερη άποψη (με βάση την πνευματικη θεωρία) = **πλαστογραφία** διότι δεν περιέχει το διανόημα του Β.
f. Εντολή για ιδιόχειρο έγγραφο (πχ στέλνω άλλον να γράψει για εμένα στις εξετάσεις)
    i. Νομολογία = πρόκειται περί πλαστογραφίας
    ii. Ορθότερη άποψη:
        1. αν κανείς αποκλείσει την εντολή στα ιδιόχειρα έγγραφα, εγκαταλείπει την πνευματική θεωρία για χαριν της σωματικής.
        2. Αντίθετα θα πρέπει να δεχθούμε ότι η εντολή αποκλείει την τέλεση πλαστογραφίας ακόμα και επί ιδιόχειρων εγγράφων.
        3. Στην πραγματικότητα τελείται υφαρπαγή ψευδούς βεβαιώσεως (ΠΚ 220)
g. Λευκή επιταγή = κατάχρηση εν λευκώ επιταγής είναι πλαστογραφία και κατά ορθότερη άποψη είναι πλαστογραφία δια καταρτίσεως εγγράφου.

Νόθευση εγγράφου

Νόθευση:

- Αλλοίωση του περιεχομένου του νοήματος ενός εγγράφου.
- Αφορά στο νόημα που έχει αποδεικτική σημασία.
- Με την αλλοίωση αυτή επιχειρείται να δημιουργηθεί η εντύπωση ότι το περιεχόμενο του νοθευμένου εγγράφου είναι διαφορετικό από αυτό που ήταν αρχικά.
- Ουσιαστικά δια της νοθεύσεως ⇨ δημιουργία νέου εγγράφου το οποίο φαίνεται να προέρχεται από τον εκδότη του αρχικού εγγράφου, ενώ στην πραγματικότητα αυτός είχε συντάξει ένα διαφορετικό έγγραφο με άλλο νόημα, κατά το οποίο μπορεί να αποδειχθεί κάτι εντελώς διαφορετικό από το αρχικό.

Αντικειμενική υπόσταση πλαστογραφίας με νόθευση:

1) Ύπαρξη κάποιου εγγράφου
2) Το οποίο νοθεύεται από το δράστη

Παρατηρήσεις :

- Δεν έχει σημασία το αν το περιεχόμενο είναι αληθές ή όχι ≠ μόνο το αν υπάρχει διάσταση μεταξύ αληθούς ή φερόμενου εκδότη
- **Αν το αρχικό έγγραφο είναι ήδη πλαστό** ⇨ είναι αξιόποινη η νόθευση εγγράφου που ήταν εξ υπαρχής πλαστό?
    a. Μυλωνόπουλος = νόθευση μόνο επί γνήσιου εγγράφου
    b. Κατά άλλη άποψη = μπορεί να είναι αξιόποινη και η νόθευση ήδη πλαστού εγγράφου
    c. Η νομολογία δεν φαίνεται να έχει αντιμετωπίσει ακόμα τέτοια περίπτωση
- Αποκατάσταση πλαστού εγγράφου (αποκαθιστώντας το αληθές νόημά του) = δεν συνιστά νόθευση γιατί είναι το περιεχόμενο που ο αληθής εκδότης ήθελε να έχει)
- Νόθευση = αφορά το περιεχόμενο, όχι την υλική υπόσταση (αυτό είναι άλλο έγκλημα = ΠΚ 222- Υπεξαγωγή εγγράφου - καταστροφή εγγράφου)
- Όταν αλλοιώνεται περιεχόμενο χωρίς αποδεικτική σημασία = δεν υπάρχει απόδειξη
- Διόρθωση ορθογραφικών = στο βαθμό που δεν επέρχεται αλλοίωση του αποδεικτικού νοήματος ή αμφισβήτηση αποδεικτικής ικανότητας, δεν είναι νόθευση εγγράφου.
- **Η εντολή αποκλείει σε κάθε περίπτωση την πλαστογραφία!**
  Η εντολή μπορεί και να συνάγεται από τις περιστάσεις, πρέπει όμως να προηγείται.
- Λευκή επιταγή = κατάχρηση της εν λευκώ υπογραφής συνιστά πλαστογραφία
- Ιδιόχειρα έγγραφα = η εντολή συνιστά πλαστογραφία ή όχι?

Πλαστογραφία από τον ίδιο τον εκδότη:

- Καταρχήν δεν είναι δυνατή
- Εξαίρεση ⇨ το έγγραφο να μην κυκλοφόρησε και κυρίως όταν **τρίτοι απέκτησαν δικαιώματα επί του εγγράφου**.
- Στην περίπτωση αυτή, τελείται πλαστογραφία μέσω νόθευσης του εγγράφου.
- *Αν πχ μετά την παράδοση των γραπτών σε εξετάσεις διορθώσω λάθος στο γραπτό μου ⇨ πλαστογραφία εγγράφου με νόθευση του γραπτού μου, αφού τρίτοι είχαν αποκτήσει δικαιώματα σε αυτό (ο εξεταστής που με άφησε είναι συνεργός).*

ΚΠΔ 216 §2 - Χρήση πλαστού εγγράφου

Δράστης:
- Μπορεί να είναι αυτός που καταρτίζει το έγγραφο
- Ή διαφορετικό πρόσωπο

Αντικειμενική υπόσταση:
1) Έγγραφο πλαστό ή νοθευμένο
2) Χρήση αυτού

Υποκειμενική υπόσταση:
1) Δόλος β' βαθμού
2) Υποκειμενικό στοιχείο του αδίκου ⇨ Σκοπός παραπλάνησης άλλου με τη χρήση του εγγράφου ώς προς γεγονός δυνάμενο να φέρει έννομες συνέπειες

Χρήση του πλαστού
- Όταν καθίσταται προσιτό στον μέλλοντα να παραπλανηθεί
- Δεν συνιστά χρήση πλαστού:
    a. Το φέρειν το πλαστό έγγραφο
    b. η επίκλησή αυτού

Χρήση πλαστού από τον πλαστογράφο:
- Κατάρτιση/ Νόθευση + Χρήση= συρρέουν φαινομενικά ⇨ συντιμωρητή ύστερη πράξη
- Αν ο Α καταρτίσει πλαστό έγγραφο με σκοπό να το χρησιμοποιήσει και πράγματι κάνει χρήση αυτού ⇨ απορροφάται ως συντιμωρητή ύστερη πράξη
- Αν όμως η κατάρτιση πλαστού εγγράφου έχει παραγραφεί κατά το χρόνο χρήσης από τον ίδιο τον πλαστογράφο ⇨ αναβιώνει το αξιόποινο της χρήσης + τιμωρείται κατά ΚΠΔ 216§2.

<u>Τετελεσμένη πλαστογραφία:</u>
- ΚΠΔ 216 §1 ⇨ τετελεσμένο με την κατάρτιση / νόθευση του εγγράφου
    - Δεν είναι απαραίτητη η χρήση του εγγράφου για τετελεσμένο έγκλημα
    - Δεν αποτελεί η χρήση του εγγράφου στοιχείο του εγκλήματος
    - Αρκεί η κατάρτισή του ή νοθευση του με σκοπό να παραπλανήσει αναφορικά με γεγονός δυνάμενο να φέρει έννομες συνέπειες (⇨ έγκλημα υπερχειλούς υποκειμενικής υποστάσεως).
- ΚΠΔ 216 §2 ⇨ τετελεσμένο με την χρήση - η οποία έγινε με σκοπό παραπλάνησης)
    - Δηλ όταν κατέστει προσιτό στον μέλλοντα να παραπλανηθεί
    - Το άν παραπλανήθηκε ή όχι μας είναι αδιάφορο
    - Χρήση = το αν κατέστει προσιτό- σημασία έχει η δυνατότητα γνώσης!
      Δεν χρειάζεται πράγματι να το δει πράγματι.
      Η επίκληση απλά του πλαστού εγγράφου δεν συνιστά χρήση
    - Και αυτό είναι έγκλημα υπερχειλούς υποκειμενικής υποστάσεως

Αρχική κατάρτιση πλαστού χωρίς σκοπό χρήσης. Σε μεταγενέστερο χρόνο αλλάζει άποψη και το χρησιμοποιεί.

- *Πχ ο Α καταρτίζει πλαστό πτυχίο για να χαρούν οι γονείς του, χωρίς να έχει σκοπό να το χρησιμοποιήσει περαιτέρω. Στη συνέχεια αλλάζει γνώμη και κάνει αίτηση για διαγωνισμό με το πλαστό πτυχίο.*
- Δεν αποτελεί πλαστογραφία κατά ΚΠΔ 216 §1 γιατί ελλείπει ο σκοπός παραπλάνησης.
- Θα τιμωρηθεί για χρήση πλαστού κατά ΚΠΔ 216 §2 ⇨ η οποία στην προκειμένη περίπτωση συρρέει αληθώς (με §1).

Υποκειμενικά στοιχεία ΚΠΔ 216

- Δόλος:
    - ΚΠΔ 216 §1 ⇨ αρκεί και ο ενδεχόμενος δόλος
    - ΚΠΔ 216 §2 ⇨ η χρήση απαιτεί άμεσο δόλο Β βαθμού (εν γνώση τέλεση)
- Υποκειμενικό στοιχείο του αδίκου
    - Είναι το ίδιο και για τις τρεις περιπτώσεις
    - Σκοπός παραπλάνησης για γεγονός δυνάμενο να φέρει έννομες συνέπειες.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ - Λίβος

Ποιά η **λειτουργία του εννόμου αγαθού** στο ποινικό δίκαιο:

1. Λύνουμε προβλήματα συρροής
2. Για να προσδιορίσω τις προσβολές του εννόμου αγαθού
3. Άμυνας
4. Τριτάμυνας
5. Δικονομικά ζητήματα που αφορούν την ποινική δίκη (έγκληση)
6. Συμμετοχής

Προσβολή του εννόμου αγαθού:

1. **Βλάβη** του εννόμου αγαθού
    a. Είτε η καταστροφή της εμπειρικής υποστάσεως του εννόμου αγαθού
    b. Είτε η καταστροφή της λειτουργίας για την οποία προορίζεται - απενεργοποίηση του
2. **Διακινδύνευση** του (πιθανολόγηση βλάβης)
3. **Διατάραξη** του εννόμου αγαθού

➔ Όταν ο ποινικός κώδικας περιγράφει τόσο την πράξη όσο και το αποτέλεσμα ⇨ έχει σημασία για στοιχειοθέτηση της απόπειρας + για στάθμιση ποινής (απαξία συμπεριφοράς - αποτελέσματος)

➔ Όσο πιο φιλελεύθερο είναι ένα Ποινικό Δίκαιο, τόσο περισσότερο τιμωρεί αποτελέσματα (βλάβες) και όχι συμπεριφορές

➔ **Εγκλήματα αφηρημένης διακινδύνευσης** ⇨ τιμωρείται ο δράστης επειδή ο νομοθέτης κρίνει ότι και η διακινδύνευση του εννόμου αγαθού είναι τόσο σημαντική ώστε καθίσταται αξιόποινη, ανεξάρτητα εάν θα επέλθει το αποτέλεσμα.

“Με πρόθεση” = Περιλαμβάνει όλα τα είδη δόλου - και τον ενδεχόμενο δόλο

“Με γνώση”= το χρησιμοποιεί ο νομοθέτης όταν θέλει να αποκλείσει τον ενδεχόμενο δόλο- αφορά μόνο:

1. Άμεσο δόλο πρώτου βαθμού
2. Αναγκαίο δόλο δευτέρου βαθμού

Κείμενα με αυξημένη νομοθετική ισχύ που προστατεύουν τη ζωή:

1. **Σ5**
2. **ΕΣΔΑ αρ 2**
3. **Χάρτης θεμελιωδών δικαιωμάτων της ΕΕ αρ 2**
4. **Διεθνές σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα αρ 6**

ΠΡΟΣΒΟΛΕΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΜΒΡΥΟΥ

Εγκλήματα κατά της ζωής

1) **ΠΚ 299 ⇨ ανθρωποκτονία με δόλο**
2) **ΠΚ 300 ⇨ ανθρωποκτονία κατ απαίτηση**
3) **ΠΚ 301 ⇨ συμμετοχή σε αυτοκτονία**
4) **ΠΚ 302 ⇨ Ανθρωποκτονία από αμέλεια**
5) **ΠΚ 303 ⇨ Παιδοκτονία**

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

ΠΚ 299 - Ανθρωποκτονία με δόλο
§1 ⇨ Όποιος σκότωσε άλλον τιμωρείται με ισόβια ή πρόσκαιρη κάθειρξη τουλάχιστον 10 ετών.
§2 ⇨ Αν η πράξη αποφασίστηκε και τελέστηκε σε βρασμό ψυχής, τιμωρείται με κάθειρξη.

Αντικειμενική υπόσταση:
"Όποιος σκότωσε άλλον" = αντικειμενική υπόσταση του εγκλήματος ⇨ περιγράφει το αποτέλεσμα ⇨ είναι έγκλημα αποτελέσματος.

Υποκειμενική υπόσταση:
Η υποκειμενική υπόσταση του ΠΚ 299 περιγράφεται στο γενικό μέρος.
ΠΚ 18 ⇨ κάθε πράξη που τιμωρείται με ισόβια είναι κακούργημα.
ΠΚ 26 ⇨ τα κακουργήματα τιμωρούνται μόνο όταν τελούνται με δόλο
ΠΚ 27 ⇨ Με δόλο πράττει όποιος θέλει την παραγωγή των πράξεων που απαρτίζουν την έννοια της αξιόποινης πράξης + καθώς και όποιος γνωρίζει ότι από την πράξη του ενδέχεται να παραχθούν αυτά τα περιστατικά και το αποδέχεται.

Κυρωτικός κανόνας:
a. Ισόβια κάθειρξη
b. Πρόσκαιρη κάθειρξη

Έννομο αγαθό ⇨ η ζωή του ανθρώπου
Βλάβη εννόμου αγαθού ⇨ βλάβες που στρέφονται κατά της ζωής.

Θανατηφόρα εγκλήματα ⇨ εκ του αποτελέσματος διακρινόμενα

Ν. 3984/2011 ⇨ δωρεά και μεταμόσχευση οργάνων (αρ 9§6)
Ν. 3169/2003 ⇨ οπλοφορια, χρήση πυροβόλων όπλων από αστυνομικούς, εκπαίδευσή τους σε αυτά και άλλες διατάξεις (αρ 1 στοιχείο 4, αρ 3§6-7).
Ν. 3948/2011 ⇨ προσαρμογή του εσωτερικού δικαίου προς τις διατάξεις του Διεθνούς ποινικού δικαστηρίου που κυρώθηκε με το ν. 3003/2002.

In dubio pro reo = είναι αρχή του δικονομικού ποινικού δικαίου (δίκαιο αποδείξεως), όχι του ουσιαστικού.

Ενώ κάθε θάνατος είναι ισοβαρής ≠ η βαρύτητα του αδίκου διαφοροποιείται ανάλογα με τις περιστάσεις (πχ υποκειμενικό στοιχείο, σφοδρότητα των χτυπημάτων σε ανθρωποκτονία κτλ).

Προβληματισμός:

<u>Αν πλείονες κινδυνεύουν και δεν μπορούμε να τους δώσουμε όλους, πρέπει να πάρουμε κάποιες αποφάσεις σε σχέση με το ποιους θα σώσουμε.</u>

Παράδειγμα πανδημίας - Β. Ιταλία.

- ➔ Κατά τον ιατρικό κώδικα οι γιατροί έχουν υποχρέωση να μην κάνουν διακρίσεις. Η Ιστορία όμως έχει δείξει ότι αυτό είναι αδύνατο.
- ➔ Πρώτη φορά αυτό εμφανίστηκε την περίοδο των ναπολεόντειων πολέμων.
- ➔ Τα χρώματα του πεπρωμένου = χρωμάτιζαν τον ασθενή με κάποιο χρώμα και επενέβαιναν υπέρ των ασθενών που μπορούσαν να ζήσουν ώστε να μπορέσουν να επιστρέψουν και να πολεμήσει.
- ➔ Disaster medicine = μετά από αυτή την περίοδο αυτή η τακτική εξαπλώθηκε και σε αντίσοιεσ περιπτώσεις: κανόνες ιατρικής δεοντολογίας που εφαρμόζονται όταν υπάρχουν ακραία φαινόμενα μαζικών καταστροφών.
- ➔ Το παραπάνω ζήτημα ονομάστηκε **σύστημα triage (συστημα διαχωρισμού).**
- ➔ 3418/2005 - ιατρικός κώδικας

Δεν επιτρέπεται να σταθμίσουμε ζωές ούτε ποιοτικά ούτε ποσοτικά.

<u>Triage</u>
Σύστημα διαχωρισμού βαθμού και επείγοντος τραυμάτων ή ασθενειών προκειμένου να αποφασιστεί ποιοί ασθενείς και υπό ποιές προϋποθέσεις θα λάβουν θεραπεία, σε περιπτώσεις μαζικών καταστροφών ή μεγάλου αριθμού θυμάτων στα οποία δεν μπορεί να επέμβει εν όλω το υφιστάμενο σύστημα υγείας βάσει του προσωπικού και των μέσων που διαθέτει.

Ευθανασία

Υπάρχει υποχρέωση να ζει κάποιος?
Αν δεν υπάρχει τέτοια υποχρέωση, έχει κανείς δικαίωμα στο θάνατο?
Αν το δίκαιο αναγνώριζε δικαίωμα στο θάνατο ⇨ θα έπρεπε να αναγνωρίσει αξίωση να ζητήσει βοήθεια προκειμένου να πραγματώσει αυτό του το δικαίωμα.

Ευθανασία = η θανάτωση κάποιου ανθρώπου με σκοπό είτε να απαλλαγεί από σωματικό πόνο είτε να επιταχυνθεί μια . Έχει ευγενή αίτια, ευσπλαχνικότητα απέναντι στον άνθρωπο, είναι μια λύτρωση που προσφέρει κάποιος στον πάσχοντα και όχι μια θανάτωση.

- Άμεσα ενεργητική ευθανασία = με ενέργεια (πχ αποσυνδέω ένα μηχάνημα)
- Έμμεση ενεργητική ευθανασία = χορήγηση φαρμάκου και είτε με αναγκαίο είτε με ενδεχόμενο δόλο αποδέχεται το θάνατο.
- Παθητική ευθανασία = όταν ο ασθενής αφήνεται κατά κάποιον τρόπο στην τύχη του, όταν έχει ξεκινήσει η διαδικασία του θνήσκειν.

Πλέον οι δυνατότητες ιατρικής παρέμβασης έχουν φτάσει σε σημείο που μπορεί να διατηρηθεί στη ζωή άνθρωπος χωρίς ουσιαστικές λειτουργίες, έχοντας υποβαθμίσει τη ζωή του σε δεξίωση ιατρικών επεμβάσεων. Και μάλιστα δεν είναι πάντα αγνά τα κίνητρα, μπορεί να είναι πχ κληρονομικά.

Η ζωή προστατεύεται ακόμα και παρά τη βούληση του φορέα της.

Ιατρικά υποβοηθούμενη αυτοκτονία ⇨ όταν κάποιος βρίσκεται σε ορισμένες αφόρητες καταστάσεις για τον ίδιο:

- Έχει λίγο χρόνο ζωής
- Βρίσκεται σε αφόρητους πόνους
- Είναι ενήλικος κτλ

⇨ μπορεί να ζητήσει κατά άλλα δίκαια, για να μη γίνεται πλέον αντικείμενο ιατρικής φροντίδας, για να συνεχίσει να έχει βούληση και να θεωρείται άνθρωπος, ξεκινά να συζητείται η θεματική της ιατρικών υποβοηθούμενης αυτοκτονίας.
⇨ οι προϋποθέσεις αλλάζουν ανάλογα την κατάσταση και την έννομη τάξη

ΠΚ 299 - Ανθρωποκτονία με δόλο

§1 ⇨ Όποιος σκότωσε άλλον τιμωρείται με ισόβια ή πρόσκαιρη κάθειρξη τουλάχιστον 10 ετών.

§2 ⇨ Αν η πράξη αποφασίστηκε και τελέστηκε σε βρασμό ψυχής, τιμωρείται με κάθειρξη.

Η § 1 ⇨ βασικό έγκλημα: έγκλημα ανθρωποκτονίας που αποφασίζεται και εκτελείται σε ήρεμη ψυχική κατάσταση.
Η § 2 ⇨ προνομιούχος περίπτωση της §1, του βασικού εγκλήματος.

Γιατί έχει σημασία να γνωρίζω ποιό είναι το βασικό έγκλημα?

a. Πρέπει να ανατρέχω στο βασικό
b. Αν δεν μπορώ να τιμωρήσω για το προνομιούχο ή το διακεκριμένο έγκλημα ⇨ επιστρέφω στο βασικό.

➔ **Η απαξία του αποτελέσματος της ανθρωποκτονίας είναι πάντοτε η ίδια**
➔ **Η απαξία όμως της ανθρωποκτόνου συμπεριφοράς έχει διαβαθμίσεις / διαφοροποιήσεις.**
➔ Υπό το καθεστώς του προϊσχύσαντος ποινικού νόμου (πριν τον παλαιό ΠΚ), λαμβάνονταν υπόψην τέτοιες διαφοροποιήσεις ⇨ η διαφοροποίηση γινόταν μεταξύ προμελετημένου δόλου και απρομελέτητου.
➔ Ο νέος ΠΚ κατήργησε αυτή τη διαφοροποίηση του προϊσχύσαντος ποινικού νόμου, και έκανε και για τα δύο μια διάκριση.
➔ Επομένως δεν υπάρχει λόγος να γίνεται διάκριση επειδή ο νέος ΠΚ αρ 299 έκανε σαφή τη διάκριση - ο νομοθέτης την απαξία την διαφοροποίησε στον κυρωτικό κανόνα.

<u>ΠΚ 299 §1 - Ανθρωποκτονία με δόλο</u>

<u>Αντικειμενική υπόσταση</u>

1. "Όποιος" ⇨ είναι κοινό έγκλημα
2. "Σκοτώνει" = αφαίρεση ζωής ⇨ αρκεί οποιαδήποτε ανθρωποκτόνος συμπεριφορά
3. Άλλον = οποιουδήποτε άλλου ανθρώπου

Ποιά είναι τα όρια της ανθρώπινης ζωής:

a. Έναρξη της ζωής
    i. Νομολογία = από τη στιγμή που εμφανίζεται το παιδί στον εξωτερικό κόσμο (είτε κεφαλάκι είτε πόδια, δεν χρειάζεται να είναι ολόκληρο, χρειάζεται να είναι ζωντανό ακόμα και αν δεν είναι βιώσιμο).
    ii. Άλλη άποψη = η ζωή ξεκινά με τις συσπάσεις της μήτρας, το άνοιγμα της μήτρας σε περίπτωση καισαρικής κτλ - όταν έχει ξεκινήσει η διαδικασία του τοκετού.
b. Τέλος ζωής
    i. Στο παρελθόν= παύση ζωτικών λειτουργιών

ii. Πλέον = Με την πρόοδο της τεχνολογίας αυτό ανατράπηκε ⇨ εγκεφαλικός θάνατος = νέκρωση στελέχους του εγκεφάλου με αμετάκλητο τρόπο (αρ 9§5 ν.3984/2011)

Υποκειμενική υπόσταση

Δεν προκύπτει από τον ΠΚ:
Η υποκειμενική υπόσταση του ΠΚ 299 περιγράφεται στο γενικό μέρος.
ΠΚ 18 ⇨ κάθε πράξη που τιμωρείται με ισόβια είναι κακούργημα.
ΠΚ 26 ⇨ τα κακουργήματα τιμωρούνται μόνο όταν τελούνται με δόλο
ΠΚ 27 ⇨ Με δόλο πράττει όποιος θέλει την παραγωγή των πράξεων που απαρτίζουν την έννοια της αξιόποινης πράξης + καθώς και όποιος γνωρίζει ότι από την πράξη του ενδέχεται να παραχθούν αυτά τα περιστατικά και το αποδέχεται.

Άρα απαιτείται και αρκεί οποιοδήποτε είδος δόλου:
1. Άμεσος δόλος / Α βαθμού
2. Αναγκαίος δόλος / β βαθμού
3. Αρκεί και ο ενδεχόμενος δόλος.

Ποινή
Κάθειρξη ισόβια ή πρόσκαιρη

Το είδος του δόλου έχει σημασία για την επιμέτρηση της ποινής ⇨ η ένταση του δόλου καθορίζει την ποινή.

Διαζευκτικός Δόλος
Πχ πυροβολώ κάποιον με σκοπό είτε να τον σκοτώσω είτε να τον τραυματίσω.
Σε περίπτωση διαζευκτικού δόλου:
a. Νομολογία + Τζανετής = Απόπειρα ανθρωποκτονίας και φαινομενική συρροή με το ελαφρύτερο (σωματική βλάβη).
b. Μυλωνόπουλος + Λίβος = πρέπει να διακρίνω αν τα έννομα αγαθά που απειλούνται είναι ίδια:
    i. Αν είναι ίδια τα έννομα αγαθά, τότε μπορούμε να συντιμωρήσουμε
    ii. Αν είναι διαφορετικά λύνεται με συρροή.

Οι επαπειλούμενες ποινές

Συστήματα επιβολής ποινής:
1. Σύστημα αποκλειστικών ποινών
2. Αθροιστικές ποινές
3. Διαζευκτικές ποινές
    a. Ομοειδείς ποινές
    b. Ετεροειδείς ποινές

Κυρωτικό σύστημα ΠΚ 299 §1:
Ο δικαστής πρέπει καταρχήν να έχει “πρόχειρες” να επιβάλλει και τις δύο ποινές.

- Πρέπει να επιβάλλει την ποινή που είναι δίκαιη (⇨ η ποινή που σχηματίζεται όταν ο δικαστής αντιστοιχεί προς τη βαρύτητα του αδίκου και την ένταση της ποινής, μια ορισμένη ποινή).
  Δεν πρέπει η ποινή να υπερβαίνει την ενοχή, ακόμα και αν είναι νόμιμη,
- Νόμιμη (⇨ η δίκαιη ποινή πρέπει να είναι στο πλαίσιο της νόμιμης ποινής)
- Ανάλογη ⇨ (άδικο - ενοχή - ποινή)

<u>Η επαπειλούμενη ποινή στο ΠΚ 299</u>

1. Ακολουθεί το σύστημα των διαζευκτικών ποινών
2. και μάλιστα ομοειδής
3. Ισόβια ή πρόσκαιρη κάθειρξη τουλάχιστον 10 ετών.

<u>ΠΚ 299 §2 - Ανθρωποκτονία: με Βρασμό Ψυχικής Ορμής</u>

Αντικειμενική υπόσταση

- “Αν η πράξη” ⇨ αναφέρεται στην πράξη της παραγράφου §1.
- Σε βρασμό ψυχής ⇨
  a. Ο δράστης **ωθείται** στην πράξη σε κατάσταση βρασμού
     i. Έχει την κυριαρχια του λογικού του
     ii. Απλώς τον ωθεί εκεί ο βρασμός, μια ιδιαίτερα έντονη συναισθηματική ένταση
  b. **Δεν υπάρχει απόφαση** με την έννοια της στάθμισης των μειονεκτημάτων και πλεονεκτημάτων της πράξης του
  c. Σε κατάσταση βρασμού πρέπει να είναι ο δράστης και τη στιγμή της “απόφασης” αλλά και κατά τη στιγμή της τέλεσης.

Ο βρασμός: περιγράφει την πράξη ή τον δράστη ?

a. Κατά μια άποψη ⇨ Περιγράφει την πράξη
b. Κατά την ορθότερη ⇨ περιγράφει το δράστη.
c. Κατά Λίβο ⇨ αφορά την ενοχή
   i. Δεοντολογικό στοιχείο της ενοχής
   ii. Δηλ το άλλως δύνασθαι πράττειν ⇨ μπορεί να πράξει διαφορετικά αλλά είναι μειωμένη η δυνατότητά του αυτή.

   iii.

Μπορούν τα ασθενικά συναισθήματα να προκαλέσουν ανθρωποκτονία σε βρασμό ψυχικής ορμής?

Τα συναισθήματα:
Α. Σθενικά ⇨ μας ωθούν σε πράξη (θυμός, αγανάκτηση κτλ)
Β. Ασθενικά ⇨ μας ωθούν σε απραξία (απελπισία, θλίψη, απόγνωση)
Πχ βλέπω τη μητέρα μου σε άθλια κατάσταση από ανίατη ασθένεια να υποφέρει και από απελπισία και θλίψη τη σκοτώνω (χωρίς να το ζητήσει και χωρίς να το έχω προαποφασίσει).

Καταρχήν η διάταξη αφορά σθενικά συναισθήματα.
Ασθενικά συναισθήματα:
Κατά την αιτιολογική έκθεση διαπιστώνουμε ότι και τα ασθενικά μπορούν να προκαλέσουν βρασμό ψυχικής ορμής.

Ανθρωποκτονία ως ενδοοικογενειακό έγκλημα
Το πρόβλημα του τυραννικού συζύγου (σπανιότερα η σύζυγος).

Μετά από χρόνια κακοποίηση ⇨ ανθρωποκτονία του συζύγου - τυράννου από το μέλος που κακοποιείται ή και τα υπόλοιπα μέλη που μπορεί και να μην έχουν κακοποιηθεί εξ ίσου άμεσα (πχ τα τέκνα ή το αντίθετο).

Το θύμα τελεί σε χρόνια απελπισία (ασθενικό συναίσθημα) ⇨ συνήθως όμως δεν θεμελιώνεται βρασμός ψυχικής ορμής. Δεν χρειάζεται να υπάρχει εξάπτουσα αφορμή για το βρασμό αλλά και πάλι όταν είναι μια μακρά κατάσταση δεν είναι ξεκάθαρο το γιατί αποφάσισα να σκοτώσω τώρα τον σύζυγο και όχι οποιαδήποτε άλλη μέρα. Αντιμετωπίζεται συνήθως ως ελαφρυντική περίσταση.

Ο βρασμός είναι μια εμπειρικά διαπιστωμένη κατάσταση ⇨ αλλά πώς μπορώ να περιγράψω την ψυχική κατάσταση άλλου?

- Όλες τις εμπειρικές καταστάσεις που θέτει ο ΠΚ, αυτές ονομάζονται περιγραφικές έννοιες (πχ δάσος, αυτοκίνητο κτλ)
- Οι περιγραφικές έννοιες περιγράφουν ένα αντικείμενο χωρίς άλλη επέμβαση
- Ορισμένες φορές οι περιγραφικές έννοιες απαιτούν και επέμβαση του περιγράφοντος (πχ το νερό είναι παγωμένο).
- Για να τις αποδείξουμε χρησιμοποιούμε κάποιον κανόνα (πχ παγωμένο νερό είναι κάτω από 4 βαθμούς)
- Αυτές είναι οι διαθετικές έννοιες.

Διαθετικές έννοιες (dispositionals) ⇨ είναι περιγραφικές έννοιες αλλά για να τις περιγράψω χρειάζομαι και την επέμβαση του περιγράφοντος. Εκτός από την περιγραφή του πράγματος πρέπει να ξέρω και τον κανόνα.
Ο βρασμός είναι μια διαθετική έννοια.

≠

Οι αξιολογικές έννοιες ⇨ μια στάση μας απέναντι στα πράγματα, σε έναν άνθρωπο κτλ.

Ο βρασμός ψυχικής ορμής είναι μια πραγματικότητα εμπειρικά διαπιστώσιμη ≠ ή πρέπει να έχει και άλλα δεοντολογικά ή κανονιστικά στοιχεία?

- Το πραγματικά διαπιστωμενο στοιχείο του βρασμού ψυχικής ορμής πρέπει πάντα να υπάρχει
- Εκτός από αυτό όμως εξετάζονται και δεοντολογικά στοιχεία ⇨ αν πχ το θύμα ασκεί δικαίωμα, και ο δράστης περιέρχεται σε βρασμό ψυχικής ορμής και τον σκοτώνει, δεν μπορεί να εφαρμοστεί το ΠΚ 299§2.
  Ο λόγος είναι ότι ο βρασμός πρέπει δεοντολογικά να προέρχεται από μια αιτία που την επιδοκιμάζει το δίκαιο ≠ Αν αποδοκιμάζεται από το δίκαιο (πχ το να σκοτώσεις τον δανειστή σου επειδή ασκεί το δικαίωμά του και σε οχλεί συχνά για να του αποδώσεις το δάνειο) ⇨ δεν δικαιολογείται να εφαρμόζεται διάταξη προνομιούχου εγκλήματα.
- **Επομένως εισάγεται και δεοντολογικό κανονιστικό στοιχείο ⇨ πρέπει ο βρασμός κατά ΠΚ 299§2 να προκαλείται από γεγονός που επιδοκιμάζεται από το δίκαιο.**
- Σε διαφορετική περίπτωση θα είχαμε αξιολογική αντινομία.
- Δεν αρκεί μια πραγματικότητα εμπειρικά διαπιστώσιμη (εμπειρικό στοιχείο) ≠ απαιτείται να υπάρχει και ένα δεοντολογικό κανονιστικό στοιχείο.
- Αυτό δεν αναφέρεται στο ΠΚ 299§2 ≠ ΠΚ 79§4 περ β. *" Στοιχεία που λειτουργούν υπέρ του υπαιτίου θεωρούνται.. Το ότι τέλεσε την πράξη σε δικαιολογημένη συναισθηματική φόρτιση".*
- Επομένως δεν αρκεί συναισθηματική φόρτιση. Πρέπει η συναισθηματική φόρτιση να είναι και δικαιολογημένη.
- Άλλη άποψη ⇨ Ενδιαφέρει επίσης αν ο βρασμός προκλήθηκε υπαιτίως ή όχι (actio libera in causa - πράξη ελευθέρα εν την αιτία της) - ΠΚ 35

Περιπτώσεις ποινικής αντιμετώπισης ανθρωποκτονίας:
ΠΚ 299§1 1) ΠΚ 299§1 ⇨ απλή ανθρωποκτονία εκ προθέσεως 2) ΠΚ 299§1 + 79§5 περ β ⇨ ανθρωποκτονία με ιδιαίτερη σκληρότητα = ισόβια κάθειρξη 3) ΠΚ 299 §1 + 79§4 περ β ⇨ δικαιολογημένη συναισθηματική φόρτιση = πρόσκαιρη κάθειρξη τουλάχιστον 15 ετών 4) Υπάρχουν και συνδυαστικές περιπτώσεις ⇨ πχ με δικαιολογημένη συναισθηματική φόρτιση και ιδιαίτερη σκληρότητα
ΠΚ 299 §2 1) ΠΚ 299 §2 2) ΠΚ 299§2 + 79§5 περ β ⇨ με συναισθηματική φόρτιση και ιδιαίτερη σκληρότητα 3) ΠΚ 299§2 + 79§4 περ β ⇨ με συναισθηματική φόρτιση δικαιολογημένη κτλ

ΠΚ 300 - Ανθρωποκτονία κατ απαίτηση

Προνομιούχος μορφή ανθρωποκτονίας. Παλαιότερα αντιμετωπιζόταν και ως ιδιώνυμο έγκλημα.
Κριτήριο για τη διάκριση προνομιούχου από ιδιώνυμο:
Αν ενδεχόμενη κατάργηση της βασικής διάταξης έχει ως αποτέλεσμα την παύση της τιμώρησης ιδιαίτερης μορφης του ⇨ πρόκειται για προνομιούχο έγκλημα ≠ ενώ αν εξακολουθεί να τιμωρείται, το έγκλημα είναι ιδιώνυμο.
Πρακτική σημασία ⇨ στη συρροή.

(Στον παλαιό ΠΚ - ανθρωποκτονία από οίκτο).

Αντικειμενική υπόσταση:

1. Πράξη ΠΚ 299§1
2. Μετά από σπουδαία- επίμονη- ρητή- σαφή απαίτηση του παθόντα
3. Ο παθόντας πάσχει από ανίατη ασθένεια, προκαλούσα οίκτο

Υποκειμενική υπόσταση

1) Δόλος (αρκεί και ενδεχόμενος)
2) "Υποκειμενικό στοιχείο του αδίκου" = οίκτος

Πράξη

- Είναι ίδια με το ΠΚ 299
- Με τη διαφορά ότι η πράξη της θανάτωσης εδώ είναι η ηπιότερη δυνατή για το θύμα.

Αποτέλεσμα

- Ακριβώς το ίδιο με ΠΚ 299

Δράστης

- Αποφασιζει και εκτελει την ανθρωποκτόνο πράξη
- Την απόφαση όμως του την προκαλεί (απευθυντέα) το θύμα. Δεν αρκεί γενική έκκληση ή παράκληση σε άλλο πρόσωπο (ΠΚ 49§2). Ο ίδιος ο δράστης πρέπει να έχει δεχτεί την απαλλαγμενη από ελαττώματα τη δήλωση της βούλησης (με τη μορφή απαίτησης)
- Μετά από **απαίτηση** - όχι απλώς συναίνεση. Πρέπει να έχει τα χαρακτηριστικά απευθυντέας δήλωσης κατά το αστικό δίκαιο. Η απαίτηση πρέπει να είναι:
    a. **Σπουδαία** (με πλήρη γνώση και κατανόηση της απόφασης και των συνεπειών της)
    b. **Επίμονη** (να έχει επαναληφθεί)
    c. **Ρητή** (δεν πρέπει να τεκμαίρεται)
    d. **Σαφής** κατά το νόημά της
- Αναφορικά με την ηλικία - αν είναι ανήλικος - θα εξεταστεί το κατά πόσο είχε τη δυνατότητα να αντιληφθεί τη δήλωσή του.
- Κατά κάποιο τρόπο το θύμα πρέπει να είναι ο ηθικός αυτουργός.
- Οίκτος ⇨ ψυχική στάση απέναντι στο θύμα

Παθόντας

Να πάσχει από **ανίατη ασθένεια, προκαλούσα οίκτο.**

Ασθένεια :

- Μια πάθηση δεν είναι ασθένεια: το να είμαι τυφλός ή κουφός δεν είναι ασθένεια.
- Ψυχική ασθένεια ⇨ είναι ασθένεια. Τότε καταρχήν δεν μπορεί να εκδηλώσει σπουδαία απαίτηση. Όμως αυτό δεν είναι απόλυτο και πρέπει αυτό να εξετάζεται κατα περίπτωση διότι κατ εξαίρεση μπορεί να μπορεί να είναι σε θέση.

Ανίατη:

- Να μην μπορεί να αντιμετωπιστεί με τους κανόνες της επιστήμης.
- Είναι και αυτό σχετικό διότι μπορεί χρόνια ασθένεια να μην είναι ανίατη.
- Η έννοια εξελίσσεται με την πρόοδο της επιστήμης.
- Ποιοτικό κριτήριο ⇨ δεν περιγράφεται στο νόμο τι είδους αρρώστια πρέπει να είναι αυτή. Πρέπει ωστόσο να είναι τέτοιου είδους ώστε να προκαλείται **οίκτος** (πχ αφόρητοι πόνοι, μη δυνατότητα αυτοεξυπηρέτησης κτλ). Αυτό πρέπει να εξετάζεται με αντικειμενικά κριτήρια βάσει του μέσου κοινωνού - και πάλι εξετάζεται κατά περίπτωση.

ΠΚ 301 - Συμμετοχή σε αυτοκτονία

- Πρώτο ζήτημα που προκύπτει: αφού δεν τιμωρείται η απόπειρα του δράστη που την επιχειρεί, πώς γίνεται να τιμωρείται όποιος συμμετέχει σε απόπειρα αυτοκτονίας.
  Η αιτιολογική έκθεση δεν καταφέρνει να δώσει απάντηση στο παραπάνω ερώτημα.
- Η θέση του Έλληνα νομοθέτη είναι ότι αυτός που επιχειρεί αυτοκτονία είναι ένα αδύναμο άτομο. Αυτός που πάει να τον βοηθήσει είναι ένα άτομο που δεν είναι αδύναμο αλλά “επικροτεί” και βοηθά τη συμπεριφορά του αδύναμου συνανθρώπου του.

Αντικειμενική υπόσταση:

1. Κατάπειση άλλου σε αυτοκτονία
   a. Εξωτερικός όρος του αξιοποίνου = τέλεση η απόπειρα αυτοκτονίας
2. Παροχή βοήθειας άλλου σε αυτοκτονία
   a. (δεν έχει εξωτερικό όρο του αξιοποίνου)
3. Πράξη αυτοκτονίας από τον ίδιο τον αυτόχειρα

Έγκλημα υπαλλακτικώς μικτό:

“Όποιος κατέπεισε άλλον να αυτοκτονήσει ή Βοήθησε το θύμα κατά την εκτέλεσή του.”

a. Αν τελεστεί και με τους δύο τρόπους και αφορά το ίδιο υλικό αντικείμενο (τον ίδιο άνθρωπο) ⇨ έχουμε ένα έγκλημα
b. ≠ αν τελεστεί και με τους δύο τρόπους και αφορά διαφορετικό υλικό αντικείμενο ⇨ έχουμε δύο εγκλήματα.

Εξωτερικός όρος του αξιοποίνου

➔ Τέλεση ή απόπειρα αυτοκτονίας ⇨ μόνο στην κατάπειση

Εξωτερικός όρος του αξιοποίνου = αντικειμενικό στοιχείο του εγκλήματος το οποίο δεν χρειάζεται να επικαλύπτεται από την υπαιτιότητα του δράστη. Αν αυτός ελλείπει δεν υφίσταται αξιόποινη πράξη.

- Παροχή βοήθειας:
  Ο δράστης του ΠΚ 301 πρέπει να ξέρει ότι ο άλλος αυτοκτονεί διαφορετικά δεν μπορεί να είναι συμμέτοχος.
  Επομένως **στην παροχή βοήθειας, δεν υπάρχει εξωτερικός όρος του αξιοποίνου** ⇨ ο δράστης πρέπει να γνωρίζει την απόπειρα / τέλεση αυτοκτονίας για να είναι συμμέτοχος.

- Κατάπειση άλλου σε αυτοκτονία
  Η κατάπειση = Είναι εξωτερικός όρος του αξιοποίνου ⇨ επειδή δεν είναι απαραίτητο να γνωρίζει αν τελικά προκλήθηκε απόπειρα ή τετελεσμένη αυτοκτονία.
  Επομένως δεν χρειάζεται να επικαλύπτεται από την υπαιτιότητα του δράστη.

Κατάπειση άλλου σε αυτοκτονία:

Θυμίζει την ηθική αυτουργία. Όμως δεν είναι.
Πείθω ≠ Καταπείθω:
Πείθω = απευθύνομαι σε πρόσωπο που βρίσκεται σε κανονική κατάσταση με λογικά επιχειρήματα.
Καταπείθω = ο ένας είναι σε ασθενέστερη θέση και δεν μπορεί να προβάλλει λογικά επιχειρήματα ενώ ο λόγος αυτού που **ασκεί πίεση** έχει μεγαλύτερη βαρύτητα. Πιέζεται και δεν πείθεται απλά.

Η κατάπειση πρέπει να γίνει με λόγια? Ή μπορεί να γίνει απλά σε συνθήκες ψυχικής πίεσης, χωρίς τη χρήση του λόγου?

Δηλ όταν κάποιος δεν πείθεται αλλά εξωθείται σε αυτοκτονία.
Δεν είναι απαραίτητο να εξωτερικεύεται μέσω του προφορικού λόγου ≠ μπορεί να γίνει και μέσω ψυχικής πίεσης.
πχ Σε κρατούμενο που βασανίζεται, χωρίς να πω κάτι αφήνω στο κελί του όπλο με το οποίο αφαιρεί τη ζωή του ⇨ πρόκειται για κατάπειση.

Αν δώσω σε κάποιον δύο επιλογές για να τον σκοτώσω (πχ σε θάλαμο αερίων ή με απαγχονισμό) και αυτός για να το γλιτώσει αυτοκτονήσει, έχω τελέσει κατάπειση ή ανθρωποκτονία?

Όταν τον όρο θέτει το θύμα, έχουμε προβληματισμό για το αν είναι κατάπειση ⇨ το έγκλημα πρέπει να εξαρτάται από το δράστη και όχι από τον όρο του θύματος.

Βοήθεια που παρέχεται σε άλλον να αυτοκτονήσει:

Φαίνεται να ομοιάζει με συνέργεια ⇨ η συνδρομή στη συνέργεια δεν πρέπει να είναι αιτιώδης (διαφορετικά είναι συναυτουργία).
Απλά βοηθάει ή επιταχύνει με την συνδρομή του.

Τέλεση με παράλειψη

➔ Η βοήθεια μπορεί να παρασχεθεί και με παράλειψη αν έχει το πρόσωπο **ιδιαίτερη νομική υποχρέωση να το αποτρέψει.**
Πχ η σύζυγος που έχει πάρει τα χάπια, τη βρίσκει ο σύζυγος αμέσως μετά και παραλείπει να της παράσχει βοήθεια.
Όταν το θύμα έχει αποφασίσει αυτεξούσια ότι θέλει να πεθάνει, ο σύζυγος δεν έχει ιδιαίτερη νομική υποχρέωση να παρέμβει ≠ παρέχει βοήθεια στην αυτοπροσβολή (ΠΚ 301) και όχι σε ετεροπροσβολή.

ΠΚ 303 - Παιδοκτονία

- ➔ Είναι μια διάταξη που έχει τις ρίζες της σε παλαιότερες κοινωνικές συνθήκες (περιόδους με διαφορετική αντίληψη για την άμβλωση, παιδί εκτός γάμου κτλ).
- ➔ Η αιτιολογική βάση αυτής της διάταξης ήταν περισσότερο κοινωνικοί λόγοι και λιγότερο βιολογικοί.
- ➔ Σήμερα είναι αμφίβολο το κατά πόσο δικαιολογείται η ύπαρξη αυτού του εγκλήματος στον ΠΚ.

Έγκλημα Ιδιαίτερο

- Μπορεί να τελεστεί μόνο από τη μητέρα που γέννησε.
- Μη γνήσιο ιδιαίτερο

Δράστης:

- Η μητέρα που μόλις γέννησε

Υλικό αντικείμενο:

- Αφορά το παιδί που μόλις γέννησε: όχι παιδί άλλης αλλά ούτε δικό της παιδί που είχε γεννήσει στο παρελθόν.

Χρονος:

- Κατά ή μετά τον τοκετό
- Αρχή τοκετού στην προκειμένη περίπτωση ⇨ με την έναρξη των ωδινών του τοκετού
- Αλλά σε κάθε περίπτωση όσο διαρκεί η διατάραξη του οργανισμού από τον τοκετό.
- Διατάραξη οργανισμού
    a. Δεν υπάρχει ορισμένο κριτήριο.
    b. Αμέσως μετά τον τοκετό το κριτήριο είναι αμάχητο ⇨ ίσως για όσες μέρες μένει στο μαιευτήριο.
    c. Στην πορεία των επόμενων ημερών δεν είναι αμάχητο, αν όμως μπορέσει να αποδειχθεί ⇨ τις επόμενες ίσως εβδομάδες.
    d. Επιλόχεια κατάθλιψη: αμάχητο τεκμήριο για όσο διατηρείται (πρέπει να αποδειχθεί ότι βρισκόταν στην συγκεκριμένη κατάσταση).

Αντικειμενική υπόσταση

1) Υποκείμενο (δράστης) = η μητέρα
2) Υλικό αντικείμενο = η ζωή του παιδιού που μόλις γέννησε
3) Αφαίρεση της ζωής του παιδιού της
4) Χρόνος = κατά ή μετά τον τοκετό / όσο διαρκεί η διατάραξη του οργανισμού της

Υποκειμενικη υπόσταση

1) Δόλος - αρκεί και ενδεχόμενος

ΠΚ 302 - Ανθρωποκτονία εξ αμελείας

- ➔ Η θανάτωση προσώπου που προκλήθηκε από αμέλεια του δράστη (ΠΚ 28)
- ➔ Τιμωρείται ως πλημμέλημα
- ➔ Πλαίσιο ποινής ⇨ 3 μήνες - 5 έτη φυλάκισης
- ➔ Ως πλημμέλημα τιμωρείται κατ΄εξαίρεση κατά ΠΚ 26 εδ β.
- ➔ Είναι έγκλημα αποτελέσματος ⇨ άρα μπορεί να τελεστεί και δια παραλείψεως.

Αντικειμενική υπόσταση:

1) Όποιος ⇨ κοινό έγκλημα
2) Θάνατος άλλου ανθρώπου
3) Αγραφα στοιχεία της αυε:
    a) **Όφειλε** κατά τις περιστάσεις
    b) Πκ 302 + 28
    c) Παραβίαση από την πλευρά του δράστη αντικειμενικώς οφειλόμενου καθήκοντος επιμελείας κατά τη διάρκεια εγχειρήματος
4) Αντικειμενικός αιτιώδης σύνδεσμος θανάτου - σφάλματος δράστη.
   Αν ο θάνατος θα είχε επέλθει ακόμα και αν ο δράστης είχε συμπεριφερθεί επιμελώς, δεν υπάρχει ποινική ευθύνη του δράστη (νόμιμη υπαλλακτική συμπεριφορά)
5) Αμέλεια ώς στοιχείο της αντικειμενικής υποστάσεως (ΠΚ 302, 28, και αν είναι δια παραλείψεως και ΠΚ 15).

Διαφορά ΠΚ 299 ≠ ΠΚ 302

ΠΚ 299 - ανθρωποκτονία εκ δόλου ⇨ η αυε της απαιτεί την επίδειξη από την πλευρά του δράστη ανθρωποκτόνου συμπεριφοράς.
Άρα δεν θα πάμε σε αυτή τη διάταξη ⇨ αυτή η κίνηση της μοτοσυκλέτας κατά την εξωτερική της εκδήλωση δεν μπορεί να θεωρηθεί ανθρωποκτόνος συμπεριφορά (δεν βάλλει κατά του εννόμου αγαθού της ζωής).

ΠΚ 302 - ανθρωποκτονία εξ αμελείας ⇨ υπάρχει θανάτωση αλλά όχι ανθρωποκτόνος ενέργεια.
Η οδήγηση του συγκεκριμένου οδηγού δεν είναι ανθρωποκτόνος συμπεριφορά ⇨ (“ κινείται με κανονική ταχύτητα”)

Αμέλεια ώς στοιχείο της αυε

Η αμέλεια είναι κομμάτι της αντικειμενικής υποστάσεως του ΠΚ 302 ≠ όχι από τη σκοπιά της υποκειμενικής υποστάσεως:

- ➔ ΠΚ 28 ⇨ αποσπούμε το κομμάτι της **εξωτερικής αμέλειας** από το ΠΚ 28 και να το εντάξουμε στο ΠΚ 302: “ όταν πρόκειται για κοινωνικά αποδεκτώς επικίνδυνη ενέργεια και δείχνω την προσοχή που απαιτείται κατά τις περιστάσεις ⇨ δεν υπάρχει αμέλεια”).
- ➔ Οι περιστάσεις είναι ένα θέμα εξωτερικό που αφορά την εξωτερική συμπεριφορά όπως αυτή εκδηλώνεται.

➔ Η ενσυνείδητη αμέλεια και ο ενδεχόμενος δόλος έχουν το ίδιο διανοητικό στοιχείο: γνωρίζουν ότι από την πράξη τους πιθανολογείται να επέλθει κάποιο βλαπτικό αποτέλεσμα.

➔ Η αμέλεια του ΠΚ 302 (+ΠΚ 28) = ***"Όποιος από έλλειψη της προσοχής που όφειλε κατά τις περιστάσεις σκότωσε άλλον (και μπορούσε αντικειμενικά να προβλέψει το αποτέλεσμα), τιμωρείται***".

➔ **Αντικειμενική δυνατότητα πρόβλεψης** ⇨ υπάρχει και στην ενσυνείδητη αμέλεια και στον ενδεχόμενο δόλο μια πιθανολόγηση επελευσης βλαπτικού αποτελέσματος. Η πιθανολόγηση αυτή προϋποθέτει ότι μπορεί το αποτέλεσμα αυτό να προβλεφθεί και αντικειμενικά.
Αν δεν μπορεί να προβλεφθεί αντικειμενικά: είτε άνευ συνειδήσεως αμέλεια είτε τυχαίο περιστατικό.

➔ Σε περίπτωση δια παραλείψεως ανθρωποκτονία εξ αμελείας δεν αρκεί ΠΚ 302, 28, 15.

Μεθοδολογία επίλυσης πρακτικών - ανθρωποκτονία εξ αμελείας:

1) Πάντα ξεκινάμε από την **αντικειμενική υπόσταση του εγκλήματος**
   a) Όποιος ⇨ κοινό έγκλημα
   b) Θάνατος άλλου ανθρώπου
   c) Αγραφα στοιχεία της αυε:
      i) **Όφειλε** κατά τις περιστάσεις
      ii) Αντικειμενική πρόβλεψη
   d) Αντικειμενικός αιτιώδης σύνδεσμος θανάτου - σφάλματος δράστη.

2) Αναζητούμε το Νομικό (Ποινικό) ζήτημα που τίθεται

Απαγορεύεται να λύνουμε ζητήματα αντικειμενικης υποστάσεως με βάση το δόλο!!!!

Σε ότι αφορά την υπαιτιότητα ⇨ τη σπάμε σε δύο κομμάτια:

1) **Εξωτερική υπαιτιότητα (εξωτερικός δόλος)**
2) **Εσωτερική υπαιτιότητα (εσωτερικός δόλος)**

Η εξωτερική υπαιτιότητα είναι αντικειμενικό στοιχείο - συμβαίνει στον εξωτερικό κόσμο και πρέπει να εκδηλώνεται. Αποτελεί στοιχείο της αντικειμενικής υποστάσεως.

ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ – ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

1. Ποια είναι η ποινική ευθύνη του Α, ο οποίος, οδηγώντας με κανονική ταχύτητα την μοτοσυκλέτα του επί της Λεωφόρου Μεσογείων, παρέσυρε και τραυμάτισε θανάσιμα τον ηλικιωμένο Β, ο οποίος επιχείρησε, με την συνηθισμένη για την ηλικία του βραδυπορία, να διασχίσει το οδόστρωμα αυτογνωμόνως και όχι από παρακείμενη διάβαση πεζών; (Δείτε σχετικά την Α.Π. 467/2013).

2. Ο νεαρός Α οδηγεί επί της Ε.Ο. Πρεβέζης-Ιωαννίνων το Ι.Χ. αυτοκίνητό του με κατεύθυνση προς Ιωάννινα. Κάποια στιγμή αντιλαμβάνεται ότι το σπορ αυτοκίνητο που τον ακολουθεί επιχειρεί να τον προσπεράσει. Τότε ο Α αναπτύσσει ταχύτητα κινούμενος στο μέσον της οδού και, καταλαμβάνοντας ιππαστί την διαχωριστική γραμμή, εμποδίζει τον οδηγό του οχήματος που ακολουθεί να ολοκληρώσει την προσπέραση, με αποτέλεσμα τα δύο οχήματα τα συγκρουσθούν και ο τελευταίος να τραυματισθεί θανάσιμα. Ποιο το αξιόποινο του Α; (Δείτε σχετικά την Α.Π. 370/2015).

3. Ο Α προσλαμβάνει τους Χ και Ψ με συμβάσεις εξηρτημένης εργασίας, προκειμένου αυτοί να εκτελέσουν υπό την επίβλεψή του εργασίες ελαιοχρωματισμού στο κατάστημά του. Κατά την εκτέλεση της συμπεφωνημένης εργασίας ο Χ, που ασχολείτο με το βάψιμο του τοίχου γονατιστός πάνω σε μεταλλικό κινητό ικρίωμα, έχασε την ισορροπία του και έπεσε με το κεφάλι από ύψος 3 μέτρων στο δάπεδο, με αποτέλεσμα να υποστεί βαριά κρανιοεγκεφαλική κάκωση, συνεπεία της οποίας απεβίωσε λίγες ημέρες αργότερα. Ποια είναι η τυχόν ποινική ευθύνη του Α αν ληφθεί υπόψη α) ότι κατά τον νόμο είναι μεν αυτός, ως κύριος του καταστήματος, υπόχρεος για την λήψη και τήρηση των μέτρων ασφαλείας για την προστασία των εργαζομένων κατά την εκτέλεση οικοδομικών ή άλλων έργων, πλην όμως β) την ημέρα του ατυχήματος ήταν απών από το κατάστημά του, γ) οι δε Χ και ψ ήσαν έμπειροι ελαιοχρωματιστές; (Δείτε σχετικά τις Α.Π. 174/2015 και Α.Π. 516/2015).

4. Ο Α ανοίγει έναν λάκκο στο πεζοδρόμιο μπροστά από το σπίτι του για να διαπιστώσει αν η υγρασία που παρατηρεί στο υπόγειό του προέρχεται από παλαιό, επιχωματισμένο τώρα, ρυάκι. Οι εργασίες δεν τελειώνουν αυθημερόν και για να διευκολύνει την διάβαση των πεζών, ο γείτονας του Α, Χ, τοποθετεί δύο πλατιά καδρόνια στον ανοιχτό λάκκο, τα οποία όμως δεν τον καλύπτουν πλήρως. Αργά το βράδυ της ίδιας ημέρας, η υπερογδοηκοντούτης Β που βγάζει βόλτα τον σκύλο της, χάνει την ισορροπία της καθώς βαδίζει πάνω στα καδρόνια, με αποτέλεσμα, να πέσει και να χτυπήσει στο κεφάλι. Μετά από έναν μήνα η Β πεθαίνει από εσωτερικό αιμάτωμα στον εγκέφαλο που προκλήθηκε από την πτώση της. Ποιο το αξιόποινο των Α και Χ; (Δείτε την Α.Π. 310/1994, ΠοινΧρ ΜΔ/485 και την Α.Π. 296/1995, ΠοινΧρ ΜΕ/622).

Πρακτικό 1

Αντικειμενική υπόσταση ΠΚ 302

- Θανάτωση από άλλον
- Παράβαση καθήκοντος επιμελείας
- Αντικειμενική πρόβλεψη

Νομικό ζήτημα που τίθεται

- Το νομικό ζήτημα που τίθεται είναι το αν υπάρχει **αντικειμενική παράβαση καθήκοντος επιμέλειας.**
- Από τη φράση " οδηγώντας με κανονική ταχύτητα" ⇨ δεν υπάρχει αντικειμενική παράβαση καθήκοντος επιμέλειας / εξωτερική αμέλεια.
- Επομένως η συμπεριφορά του οδηγού δεν μπορει να υπαχθεί στην αντικειμενική υπόσταση ΠΚ 302
- "Αυτογνωμόνως και όχι από πεζοδιάβαση" ⇨ υπαιτιότητα ηλικιωμένου

Αντικειμενικός αιτιώδης σύνδεσμος

- Υπάρχει αντικειμενικός αιτιώδης σύνδεσμος σφάλματος δράστη + θανάτωσης θύματος
- Όμως ο θάνατος πρέπει να είναι αποτέλεσμα σφάλματος της συμπεριφοράς του οδηγού.
- Στην προκειμένη περίπτωση δεν παραβιάστηκε καθήκοντος επιμελείας.

Πρακτικό 2

Το Νομικό ζήτημα που τίθεται ⇨ είναι αν ο θάνατος του οδηγού του σπόρ αυτοκινήτου, οφείλεται στον Α.

⇨ **Έχουμε εξωτερικό σφάλμα του Α?**

Εξετάζουμε αυε ΠΚ 302:

I. **Θάνατος που προκλήθηκε από άλλον** ⇨ πληρούται αυτό το στοιχείο: ο οδηγός Β θανατώθηκε ως αποτέλεσμα της σύγκρουσης του με το όχημα του οδηγού Α
II. **Ο μέσος κοινωνός όφειλε κατά τις περιστάσεις να καταβάλει μεγαλύτερη προσοχή** ⇨ ο μέσος κοινωνός όταν αντιληφθεί ότι άλλος οδηγός επιχειρεί να τον προσπεράσει, οφείλει να μειώσει ταχύτητα και να μείνει στη δεξιά πλευρά του οδοστρώματος. Επομένως υπάρχει αντικειμενική παράβαση καθήκοντος επιμελείας από την πλευρά του Α.
III. **Είναι αντικειμενική δυνατότητα πρόβλεψης?** ⇨ ο μέσος κοινωνός μπορούσε να προβλέψει το αποτέλεσμα
IV. **Αντικειμενικός αιτιώδης σύνδεσμος σφάλματος του δράστη + θανάτωσης του θύματος**
    A. Υπάρχει αιτιότητα μεταξύ του σφάλματος του δράστη και του αποτελέσματος.
    B. Ωστόσο υπάρχει υπαιτιότητα και του οδηγού Β ⇨ συνυπαιτιότητα του θύματος.
    C. Στην περίπτωση αυτή τίθεται ζήτημα αιτιώδους συνδέσμου.
    D. **Η συνυπαιτιότητα του θύματος στον αιτιώδη σύνδεσμο** = conditio sine qua non ⇨ **Η συνυπαιτιότητα του θύματος δεν καταλύει τον αιτιώδη σύνδεσμο. Μόνο αν διακοπεί και υπερκεραστεί από τη συνυπαιτιότητα του θύματος έχει νομικη σημασία. Συνεπώς παραμένει ο αιτιώδης σύνδεσμος και η συνυπαιτιότητα μετράει μόνο για την επιμέτρηση της ποινής**.

Συνοπτική απάντηση:

Α. Υπάρχει έγκλημα?

- Με βάση τα παραπάνω περιστατικά πληρούται η αντικειμενική υπόσταση του ΠΚ 302

Β. Εφόσον υπάρχει έγκλημα, ποιό το αξιόποινο του Α?

- Η συνυπαιτιότητα δεν διακόπτει τον αιτιώδη σύνδεσμο (εκτός αν αυτός διακοπεί ή υπερκεραστεί) αλλά έχει σημασία μόνο κατά την επιμέτρηση της ποινής.
- Επομένως ο δράστης είναι δράστης ανθρωποκτονίας εξ αμελείας του ΠΚ 302
- Η συνυπαιτιότητα του θύματος κατά ΠΚ 79 θα ληφθεί υπόψη κατά την επιμέτρηση της ποινής.

<u>Πρακτικό 3</u>

Αντικειμενική υπόσταση ΠΚ 302:

Νομικό ζήτημα που τίθεται:

Εξωτερικό σφάλμα του Α + αν η εμπειρία του Χ αποτελεί συνυπαιτιότητα.

Εξετάζουμε:

I. Έχουμε κάποιον πεθαμένο? ⇨ Ναι ο Χ

II. Πρέπει να δούμε αν είναι ανθρωποκτονία - εξωτερικό σφάλμα Α :

- **A.** ο Α είναι υπεύθυνος για την λήψη μέτρων για την προστασία του Α.
- **B.** Έκανε τις απαραίτητες ενέργειες για την αποφυγή ατυχήματος?
- **C.** Όχι δεν έλαβε τα απαραίτητα μέτρα ασφαλείας και μάλιστα ήταν απών από το κατάστημα.
- **D.** Επομένως ΠΚ 15, 28 ⇨ έχουμε παράλειψη οφειλόμενης ενέργειας του Α.
- **E.** Υπάρχει αντικειμενικός αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ του σφάλματος του Α και του αποτελέσματος.

III. Αν η εμπειρία του Χ μπορεί να αποτελεί συνυπαιτιότητα:

- **A.** Η συνυπαιτιότητα του θύματος δεν καταλύει τον αντικειμενικό αιτιώδη σύνδεσμο (conditio sine qua non)
- **B.** Μόνο αν ο αντικειμενικός αιτιώδης σύνδεσμος διακοπεί και υπερκεραστεί από τη συνυπαιτιότητα του θύματος έχει σημασία (υπερκέραση αιτιώδους συνδέσμου).
- **C.** Ο αιτιώδης σύνδεσμος παραμένει και η συνυπαιτιότητα του Χ έχει σημασία μόνο για την επιμέτρηση της ποινής του Α.

IV. Άρα έχουμε ανθρωποκτονία εξ αμελείας (ΠΚ 302) τελεσθείσα δια παραλείψεως (ΠΚ 14,28) από τον Α. Η εμπειρία του Χ αποτελεί συνυπαιτιότητα η οποία δεν διακόπτει όμως τον αντικειμενικό αιτιώδη σύνδεσμο, θα ληφθεί υπόψη μόνο κατά την επιμέτρηση της ποινής.

<u>Πρακτικό 4</u>

Σημείωση για το ιστορικό του πρακτικού: ο Α αφήνει το λάκκο ανοιχτό.

Νομικό ζήτημα που τίθεται: αν οι Α και Χ ⇨ αντικειμενική παράβαση επιμέλειας.

Αναφορικά με τον Α:

Ο μέσος κοινωνός

- Όταν αναλαμβάνει εργασίες αυτού του είδους σε πεζοδρόμιο (επικίνδυνη συμπεριφορά για το έννομο αγαθό της σωματικής ακεραιότητας και της ζωής), οφείλει να λαμβάνει όλα τα μέτρα για την ασφάλεια του κοινού.

- Ο Α δεν επέδειξε την οφειλόμενη προσοχή ⇨ αντικειμενική παράβαση επιμέλειας.

Ο Α ενήργησε με πράξη ή με παράλειψη?

- Όταν μια συμπεριφορά μπορώ να την περιγράψω και ως ενέργεια και ως παράλειψη, ποιό είναι το πρόβλημα? ⇨ η συμπεριφορά αυτή λέγεται **πολυσήμαντη συμπεριφορά.**
- **ΠΟΛΥΣΗΜΑΝΤΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ**
- Στην προκειμένη περίπτωση η πολυσήμαντη συμπεριφορά εκφράζεται με διαδοχική ενέργεια.
- Γιατί είναι σημαντικό να διαπιστώσουμε αν το έγκλημα έχει τελεστεί με ενέργεια ή με παράλειψη? ⇨ **κατά ΠΚ 15 τα εγκλήματα που τελούνται με παράλειψη μπορεί ο δικαστής να επιβάλλει μειωμένη ποινή**.
- **Ενέργεια έχω όταν παραβιάζω απαγορευτικό κανόνα ≠ παράλειψη έχω όταν παραβιάζω επιτακτικό κανόνα**.
- Στην υπό εξέταση περίπτωση το καθήκον επιμέλειας είναι να σκεπάζω τους λάκκους που ανοίγω ⇨ παραβίαση επιτακτικού κανόνα ⇨ έγκλημα που τελέστηκε με παράλειψη.
- Άρα ο Α έχει τελέσει ανθρωποκτονία εξ αμελείας που τελέστηκε με παράλειψη (ΠΚ 302, 15, 28).

Αναφορικά με τον Χ:

- Ο Χ δεν είχε ιδιαίτερη νομική υποχρέωση για περιορισμό του συγκεκριμένου κινδύνου.
- Είδε κάτι επικίνδυνο για τα έννομα αγαθά και προσπάθησε να τον περιορίσει, αλλά δεν τον περιόρισε τελείως.
- Δεν είχε καθηκον επιμέλειας.
- Μπορούμε να εξετάσουμε αν τίθεται ζήτημα ανάληψης καθήκοντος ⇨ προϋποθέτει παράβαση καθήκοντος επιμέλειας από την πλευρά του Χ (πχ οδηγώ χωρίς τα γυαλιά μου) + αφορα το υποκειμενικό στοιχείο της αμέλειας για το αν μπορεί ο Χ να προβλέψει υποκειμενικά το αποτέλεσμα ⇨ ακόμα εξετάζουμε την αντικειμενική υπόσταση. Επομένως ούτε ζήτημα ανάληψης καθήκοντος.
- Και πάλι όμως ανταποκρίθηκε στο καθήκον επιμέλειας του. Επομένως ο Χ δεν έχει κάποια εξωτερική αμέλεια.

Η ηλικιωμένη:

- Εξετάζουμε αν θα μπορούσε να αποφύγει το ατύχημα.
- Φαίνεται ότι δεν μπορούσε.

5. Ο μικρός Α εισάγεται στο Γ.Ν. Σερρών με υψηλό πυρετό, διαρροϊκές κενώσεις και εμέτους. Η παιδίατρος Β διαγιγνώσκει γαστρεντερίτιδα και δίνει στο παιδί την δέουσα θεραπεία. Αρχικά ο Α παρουσιάζει βελτίωση, στην συνέχεια όμως η κατάστασή του επιδεινώνεται δραματικά, οπότε συστήνεται η επείγουσα μεταφορά του σε παιδοχειρουργική κλινική στην Θεσσαλονίκη. Εκεί

εξετάζεται από τον παιδοχειρουργό Γ ο οποίος, επειδή φοβάται εντερορραγία Shigela λόγω της γαστρεντερίτιδας, συστήνει την μεταφορά του παιδιού στην Παιδιατρική Κλινική Λοιμωδών Νόσων. Μετά όμως από 15΄ από την μεταφορά του στο Λοιμωδών ο Α καταλήγει, παρ' όλες τις προσπάθειες του ιατρού Δ να τον κρατήσει στην ζωή. Όπως προέκυψε από την νεκροτομή, αιτία του θανάτου του ήταν βαρύ έλκος του δωδεκαδακτύλου, το οποίο δημιούργησε γαστρορραγία, η εξέλιξη της οποίας οδήγησε τον Α στον θάνατο. Στους εμπλακέντες ιατρούς ασκήθηκε ποινική δίωξη για ανθρωποκτονία εξ αμελείας, άπαντες απηλλάγησαν όμως με βούλευμα, διότι α) η μεν παιδίατρος Β ουδέποτε επί 30 χρόνια που εργαζόταν ως ιατρός είχε συναντήσει περίπτωση έλκους του δωδεκαδακτύλου σε μικρό παιδί, β) ο δε παιδοχειρουργός Γ μόλις είχε αναλάβει την θέση του ως ειδικευόμενος, ενώ γ) ο Δ δεν θα μπορούσε να σώσει το παιδί, ακόμα και αν είχε εισαχθεί στο Λοιμωδών με ορθή διάγνωση. Πώς σχολιάζετε την αιτιολογία του βουλεύματος για τον καθένα από τους ιατρούς; (Δείτε σχετικά ΠλημμΣερρών 118/1993, ΠοινΧρ ΜΓ/1185).

<u>Πρακτικό 5</u>
Έχουμε
Β ⇨ γαστρεντερίτιδα /⇨ απηλλάγει επειδή επί 30 χρόνια δεν είχε συναντήσει ποτέ έλκος του δωδεκαδακτύλου σε μικρό παιδί.
Γ ⇨ εντερορραγία ⇨ επειδή ήταν νέος ειδικευόμενος
Δ ⇨ προσπάθησε να τον σώσει ⇨ δεν θα μπορούσε να τον είχε σώσει ακόμα και αν είχε εισαχθεί στο Λοιμωδών με ορθή διάγνωση.

Νεκροψία ⇨ έλκος του δωδεκαδακτύλου

Τι αμφισβητούν οι λόγοι για τους οποίους απηλλάγησαν οι ιατροί?
⇨ αμφισβητούν την αντικειμενική δυνατότητα πρόβλεψης ⇨ εφόσον δεν υπήρχε η αντικειμενική δεν υπήρχε και η υποκειμενική

Ιατρός Β

- Επικαλείται : Αν και η διάγνωση μου συνιστά παράβαση καθήκοντος επιμέλειας, δεν υπάρχει αντικειμενική δυνατότητα πρόβλεψης του μέσου ιατρού και άρα ούτε και υποκειμενική.
- Βουλευμα: απαλλακτικό
- Πλέον στα ιατρικά ζητήματα ⇨ αναπτύσσονται πρωτόκολλα και κάθε ιατρός οφείλει να τηρεί τα πρωτόκολλα αυτά προκειμένου να μην υπάρχει παράβαση καθήκοντος επιμελείας. Οφείλει να αποκλείει πρώτα ορισμένες ασθένειες οι οποίες αν δεν διαγνωστούν εγκαίρως οδηγούν αμέσως στο θάνατο.
- Αν ο ιατρός δεν μπορεί να διαγνώσει τις ασθένειες αυτές πρέπει να παραπέμψει σε άλλον ιατρό διαφορετικά έχουμε αμέλεια κατά την ανάληψη καθήκοντος.
- Η Β κακώς απηλλάγει - έπρεπε να διαγνωστεί αν ήταν στις αντικειμενικές δυνατότητες του μεσου παιδίατρου να διαγνώσει το έλκος του δωδεκαδακτύλου.

Ο ειδικευόμενος Γ

- Επικαλείται: ότι αν και η διάγνωσή του συνιστά παράβαση καθήκοντος επιμελείας, δεν υπάρχει αντικειμενική δυνατότητα πρόβλεψης του μέσου νέου ειδικευόμενου ιατρού και άρα ούτε και υποκειμενική καθώς δεν έχει τα εφόδια και τις γνώσεις για να το διαγνώσει.
- Είναι κλασική περίπτωση αμέλειας κατά την ανάληψη του εγχειρήματος.
- Ανέλαβε εγχείρημα το οποίο δεν μπορούσε να φέρει εις πέρας, όφειλε όμως να λάβει τα μέτρα του δηλ να καλέσει αρμόδιο ιατρό (τον εφημερεύον ιατρό) προκειμένου να κάνει τη σωστή διάγνωση.

Ο ιατρός του Λοιμωδών Δ

- Επικαλείται ότι ακόμα και αν είχε εισαχθεί στο Λοιμωδών με ορθή διάγνωση δεν θα μπορούσε να τον είχε σώσει.
- Αμφισβητείται: νόμιμη εναλλακτική συμπεριφορά του Δ ⇨ ακόμα και αν είχε συμπεριφερθεί επιμελώς δεν θα είχε αποφευχθεί το αποτέλεσμα.
- Αυτό είναι υποθετική πρόταση δευτέρου είδους του μη πραγματικού.
- Οι υποθετικές προτάσεις δευτέρου είδους έχουν προβλήματα απόδειξης αν και λέγονται συχνά στο δικαστήριο.
- Η νόμιμη υπαλλακτική συμπεριφορά όταν διατυπώνεται με υποθετικές προτάσεις, καλό είναι να αποφεύγεται στα δικαστήρια.
- Counter facturas - διάβασέ τα.

Εγκλήματα διακινδύνευσης της ζωής

Εγκλήματα διακινδύνευσης
Η αντικειμενική τους υπόσταση τιμωρεί την πρόκληση μιας επικίνδυνης κατάστασης και όχι την επέλευση βλάβης. Δηλ ο νομοθέτης εναποθέτει την ποινική προστασία σε χρόνο προγενέστερο της πρόκλησης βλάβης.

1 . Εγκλήματα συγκεκριμένης διακινδύνευσης
Ο κίνδυνος είναι στοιχείο της αντικειμενικής υποστάσεως ⇨ ο κίνδυνος αναφέρεται στο κείμενο του νόμου.
Όταν πιθανολογείται η βλάβη πάνω από 50% και κατά το μέσο κοινωνό είναι αναγκαίο να ληφθούν μέτρα για την αποφυγή της βλάβης.
⇨ *πχ ΠΚ 286: Παραβίαση κανόνων οικοδομικής, ΠΚ 307: παραβίαση λύτρωσης από κίνδυνο ζωής*
Πχ ΠΚ 264 §1 περ β- εμπρησμός ⇨ όποιος προξενεί πυρκαγιά από την οποία προέκυψε κίνδυνος για άνθρωπο.

2 . Εγκλήματα αφηρημένης διακινδύνευσης
Ο νόμος αρκείται στο να είναι η πράξη αφηρημένα επικίνδυνη, χωρίς να απαιτείται πράγματι η επέλευση του κινδύνου/ της επικινδυνότητας στη συγκεκριμένη περίπτωση
⇨ *ΠΚ 224 - ψευδής κατάθεση, ΠΚ 173 - απόδραση κρατουμένου, ΠΚ 235 - δωροληψία υπαλλήλου.*

3 . Εγκλήματα δυνητικής διακινδύνευσης
(αφηρημένης - συγκεκριμένης διακινδύνευσης)
Δεν υπάρχει κίνδυνος για το έννομο αγαθό στην αντικειμενική υπόσταση, αλλά μια θεωρητική και απομακρυσμένη δυνατότητα κινδύνου (η οποία πρέπει να διαπιστώνεται ότι συντρέχει κάθε φορά) χωρίς να απαιτείται να κινδύνευσε πράγματι το έννομο αγαθό.
Δεν είναι ο κίνδυνος που πρέπει να αποδεικνύεται αλλά η επικινδυνότητα της πράξης.
⇨ *πχ έκρηξη, εμπρησμός, επικίνδυνη σωματική βλάβη, δυσφήμιση .*

4 . Εγκλήματα κοινού κινδύνου
Ο δράστης εξαπολύει δυνάμεις τις οποίες στη συνέχεια δεν μπορεί να ελέγξει εύκολα με τις δικές του δυνάμεις (φωτιά, νερό, εκρηκτικά) και αποτελούν κίνδυνο για το κοινό γενικώς (δηλ για αόριστο αριθμό προσώπων).
⇨*ΠΚ 264 §1 περ α ⇨ εμπρησμός - όταν από αυτή προκαλείται κοινός κίνδυνος (κίνδυνος για αόριστο αριθμό προσώπων ή πραγμάτων)*
⇨*έκρηξη, πλημμύρα.*

Πρακτική σημασία:
- ➔ **Εγκλήματα διακινδύνευσης ⇨ ο κίνδυνος δεν είναι αντικείμενο απόδειξης,** ο κίνδυνος είναι στοιχείο της αντικειμενικής υποστάσεως
- ➔ **Εγκλήματα δυνητικής διακινδύνευσης ⇨ δεν χρειάζεται να αποδειχθεί ο κίνδυνος αλλά η επικινδυνότητα της πράξης** (πχ δυσφήμιση)
- ➔ **Εγκλήματα κοινού κινδύνου** ⇨ πρέπει να αποδεικνύεται ότι **υπήρχε συγκεκριμένος κίνδυνος** για οποιονδηποτε βρέθηκε στο πεδίο δράσης.

ΠΚ 306 §1- υπαλλαγή α - Έκθεση εν στενή εννοία

"Όποιος εκθέτει άλλον και έτσι τον καθιστά αβοήθητο":

- ➔ Είναι σοβαρό **πλημμέλημα** ⇨ τουλάχιστον 6 μήνες φυλάκισης.
- ➔ **Υπαλλακτικώς μικτό** ⇨ με όποιον από τους δύο τρόπους και αν τελεστεί ένα και μόνο έγκλημα στοιχειοθετείται.
- ➔ Έγκλημα **συγκεκριμένης διακινδύνευσης**
- ➔ Κίνδυνος = η πιθανολόγηση μιας βλάβης - πιθανολογική κρίση μιας κατάστασης πραγμάτων μαζί με έναν εμπειρικό κανόνα: κίνδυνος ζωής = πιθανολόγηση θανάτου.
- ➔ **Έγκλημα αποτελέσματος** - μη γνήσιας παράλειψης = το αποτέλεσμα εδώ είναι η επέλευση του κινδύνου του εννόμου αγαθού.
- ➔ Τελείται και δια παραλείψεως
- ➔ Αν εξαναγκάζω το θύμα ή αν το θύμα πλανάται ⇨ έμμεση αυτουργία εκθέσεως
- ➔ Απόπειρα ⇨ είναι δυνατή αν από τη μετατόπιση δεν προέκυψε κίνδυνος

Αντικειμενική υπόσταση:

1) Όποιος ⇨ κοινό έγκλημα
2) Εκθέτει άλλον
    a) κυριολεκτικά σημαίνει **μετατοπίζω κάποιον - από μια θέση που ήταν ασφαλής σε μια θέση λιγότερο ασφαλή** (πχ παίρνω έναν ηλικιωμένο από το σπίτι του που τον φρόντιζαν με επιτυχία οι γείτονες και τον πάω σε ένα γηροκομείο χωρίς να ξανασχοληθώ όπου τον παραμελούν και τον κακομεταχειρίζονται)
        i) Μπορεί να γίνει με ενέργεια - σωματική επέμβαση
        ii) Μπορεί να παραπλανήσει ή να εξαναγκάσει το θύμα με δικές του κινήσεις να βρεθεί σε θέση ασφαλέστερη ⇨ έμμεση αυτουργία εκθέσεως.
    b) Ή **μπορεί να αλλάζω τις συνθήκες πιθανολόγησης της βλάβης** (πχ είχα τα σκυλιά μου δεμένα και τα λύνω)
3) Και τον καθιστά αβοήθητο
    a) Εμπεριέχει την έννοια του κινδύνου (δεν αναφέρεται η λέξη κίνδυνος αλλά εμπεριέχεται)
    b) **Αβοήθητος** είναι αυτός που περιάγεται σε κίνδυνο για τη ζωή του αν δεν ληφθούν αντίμετρα ⇨ **πιθανολόγηση του θανάτου του** (≠ όχι σε κίνδυνο σωματικής βλάβης).
    c) Για να είναι αβοήθητος πρέπει να μην συγκατατίθεται με οποιονδήποτε τρόπο στην περιαγωγή του σε κίνδυνο.
    d) Ως έγκλημα **συγκεκριμένης διακινδύνευσης** ⇨ Πρέπει να πιθανολογείται πάνω από το **50%** ώστε κατά το μέσο κοινωνό να πρέπει να ληφθούν αντίμετρα για την αποφυγή βλάβης κατά της ζωής
    e) Σε διαφορετική περίπτωση είναι απόπειρα.

- ➔ Συχνά είναι δύσκολο να **διαχωρίσουμε τις περιπτώσεις έκθεσης από αυτές απόπειρας ανθρωποκτονίας SOS**.
    - ◆ Η απόπειρα ανθρωποκτονίας συνιστά έκθεση ≠ όμως δεν ισχύει και το αντίστροφο.

- ◆ Και στις δύο περιπτώσεις έχουμε συγκεκριμένο κίνδυνο για τη ζωή.
- ◆ Πρέπει να διαπιστώσουμε αν αυτή η συμπεριφορά εκδηλώνεται αντικειμενικά ως ανθρωποκτόνος ή όχι ⇨ αν εκδηλώνεται ως βλάβη (θάνατος) ή ως κίνδυνος (πιθανολόγηση θανάτου).
- ◆ Ερευνούμε για το λόγο αυτό αντικειμενικά τα πραγματικά περιστατικά.

➔ ΑΠ 649/2017

ΠΚ 306 §1 - υπαλλαγή β - Έκθεση εν ευρεία εννοία:

" Όποιος αφήνει αβοήθητο πρόσωπο" :

a. **Να το έχει στην προστασία του**
b. **Που έχει υποχρέωση να το διατρέφει**
c. **Ή να το περιθάλπει**
d. **Ή να το μεταφέρει**
e. **Ή ένα πρόσωπο που ο ίδιος υπαίτια τραυμάτισε**

➔ Είναι **έγκλημα συμπεριφοράς.**

➔ Έγκλημα **γνήσιας παράλειψης** = ο δράστης δεν είναι υποχρεωμένος να σώσει το έννομο αγαθό ≠ είναι υποχρεωμένος να ενεργήσει προς τη διάσωσή του.

➔ **Απόπειρα** ⇨ ως γνήσιας παράλειψης απόπειρα δεν είναι νοητή

Αντικειμενική υπόσταση:

1) **Όποιος** ⇨ δεν είναι κοινό έγκλημα: πρέπει ο δράστης να συνδέεται με ένα είδος σχέσης με το θύμα ⇨ είναι έγκλημα ιδιαίτερο.
   a) Είναι υπό την προστασία του
   b) υποχρέωση διατροφής
   c) Περίθαλψης
   d) Μεταφοράς
   e) Υπαίτιος τραυματισμός θύματος από το δράστη
2) **Αφήνει αβοήθητο**
   a) Το πρόσωπο είναι ήδη σε κάποιου είδους κίνδυνο
   b) Και ο δράστης παραλείπει να παρέμβει σωστικά
   c) Αβοήθητο είναι ένα πρόσωπο που δεν μπορεί να βοηθηθεί μόνο του (πχ να περιθάλψει / βοηθήσει τον εαυτό του, να τηλεφωνήσει, να ζητήσει βοήθεια κτλ). Πρέπει δηλαδή να μην μπορεί να βοηθήσει τον εαυτό του.
   d) Όταν υπάρχει πιθανότητα συνδρομής βοήθειας από άλλον = αβοήθητο *(αφήνω τραυματισμένο στο δρόμο που οδηγεί στο νοσοκομείο - είναι πιθανό να το δει κάποιος και να του προσφέρει βοήθεια = αβοήθητο)* ≠ αν είναι βέβαιη η συνδρομή κάποιου = δεν είναι αβοήθητο *(αν αφήσω τραυματισμένο στη είσοδο του νοσοκομείου όπου είναι βέβαιο ότι θα τον βοηθήσουν)*
   e) Βρίσκεται σε κατάσταση κινδύνου ζωής που του προξένησε ο δράστης ⇨ αβοήθητο ως περαιτέρω συνέπεια του τραυματισμού
3) **Που το έχει υπό την προστασία του**
4) **Που έχει υποχρέωση να το διατρέφει**
5) **Να το περιθάλπει**
6) **Ή να το μεταφέρει**
7) **Ή που ο ίδιος υπαίτια τραυμάτισε**
   a) Εκ προθέσεως ή εξ αμελείας
   b) Αν δεν υπάρχει υπαιτιότητα του δράστη ⇨ ΠΚ 307
   c) Εάν κάποιος μου επιτεθεί και αμυνόμενος τον τραυματίζω βαριά

i) Αν δεν έχω υπέρβαση της άμυνας = δεν υπάγομαι στο ΠΚ 306 §1 υπαλλαγή β΄. Η αντικειμενική υπόσταση γιατί θέλει υπαίτιο τραυματισμό αλλά δεν θέλει να είναι και τελικά άδικος ο τραυματισμός. Πάλι εδώ ΠΚ 307.

ii) Αν έχω υπέρβαση της άμυνας = υποχρεούμαι σε παροχή βοήθειας αλλιώς υπάγομαι στο έγκλημα της έκθεσης εν ευρεία εννοία.

<u>Διαφορα ΠΚ 306 §1 περ α - Εκθεσης εν στενή εννοία ≠ 307- Παράλειψης προσφοράς βοήθειας</u>

- Και τα δύο αναφέρονται σε κίνδυνο ζωής του θύματος
- Όμως διαφέρουν στη σχέση του δράστη - θύματος
- ΠΚ 307 ⇨ απλά ο δράστης βρέθηκε μπροστά σε πρόσωπο του οποίου η ζωή βρισκόταν σε κίνδυνο χωρίς να συνδέεται με κάποια σχέση με αυτόν.
- ΠΚ 306 §1 εδ β ⇨ ο δράστης και το θύμα συνδέονται με κάποια σχέση (υποχρέωση διατροφής - μεταφοράς- περίθαλψης - υπαίτιου τραυματισμού.

Παράδειγμα:
Ο Α οδηγώντας τραυματίζει σοβαρά τον Β και τον εγκαταλείπει χωρίς να του παράσχει βοήθεια. Ο περαστικός Γ που βλέπει το συμβάν παραλείπει να παράσχει βοήθεια στον Β ¨για να μην μπλέξει".

- *Ο Α ⇨ ΠΚ 306 §1 εδ β - συνδέεται με τον Β με ιδιαίτερη σχέση εφόσον προκάλεσε υπαιτίως τον τραυματισμό του.*
- *Ο Γ ⇨ ΠΚ 307 - καθώς δεν τον συνέδεε κάποια σχέση με τον Β.*

<u>Έγκλημα γνήσιας παράλειψης</u>
Ο δράστης δεν είναι υποχρεωμένος να σώσει το έννομο αγαθό ≠ είναι υποχρεωμένος να **ενεργήσει** προς τη διάσωσή του.
Πότε ένα έγκλημα γνήσιας παράλειψης θεωρείται τετελεσμένο **SOS**?
<u>1η άποψη</u>
Τετελεσμένο θεωρείται το έγκλημα από την πρώτη στιγμή που ο δράστης παραλείπει να δράσει ⇨ κατά την άποψη αυτή δεν υπάρχει απόπειρα στα εγκλήματα γνήσιας παράλειψης.
<u>2η άποψη</u>
Τη στιγμή που δεν μπορεί να αποτραπεί πλέον ο κίνδυνος- που φεύγει από τη σφαίρα ελέγχου του δράστη
<u>3η άποψη και ορθότερη (Μυλωνόπουλος)</u>
Όχι από την πρώτη στιγμή, αλλά όσο περισσότερο περνάει ο χρόνος "βαθαίνει" περισσότερο ο κίνδυνος- όταν η πράξη του δράστη αποκτήσει αναμφισβήτητη κοινωνική παρουσία. Όταν δηλαδή με αυτή την παράλειψη δημιουργηθεί το νόημα αναμφισβήτητου κινδύνου ζωής ⇨ τετελεσμένο το έγκλημα.
Υπάρχουν περιπτώσεις που ο δράστης έχει στη διάθεσή του ένα χρονικό διάστημα μέσα στο οποίο μπορεί να δράσει (πχ όταν ο δράστης παραλείπει να δώσει διατροφή).

Πότε το έγκλημα της Έκθεσης εν ευρεία έννοια θεωρείται τετελεσμένο?

- Εδώ ισχύει η 3η και ορθότερη άποψη
- Όταν δηλ η πράξη του δράστη αποκτήσει αναμφισβήτητη κοινωνική παρουσία - όταν με αυτή την παράλειψη δημιουργηθεί αναμφισβήτητη κοινωνική παρουσία.

ΔΕΣ ΑΠΟ ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΠΟΙΝΙΚΟ ΠΟΤΕ ΕΧΩ ΑΠΟΠΕΙΡΑ.

ΠΚ 306 §2 - Εκ του αποτελέσματος διακρινόμενη Έκθεση

- ➔ Είναι η περίπτωση όπου επέρχεται το αποτέλεσμα της βλάβης
- ➔ Έγκλημα εκ του αποτελέσματος διακρινόμενο

Βαριά σωματική βλάβη από Έκθεση

ΠΚ 310 ⇨ τι είναι η βαριά σωματική βλάβη = όταν η πράξη προξένησε στον παθόντα κίνδυνο ζωής.

ΠΚ 306 §2 περ α ⇨ από τον κίνδυνο ζωής προκλήθηκε βαριά σωματική βλάβη.
Για να αναφερόμαστε στο ΠΚ 306 §2 περ α: ο κίνδυνος ζωής πρέπει να προέρχεται από την έκθεση του ΠΚ 306§1. Επομένως εδώ ο κίνδυνος ζωής είναι αποτέλεσμα της Έκθεσης.

Θανατηφόρα Έκθεση

Αντικειμενική υπόσταση:

1) "Αν η πράξη"
    a) εννοεί την πράξη της παραγράφου 1
    b) αναφέρεται τόσο στην έκθεση εν στενή εννοία όσο και στην έκθεση εν ευρεία εννοία.
2) Προκάλεσε στον παθόντα θάνατο
3) Αντικειμενικός αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ πράξης του δράστη - θανάτου του παθόντα
    a) Πρέπει να προκύπτει ότι το βαρύτερο αποτέλεσμα προήλθε ακριβώς από την έκθεση.
    b) Αν δεν προέρχεται ο θάνατος του από την έκθεση έχουμε αληθινή συρροή Εκθέσεως με ανθρωποκτονία εξ αμελείας.
    c) Αν πέθανε από τον κίνδυνο ζωής ο οποίος προέκυψε από την Έκθεση ⇨ ΠΚ 306 2 - θανατηφόρα έκθεση.

ΠΚ 307 - Παράλειψη προσφοράς βοήθειας

Αντικειμενική υπόσταση

1) Κίνδυνος ζωής
    a) Αφορά κίνδυνο ζωής και όχι σωματικής ακεραιότητας
2) Γνώση εκ μέρους του δράστη του κινδύνου ζωής του θύματος
3) Δυνατότητα σωτηρίας χωρις κίνδυνο ζωής ή υγείας του
4) Παράλειψη της πρόσφορης σωστικής ενέργειας να σώσει το θύμα
    a) Αποτέλεσμα θάνατός του ή σωτηρίας του από άλλη αιτία - ενέργεια
    b) Είναι κάτι πιο εξειδικευμένο από τη βοήθεια του αρ ΠΚ 306
    c) Συνίσταται στην άρση του κινδύνου κατά της ζωής
    d) Γνήσια παράλειψη
    e) Για την απόπειρα⇨ θα θυμάσαι τις 3 απόψεις και θα βλέπεις που υπάγεται το συγκεκριμένο έγκλημα.
5) Δεν απαιτείται ιδιαίτερη έννομη σχέση δράστη - θύματος

Αν δεν υπάρχει τοπική εγγύτητα δράστη και θύματος (πχ το πληροφορείσαι από την τηλεόραση ή το τηλέφωνο), υπάρχει υποχρέωση να σώσεις τον άλλο?

Ο νόμος δεν κάνει διάκριση σχετικά με αυτό ⇨ άρα ο νόμος ενδιαφέρεται για τη δυνατότητα κάποιου να σώσει κάποιον άλλο.

Παράλειψη = όταν γνωρίζεις την ανάγκη για ενέργεια και να δύνασαι να ενεργήσεις.

Εγκλήματα κατά της σωματικης ακεραιότητας

ΚΑΤΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑ
1) **Εντελώς ελαφρά σωματική βλάβη** ⇨ ΠΚ 308§1 εδ β΄ 2) **Απλή σωματική βλάβη** ⇨ ΠΚ 308 §1 εδ α΄ 3) **Απλή ή ελαφρά σωματική βλάβη καθ΄υπαλλήλων εν υπηρεσία** ⇨ ΠΚ 308§2 4) **Επικίνδυνη σωματική βλάβη** ⇨ ΠΚ 309 5) **Βαριά σωματική βλάβη** ⇨ ΠΚ 310 §1 εδ α΄ 6) **Βαριά σκοπούμενη σωματική βλάβη** ⇨ ΠΚ 310 §1 εδ β΄ 7) **Θανατηφόρα σωματική βλάβη** ⇨ ΠΚ 311 εδ α΄ 8) **Θανατηφόρα βαριά σκοπούμενη σωματική βλάβη** ⇨ ΠΚ 311 εδ β΄

ΙΔΙΩΝΥΜΑ ΕΚ ΠΡΟΘΕΣΕΩΣ ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΣΩΜΑΤΙΚΗΣ ΒΛΑΒΗΣ
1) **Σωματική βλάβη κατά αδύναμων προσώπων** ⇨ ΠΚ 310 §1 a) **Απλή** ⇨ περ α΄ b) **Επικίνδυνη** ⇨ περ β΄ c) **Βαριά** ⇨ περ γ΄ 2) **Ενδοοικογενειακή σωματική βλάβη** ⇨ ΠΚ 312 §2 3) **Απλή σωματική βλάβη τελούμενη ενώπιον ανηλίκου** ⇨ ΠΚ 312 §3 4) **Συμπλοκή** ⇨ ΠΚ 313 5) **Κατάπειση γυναίκας σε ακρωτηριασμό των γεννητικών οργάνων της** ⇨ ΠΚ 315

ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΣΩΜΑΤΙΚΗΣ ΑΚΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΤΕΛΟΥΜΕΝΑ ΑΠΟ ΑΜΕΛΕΙΑ
1) **Εντελώς ελαφρά σωματική βλάβη από αμέλεια** ⇨ ΠΚ 314 §1 εδ β΄ 2) **Σωματική βλάβη από αμέλεια** ⇨ ΠΚ 314 §1 εδ α΄ 3) **Σωματική βλάβη από αμέλεια παρ' υποχρέου** ⇨ ΠΚ 314 §2

ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΣΩΜΑΤΙΚΗΣ ΑΚΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ:

<u>Υλικό αντικείμενο</u>

a. **Σωματική κάκωση** = προσβολή της σωματικής ακεραιότητας
b. **Βλάβη της υγείας** = όταν διαταράσσονται οι λειτουργίες του οργανισμού εκείνη τη στιγμή και τίθεται σε λειτουργία η αποκατάσταση του οργανισμού της προτέρας θέσης.

Πρέπει να διαπιστώσουμε αν τα υλικά αντικείμενα είναι ταυτόσημα.

- Το Σύνταγμα ⇨ μιλάει για "υγεία"
- ΕΣΔΑ ⇨
- Ευρωπαϊκός χάρτης θεμελιωδών δικαιωμάτων ⇨ σωματική και διανοητική ακεραιότητα

Υγεία

a. Η κατάσταση της λειτουργίας των οργάνων ενός οργανισμού ανεξαρτήτως του αν κάποιος είναι άρρωστος ή υγιής.
b. Προστατεύεται όχι μόνο ο υγιής άνθρωπος, αλλά η κατάσταση της υγείας κάποιου ως έχει εκείνη τη στιγμή.
c. Είναι ένα διαβαθμίσημο αγαθό: μέχρι να πεθάνει κάποιος, μπορούμε να του τη χειροτερεύουμε.
d. Όταν ενεργοποιείται ο οργανισμός προς αποκατάσταση της ισορροπίας του.

Το κόψιμο της γενειάδας - μαλλιών - νυχιών προστατεύεται? Ή προστατεύεται μόνο η υγεία?

- Αφορά την εικόνα του σώματος, όπως ο παθόντας θέλει να το δείχνει.
- Παλαιότερα προστατευόταν με ειδική διάταξη ⇨ ασήμαντη σωματική βλάβη : επρόκειτο για τρώση περισσότερο της τιμής του παθόντα παρά της υγείας του.
- Πλέον δεν υπάρχει ειδική διάταξη. Ωστόσο πρόκειται κατά μια άποψη για περίπτωση σωματικής κάκωσης.
- Αιτιολογική έκθεση νέου ΠΚ ⇨ δίνει ένα προβάδισμα στην υγεία και όχι τόσο στο σώμα. Ωστόσο δεν είναι τόσο σαφές που να αποκλείει την δυνατότητα να τιμωρηθεί κάποιος για σωματική βλάβη όταν κόβει την κοτσίδα άλλου.
- Είναι υποστηρίξιμο πάντως ότι μπορεί να είναι και βλάβη της υγείας.

ΠΚ 308 §1- Απλή σωματική βλάβη - Εντελώς ελαφρά σωματική βλάβη

- ➔ Διώκεται κατ έγκληση ≠ όχι αυτεπαγγέλτως
- ➔ Όταν υπάρχει συναίνεση του παθόντος
  - ◆ αίρεται το άδικο της πράξης αν δεν προσκρούει στα χρηστά ήθη ⇨ αναφέρεται σε σαδομαζοχιστικές πρακτικές
  - ◆ σχετική προστασία του εννόμου αγαθού μέχρι το σημείο της απλής σωματικής βλάβης
  - ◆ Αφορά κυρίως τους αθλητικούς αγώνες
- ➔ Ανήλικοι :
  - ◆ Παλαιότερα αναφερόταν και ο σωφρονισμός ανηλίκων
  - ◆ πλέον απαγορεύεται ρητά οποιαδήποτε πράξη βίας κατά των ανηλίκων ⇨ ν.3500/2006 αρ 2
  - ◆ Είναι σύμφωνο με τη Διεθνή σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού⇨ ν.2101/1992
  - ◆ ΑΚ 1532 ⇨ συνέπειες αστικού δικαίου- αφαίρεση επιμέλειας κτλ
- ➔ Γυναίκες:
  - ◆ Καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών⇨ σύμβαση της Κωνσταντινούπολης
  - ◆ ν.4531/2018
- ➔ Στρατιωτικός ποινικος κώδικας αρ 42
  - ◆ Μέχρι το επίπεδο απλής σωματικής βλάβης επειδή υπάρχει συναίνεση δεν υπάρχει έγκλημα
  - ◆ Όμως εδώ υπάρχει και το υπερατομικό αγαθό της στρατιωτικής θητείας το οποίο είναι υπερατομικό και δεν μπορεί διατεθεί.
- ➔ Ο πόνος ≠ δεν είναι απαραίτητο στοιχείο της σωματικής βλάβης ⇨ είναι μια ένδειξη αλλά όχι βασικό στοιχείο.

Ψυχική υγεία

- ➔ Περιλαμβάνεται και ο ψυχικός πόνος
- ➔ Ευρωπαικος Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων ⇨ διανοητική ακεραιότητα
- ➔ Τι γίνεται με τις διαβαθμίσεις της ψυχικής υγείας και του ψυχικού νόμου?
  - ◆ Στον ΠΚ αναφέρεται ψυχική βλάβη
  - ◆ Και σοβαρή ψυχική βλάβη
- ➔ Όταν ένα μωρό για να το τιμωρήσουμε δεν το χαϊδεύουμε και δεν παίζουμε μαζί του για μακρό χρονικό διάστημα⇨ προκαλούνται σοβαρές βλάβες της ψυχικής του υγείας μακροπρόθεσμα.
- ➔ Η ψυχική υγεία είναι αναπόσπαστο κομμάτι της υγείας και η πρόκληση βλάβης στην ψυχική υγεία (είτε με ψυχικό πόνο είτε όχι) μπορεί να υπαχθεί στα ΠΚ 308 επ
- ➔ Η δυσχέρεια απόδειξης της ψυχικής βλάβης δεν σημαίνει ότι αυτή δεν υπάρχει ⇨ απλώς χρειάζεται περισσότερο χρόνο για να το αποδείξω (πχ παρατεταμένη απομόνωση παιδιού) και πιο σύγχρονες επιστημονικές μεθόδους.
- ➔ Περίπτωση Κωσταλέξι: δεν προστατεύεται μόνο το υγιές άτομο αλλά και αυτό που νοσεί.

Σωματική / ψυχολογική βία = μέθοδος περιορισμού της ελευθερίας του άλλου

≠

Σωματική βλάβη = προσβολή της σωματικής ακεραιότητας

Ιατροχειρουργικές επεμβάσεις

- Γίνονται με πραγματική ή τεκμαιρόμενη συναίνεση του ασθενούς
- Συνήιως είναι πολύ πέρα της απλής σωματικής βλάβης
- Συνιστούν καταρχήν άδικη συμπεριφορά ⇨ δεν αρκεί συναίνεση
- Προϋποθέσεις:
  a. Κάθε επέμβαση πρέπει να γίνεται **lege artis** ⇨ παραδεδεγμένοι κανόνες κτλ για να μη φέρει τα χαρακτηριστικά καταρχήν άδικης συμπεριφοράς
  b. **Πλήρης διαφώτιση** του καθ ου
     i. Για τον τρόπο διεξαγωγής
     ii. Για τις μεθόδους που υπάρχουν
     iii. Για τις μεταγενέστερες επιπτώσεις
  c. **Συναίνεση του παθόντος**
     i. είναι ισχυρή μόνο αν έχει προηγηθεί πλήρης διαφώτιση
     ii. Αν δεν υπάρχει δυνατότητα να τη λάβει (πχ αναίσθητος ασθενής από ατύχημα) τεκμαίρεται συναίνεση.

Περιπτωσιολογία:

- ➔ Η πρόκληση εγκυμοσύνης δεν συνιστά βλάβη της υγείας ⇨ θέτει σε κίνηση μια φυσική διαδικασία ≠ όχι διαδικασία επαναφοράς σε προτέρα κατάσταση.
- ➔ Η ρήξη του παρθενικού υμένα συνιστά σωματική βλάβη
- ➔ Μεταδοτικές ασθένειες ⇨ συνιστά σωματική βλάβη?
  - ◆ Βλάβη της υγείας υπάρχει από τη στιγμή που ο άνθρωπος νοσήσει
  - ◆ Covid-19 ⇨ από τη στιγμή που εμφανιστούν συμπτώματα. Αν δεν εμφανιστούν συμπτώματα αλλά νοσήσει? Δεν ξέρουμε η επιστήμη ακόμα δεν έχει μπορέσει να μας πει ποιά η επιβάρυνση στην περίπτωση αυτή. Αν επιβαρύνεται η υγεία αν και δεν νόσησε ⇨ υπάρχει βλάβη της υγείας.

ΠΚ 308 §1 εδ α΄- Απλή σωματική βλάβη

Αντικειμενική υπόσταση

1) **Όποιος** ⇨ κοινό έγκλημα
2) **Προξενεί** ⇨ πρέπει το αποτέλεσμα αιτιωδώς να συνδέεται με την πράξη του δράστη
3) **Σε άλλον**
    a) ετεροπροσβολή ⇨δεν ενδιαφέρεται ο νομοθέτης να αντιμετωπίσει ποινικά τον αυτοτραυματισμό/ αυτοπροσβολή
    b) Ζωντανός άνθρωπος (δεν μπορεί να είναι νεκρός ούτε αγέννητος)
    c) Έμβρυο ⇨ αν τραυματιστεί έμβρυο και το αποτέλεσμα φανεί μετά τη γέννησή του ⇨ για το ποινικό δίκαιο χρόνος τέλεσης της πράξης είναι ο χρόνος που έδρασε ο δράστης και όχι ο χρόνος επέλευσης του αποτελέσματος, ακόμη και αν σωματική βλάβη εμφανίστηκε το πρώτον μετά τη γέννηση του νεογνού.
4) **Σωματική κάκωση ή βλάβη της υγείας του**
    a) Περιγράφεται αποτέλεσμα (όχι πράξη)
    b) Σωματική κάκωση = επενέργεια στο σώμα του άλλου.
        i) Έχει επιπτώσεις στην υγεία του όταν ενεργοποιείται μια διαδικασία ίασης στον οργανισμό του.
    c) Η μεταβολή συνεπάγεται οπωσδήποτε βλάβη της υγείας του
        i) Είτε εξωτερική αλλαγή στον οργανισμό (πχ μώλωπες)
        ii) Είτε εσωτερική αλλαγή στον οργανισμό (πχ εσωτερική αιμορραγία)
    d) Μπορεί να πραγματοποιηθεί είτε με άμεση επενέργεια (με δικές μου γροθιές) είτε με έμμεση επενέργεια (εξαπολύω τον άγριο σκύλο μου)
    e) Η επενέργεια μπορεί να είναι είτε στο σώμα είτε στην ψυχή κάποιου
    f) Η απλή μεταβολή της εικόνας του σώματος δεν μπορεί να θεωρηθεί σωματική βλάβη γιατί δεν διαταράσσει τη σωματική λειτουργία του παθόντος (πχ κόψιμο μαλλιών, νυχιών κτλ)
    g) Χρονος = τι γίνεται σε περιπτώσεις που το αποτέλεσμα επέρχεται σε χρόνο μεταγενέστερο από το χρόνο που έδρασε ο δράστης**. Διαβασε Μυλωνόπουλο γενικό ποινικό για πρόβλημα παραγραφής στα εξ' αμελείας εγκλήματα**

ΠΚ 308 §3 - προνομιούχος περίσταση σωματικης βλαβης

Η συναίνεση αίρει το άδικο της πράξης όταν:

1) Επιχειρείται με τη συναίνεση του αδίκου
    a) Όταν αφορά απλή και ελαφρά σωματική βλάβη
    b) Όταν ο φορέας της σωματικής ακεραιότητας συμφωνεί
    c) Όταν ο φορέας έχει και την ικανότητα να συναινέσει (όχι απαραίτητα δικαιοπρακτικά ώριμος ≠ αρκεί να συναινεί)
    d) Πρέπει να εξωτερικεύεται (είτε με λόγια είτε με πράξεις) ≠ όχι να είναι μια ενδιάθετη κατάσταση
    e) Πρέπει να συντρέχει κατά το χρόνο που ο άλλος επενεργεί (όχι μόνο εκ των προτέρων ούτε μόνο εκ των υστέρων)
2) Δεν προσκρούει στα χρηστά ήθη

ΠΚ 308 §4 - προνομιούχος περίσταση απλής σωματικής βλάβης

- **"Ιδιαίτερα Σκληρή ή βάναυση"** ⇨ αξιολογικές έννοιες
- ιδιαίτερα= πρέπει να μην υπάρχει καμία αμφιβολία σχετικά με τη σκληρότητα ή τη βαναυσότητα
- Σκληρή = αδιαφορώ για τον πόνο του άλλου
- Βάναυση = χοντροκομένη κατάσταση (πχ πάω να χτυπήσω κάποιον με ένα αναμμένο παλούκι). Έννοια που σχετίζεται με τις κοινωνικές αντιλήψεις.
- Είναι δυνατό να απαλλαγεί από κάθε ποινή ⇨ **λόγος άρσης του αξιοποίνου**
- Δεν έχει πλήρη βουλητικό έλεγχο επειδή προηγήθηκε μια συμπεριφορά από τον παθόντα λόγω ιδιαίτερα σκληρής συμπεριφοράς ή βαναυσότητας, η οποία στράφηκε προς τον ίδιο ή έγινε ενώπιον του.
- Ο πόνος μπορεί να είναι και σωματικός ή και ψυχικός
- **Αγανάκτηση** ⇨ έξαψη οργής, σθενικό συναίσθημα
- Μιας **αμέσως προηγούμενης** = χρονικό στοιχείο
- Κατά πράξης που έχει τελέσει ο παθόντας κατά του ιδίου ή κατά άλλου
- **Δικαιολογημένη** αγανάκτηση
    a. όταν για μια πράξη συντρέχει λόγος άρσης του αδίκου = λέμε ότι αυτή δικαιολογείται) ≠ ενώ όταν συντρέχει λόγος άρσης του καταλογισμού = συγχωρείται)
    b. Δηλ δικαιολογημένη είναι πράξη όταν συμφωνεί με τις αξιολογήσεις της έννομης τάξης
- Εντελώς ελαφρά (ΠΚ 308 §1) ⇨
- Το "ιδιαίτερα" και το "ελαφρά" κρίνονται βάσει κάποιου κριτηρίου ή αξιολογικά?
    - Και τα δύο
    - Πρέπει να υπάρχει και ένα κριτήριο αλλά και να κρίνουμε και κατά περίπτωση
    - Πχ για ένα χαστούκι: κρίνεται αντικειμενικά πόσο δυνατό ήταν αλλά και κατά περίπτωση δηλ είναι διαφορετικό αν παθών ήταν ένας άνδρας 40 ετών ή ένα νήπιο.

ΠΚ 308 §2 - Απλή σωματική βλάβη καθ΄ υπαλλήλων εν υπηρεσία

- Κατά κανόνα η απλή σωματικη βλάβη διώκεται κατ έγκληση
- Κατ εξαίρεση ⇨ σωματική βλάβη που τελείται **κατά δημοσίου υπαλλήλου**:
    a. **κατά το χρόνο της υπηρεσίας του**
    b. ή **για λόγους που σχετίζονται με την υπηρεσία του**
- Στην περίπτωση αυτή το έγκλημα διώκεται **αυτεπαγγέλτως**.
- Περιλαμβάνεται και ο υπάλληλος του πλειστηριασμού
- Οποιοσδήποτε φορέας έννομης εξουσίας - λειτουργίας
- Το έγκλημα θεωρείται **διακεκριμένο**
- Εδώ προστατεύεται και
    a. Η δημόσια εξουσία
    b. **Ανεμπόδιστη άσκηση δημόσιας υπηρεσίας - λειτουργίας**
    c. **προστασία χρηστής διοίκησης**

Μπορεί ο δημόσιος υπάλληλος να το διαθέσει - δηλ να συναινέσει στον τραυματισμό του κατά την υπηρεσία του?

a. Ως προς τη σωματική τους ακεραιότητα μπορούν να συναινέσουν
b. Όμως εδώ προσβάλλεται και η υπηρεσία τους και σε αυτό δεν μπορούν να συναινέσουν ⇨ δεν μπορούν να διαθέσω το αγαθό της άσκησης υπηρεσίας τους
c. Επομένως εδώ η συναίνεση δεν αίρει το άδικο

ΠΚ 309 - Επικίνδυνη σωματική βλάβη

➔ Διακεκριμένη περίσταση σωματικής βλάβης

Αντικειμενική υπόσταση:

1) ¨Η πράξη του προηγούμενου άρθρου":

a) Η εντελώς ελαφρά σωματική βλάβη
b) Η απλή σωματικη βλάβη
c) Απλή σωματική βλάβη καθ' υπαλλήλων εν την υπηρεσία τους

➔ Βλέπουμε ότι στην ίδια διάταξη συρρέουν
- Η προνομιούχος παραλλαγή (εντελώς ελαφρά σωματική βλάβη)
- Και η διακεκριμένη παραλλαγή (η επικίνδυνη σωματικη βλάβη)

➔ Πώς λύνουμε τα προβλήματα όταν συρρέουν διακεκριμένα με προνομιούχα εγκλήματα ? (πχ συμμορία για κλοπές ευτελούς αξίας)
1η άποψη ⇨ τα δύο μεγέθη εξουδετερώνουν το ένα το άλλο και θα εφαρμόσουμε το βασικό έγκλημα ⇨ δεν είναι ορθή
2η άποψη ⇨ ο νομοθέτης θέλει να τα συμπεριλάβει και τα δύο: και το προνομιούχο και το διακεκριμένο

2) Με τρόπο που μπορούσε να προκαλέσει

- Πρόκειται για έγκλημα αφηρημένης διακινδύνευσης - περιγράφει όχι αποτέλεσμα αλλά επικινδυνότητα

Εγκλήματα δυνητικής διακινδύνευσης = ο κίνδυνος είναι ιδιότητα μιας πράξης
≠
Εγκλήματα συγκεκριμένης διακινδύνευσης = Ο κίνδυνος είναι αποτέλεσμα μιας πράξης

3) Κίνδυνο ζωής

- Έγκλημα **αφηρημένης συγκεκριμένης διακινδύνευσης=** αποτέλεσμα ο κίνδυνος θανάτου (όχι ο θάνατος)
- Αποτέλεσμα = ο κίνδυνος θανάτου, όχι το αποτέλεσμα του θανάτου ⇨ η επικινδυνότητα της συμπεριφοράς που εκδηλώθηκε, η οποία προσφέρεται να προκαλέσει **κίνδυνο θανάτου.**

4) Ή βαριά σωματική βλάβη

- Το αποτέλεσμα είναι **η βαριά σωματική βλάβη**, όχι ο κίνδυνος αυτής
- Έγκλημα αποτελέσματος

ΠΚ 310 §1 εδ α ,§2 - Βαριά σωματική βλάβη

- ➔ Στην §2 περιγράφεται η ίδια η βαριά σωματική βλάβη (σε τι συνίσταται) ≠ όχι το αποτελεσμα της
- ➔ Στον παλιό ΠΚ εμφανιζόταν ως εκ του αποτελέσματος διακρινόμενο έγκλημα (⇨ αυτό έχει αλλάξει στο νέο ΠΚ)
- ➔ Η βαριά σωματική βλάβη στο νέο ΠΚ ⇨ είναι ένα αυτοτελές εξ δόλου έγκλημα, ανεξάρτητο από αυτό του ΠΚ 308

- ➔ Έννομα αγαθά - ΠΚ 310
  - ◆ Σωματική ακεραιότητα
  - ◆ Ζωή

Ενδεχόμενη ερώτηση Λίβου:
Με ποιόν τρόπο ο ποινικός νομοθέτης αντιμετωπίζει τη βαριά σωματική βλάβη?
Απάντηση:
Με **δύο τρόπους**:

1) Αν η βαριά αυτή σωματική βλάβη είναι ένα βαρύτερο αποτέλεσμα μιας άλλης ελαφρύτερης σωματικής βλάβης (απλής - ελαφράς- επικίνδυνης) ⇨ οικεία διάταξη + **ΠΚ 314**
2) Αν ο δράστης την ήθελε ευθύς εξ αρχής ⇨ **ΠΚ 310**

★ **Ο κίνδυνος κατά της ζωής 309≠310:**
ΠΚ 309 ⇨ ο κίνδυνος δεν είναι παρών αλλά δυνητικός **≠ ΠΚ 310** ⇨ ο άνθρωπος που υπέστη βαριά σωματική βλάβη - υπέστη και κίνδυνο κατά της ζωής του

Τι είναι η βαριά σωματική βλάβη:

1) Προξένησε κίνδυνο ζωής
2) Βαριά και μακροχρόνια αρρώστια
   a) Αξιολογικές έννοιες
   b) Παλαιότερα αναφερόταν ως “πάθηση”
   c) Περιλαμβάνονται και οι ψυχικές ασθένειες
3) Σοβαρό ακρωτηριασμό
   a) Κυριολεκτικά ⇨ αποκόλληση του οργάνου
   b) Περιπτώσεις που αμφισβητείται το κατά πόσο συνιστούν ακρωτηριασμό (όχι μεγάλη πρακτική σημασία γιατί υπάγονται σε κάθε περίπτωση στις υπόλοιπες περιπτώσεις του ΠΚ 310)
      i) Αχρήστευση οργάνου χωρίς να αποκολληθεί
         (1) Πχ αν κάποιος τυφλωθεί, αν του αφαιρέσω τους βολβούς των ματιών
      ii) Αφαίρεση εσωτερικού οργάνου
4) Παρεμπόδιση για μεγάλο χρονικό διάστημα χρήσης διάνοιας ή του σώματος

“Ιδίως” = άλλες τέτοιες περιπτώσεις που μπορούν να υπαχθούν

ΠΚ 310 §1 εδ β΄- Βαριά σκοπούμενη σωματική βλάβη

Αντικειμενική υπόσταση ⇨ ίδια με βαριά σωματική βλάβη

Υποκειμενική υπόσταση ⇨ άμεσος δόλος α βαθμού

a. Είναι από τις ελάχιστες περιπτώσεις που αλλάζει είδος εγκλήματος επειδή εντάθηκε στοιχείο της υποκειμενικής υποστάσεως (όχι γιατί επαυξήθηκε το άδικο).
b. Το έγκλημα γίνεται από πλημμέλημα - κακούργημα
c. Αν και μιλάμε για επιδίωξη ≠ δεν πρόκειται για έγκλημα υπερχειλούς αντικειμενικής υποστάσεως

Επιδίωξη στο 310 §1 εδ β:

1. Δεν είναι στοιχείο της αντικειμενικής υποστάσεως
2. Είναι κλασικό στοιχείο της υποκειμενικής υποστάσεως

Ποινή ⇨ κάθειρξη έως 10 έτη

Προσοχή !
Είναι εξαιρετικά δύσκολο να διαχωριστεί:

a. ο κοινός δόλος της βαριάς σωματικής βλάβης
b. Με την επιδίωξη (αναγκαίο δόλο) της βαριάς σκοπούμενης σωματικής βλάβης

Είναι εξαιρετικά σημαντικό να ξεχωρίζονται τα δύο εγκλήματα διότι το ένα είναι πλημμέλημα και το άλλο κακούργημα.

ΠΚ 311 εδ α - θανατηφόρα σωματική βλάβη

➔ Έγκλημα **εκ του αποτελέσματος διακρινόμενο**
➔ Αφορά σε όλες τις σωματικές βλάβες (εκτός από τη βαριά σκοπούμενη σωματική βλάβη)

Αντικειμενική υπόσταση:

1. **Τέλεση σωματικής βλάβης**
    a. ΠΚ 308 §1 - Σωματική βλάβη
    b. ΠΚ 309 - επικίνδυνη σωματική βλάβη
    c. ΠΚ 310 §1 εδ α - βαριά σωματική βλάβη
2. Η πράξη αυτή ⇨ εκ δόλου τελούμενη
3. Πρόκληση θανάτου του παθόντος
    a. Τουλάχιστον εξ αμελείας (δηλ και με δόλο)
    b. Ως περαιτέρω αποτέλεσμα
4. **Αιτιώδης σύνδεσμος**
    a. σωματικής βλάβης + περαιτέρω αποτελέσματος θανάτου

Παλιός ΠΚ ⇨ δεν τιμωρούνταν η απόπειρα στο εκ του αποτελέσματος διακρινόμενο έγκλημα

≠

ΠΚ 42 ⇨ τιμώρηση και απόπειρας εκ του αποτελέσματος διακρινόμενου εγκλήματος

- ❑ Με βάση τα παραπάνω **τιμωρείται η θανατηφόρα σωματική βλάβη σε απόπειρα?**
  Πρέπει να διακρίνουμε:
  a. Αν "η σωματική βλάβη" είναι περιγραφή αξιόποινης πράξης
     i. αν μια από τις παραπάνω σωματικές βλάβες (απλή / ελαφρά) είχε ως αποτέλεσμα το θάνατο
     ii. είναι δεκτικό απόπειρας κατά ΠΚ 42 §3.
  b. Αν αντίθετα θεωρήσω τη "σωματική βλάβη" ως στοιχείο της αντικειμενικής υποστάσεως του ΠΚ 311
     i. δεν μπορώ να δεχθώ απόπειρα
     ii. γιατί πρέπει να έχει πράγματι επέλθει σωματική βλάβη
     iii. και ως αποτέλεσμα της σωματικής αυτής βλάβης να επήλθε ο θάνατος.

ΠΚ 311 εδ β - Σκοπούμενη βαριά θανατηφόρα σωματική βλάβη

Αντικειμενική υπόσταση

1. Τέλεση βαριάς σκοπούμενης σωματικής βλάβης (ΠΚ 310 §1 εδ β)
2. Εκ της οποίας προκλήθηκε ο θάνατος του θύματος (ΠΚ 302)

ΠΚ 314 - Σωματική Βλάβη εξ αμελείας

Αντικειμενική υπόσταση

1. **΄Υπαρξη καθήκοντος επιμέλειας**
2. **Παράβαση καθήκοντος επιμέλειας**
   a. Το ΠΚ 28 εισφέρει στοιχείο αντικειμενικής υποστάσεως
   b. Το οποίο **συνίσταται στην αντικειμενικοποίηση μιας αμελούς συμπεριφοράς μέσω της παράβασης καθήκοντος επιμέλειας**
3. **Πρόκληση**
   a. **Κάκωσης**
   b. **σωματική βλάβης**
4. **Αιτιώδης σύνδεσμος** μεταξύ
   a. παράβασης καθήκοντος επιμέλειας +
   b. αποτελέσματος (σωματική βλάβη / κάκωση)

Υποκειμενική υπόσταση:

- Αμέλεια

Ποινή

1. Κατά ΠΚ 314:
    a. Φυλάκιση έως δύο έτη
    b. Ή χρηματική ποινή
    c. Παροχή κοινωφελούς εργασίας (έχει ανασταλεί προσωρινά η ισχύς της)
2. Προβλέπονται 3 ποινές διαζευκτικά
    a. Παρατηρούμε ότι ο ποινικός νομοθέτης εδώ αναφέρει πρώτα την παροχή κοινωφελούς εργασίας - μετά τη χρηματική ποινή - μετά τη φυλάκιση
    b. Ενώ γενικώς όταν επαπειλούνται πλείονες κυρώσεις πρώτα αναφέρεται η φυλάκιση - μετά η χρηματική ποινή - μετά η κοινωφελής εργασία
3. Η σειρά με την οποία προβλέπονται οι διαζευκτικές κυρώσεις:
    a. Καταρχήν δεν έχει σημασία γιατί διαζευκτικές ποινές = ισοσθενείς.
    b. Μπορεί να είναι μια υπόδειξη στο δικαστή από ποιά ποινή θα ξεκινήσει
    c. Η διάζευξη από την άλλη αναιρεί κάθε είδους αξιολογήσεις ⇨ επιφέρουν το ίδιο αποτέλεσμα, που είναι η ικανοποίηση της αντί-εγκληματικής πολιτικής του νομοθέτης.

ΠΚ 314 §2 - Σωματική βλάβη παρ' υποχρέου

- Αφορά περιπτώσεις δραστών που βαρύνονται με ορισμένη υποχρέωση
- Επαγγελματίες οδηγοί ή οδηγοί αυτοκινήτων, ιατροί κτλ κτλ
- Αν η σωματική βλάβη προκληθεί σχετικά με την ιδιαίτερη αυτή υποχρέωση ⇨ η ποινική δίωξη κινείται αυτεπαγγέλτως.
- Αναφορικά με οδηγούς μη επαγγελματίες η ποινική δίωξη κινείται:
    a. καταρχήν αυτεπαγγέλτως
    b. όμως αν ο παθών δηλώσει ότι δεν επιθυμεί την ποινική δίωξή του, ο εισαγγελέας οφείλει να απόσχει από αυτήν.

ΠΚ 312 - σωματική βλάβη κατ' ευάλωτων προσώπων

➔ **Ιδιώνυμο** έγκλημα

➔ Πρόκειται για σωματικές βλάβες που πραγματοποιούνται επί τη βάσει νομικών ή πραγματικών σχέσεων, θέτοντας ένα από τα δύο μέρη σε πλεονεκτική θέση.

- ◆ Πχ κατά ανηλίκων / υπέργηρων / προσώπων με ειδικές ανάγκες
- ◆ Έμφυλη βία ⇨ (ενδοοικογενειακή βία) - εκδήλωση κοινωνικών στερεοτύπων του φύλου.
    - "Δεν δέρνω επειδή είμαι άντρας αλλά για να είμαι άντρας".
    - *Κάθε διάκριση ή βλαπτική συμπεριφορά που στρέφεται εναντίον κάποιου προσώπου και συμβαίνει εξαιτίας του (πραγματικού ή θεωρούμενου) κοινωνικού του φύλου ή σεξουαλικού του προσανατολισμού.*
    - Πρόκειται για βία που ασκείται ακριβώς λόγω της υπεροχής που δίνει στο δράστη η κοινωνική / βιολογική του θέση (πχ ηλικία).

Το έμφυλο της βίας στο νόμο

1. Στο ΠΚ 312 ⇨ δεν αναφέρεται πουθενά στον έμφυλο χαρακτήρα του εγκλήματος
2. Δεν αναφέρεται στο ουσιαστικό δίκαιο ≠ στο δικονομικό όμως ναι ⇨ **Ποινική διαμεσολάβηση** (αρ 11 ν.3500): ο δράστης πρέπει να:
    a. Διαβεβαιώσει ότι δεν θα το ξανακάνει
    b. Να άρει τις συνέπειες

c. Να παρακολουθήσει ειδικό πρόγραμμα σε ψυχίατρο

3. Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης ⇨ ξεκάθαρη αναφορά σε έμφυλη βία
    a. Επικεντρώνεται στο κοινωνικό φύλο και τη βία που προκύπτει μέσα από αυτό.

<u>Αντικειμενική υπόσταση ΠΚ 312</u>

1. **Σωματική βλάβη / κάκωση υγείας**
2. **Κατά προσώπων** (υλικό αντικείμενο):
    a. **Ανηλίκων**
        i. Ο νόμος μας δίνει τον ορισμό του ανήλικου ως δράστη, όχι τον ανήλικο ως θύμα
        ii. Ανήλικος ως θύμα= 0-18
    b. Πρόσωπα **που δεν μπορούν να υπερασπιστούν** τον εαυτό τους
        i. “Να υπερασπιστούν” ⇨ Να αντιτάξουν άμυνα κατά εκείνου που του επιτίθεται ώστε να μην του προξενηθεί σωματική βλάβη
        ii. Μεγάλο πρόβλημα στην Ελλάδα είναι και η προστασία των υπερηλίκων
        iii. Μπορεί όμως να είναι και άρρωστος, με ειδικές ανάγκες, μεθυσμένος κτλ
3. Απαιτείται **ιδιαίτερη σχέση** δράστη - ευάλωτου προσώπου που προκύπτει
    a. Νόμου
    b. Δικαστική απόφαση
    c. Πραγματική κατάσταση (δίνω στη γειτόνισσα τον ανήλικο για να πάω στο νοσοκομείο)
    d. Όταν συνοικούν
    e. Σχέση εργασίας / υπηρεσίας
4. Στην §2 προσεγγίζεται η έννοια της έμφυλης βίας
    a. Μεταξύ ομοφυλόφιλων και ετερόφυλων ζευγαριών
    b. Ακόμα και μη θεσμοθετημένης ένωσης.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΓΚΛΗΜΑΤΩΝ

ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ

ΠΚ 372 - ΚΛΟΠΗ	**ΠΚ 375 - ΥΠΕΞΑΙΡΕΣΗ**
<u>Αντικειμενική υπόσταση</u> 1) Πράγμα 2) Ξένο 3) Κινητό 4) **Κατοχή άλλου** επί του ξένου κινητού πράγματος 5) **Αφαίρεση** από την κατοχή άλλου του ξένου κινητού πράγματος <u>Υποκειμενική υπόσταση</u> 1. Δόλος 2. ΥΣΑ= Σκοπός παράνομης ιδιοποίησης ➔ Ιδιοποίηση: a. Πρόσκτηση = ενσωμάτωση - έστω και πρόσκαιρη- b. στην περιουσία του c. Αποστέρηση = οριστικό αποκλεισμό του κυρίου ➔ Έγκλημα υπερχειλούς υποκειμενικής υποστάσεως (ΥΣΑ) ➔ Προστατευόμενο έννομο αγαθό = νομή + κατοχή	<u>Αντικειμενική υπόσταση</u> 1) Πράγμα 2) Ξένο 3) Κινητό 4) **Κατοχή του δράστη** επί του ξένου κινητού πράγματος 5) **Ιδιοποίηση** του ξένου κινητού πράγματος από το δράστη 6) **Παράνομο ιδιοποίησης** <u>Υποκειμενική υπόσταση</u> - Δόλος ➔ Όχι έγκλημα υπερχειλούς αντικειμενικής υποστάσεως ➔ Προστατευόμενο έννομο αγαθό = μόνο κυριότητα ➔ Τρόποι απόκτησης κατοχής: ◆ Παράδοση από τον κύριο ◆ Σύμβαση έργου ◆ Παράδοση από τρίτο ◆ Από λάθος - τυχαίο γεγονός

ΠΚ 380 - ΛΗΣΤΕΙΑ

Αντικειμενική υπόσταση

1) Σωματική βία κατά προσώπου (άμεση)
   ή
2) Απειλές ενωμένες με επικείμενο κίνδυνο σώματος ή ζωής
3) Κλοπή
   a) Πράγμα
   b) Ξένο
   c) Κινητό
   d) Κατοχή άλλου επί του ξένου κινητού πράγματος
   e) Αφαίρεση από την κατοχή άλλου

Υποκειμενική υπόσταση

1. Δόλος
2. ΥΣΑ = σκοπός παράνομης ιδιοποίησης

- ➔ Προστατευόμενο έννομο αγαθό = ιδιοκτησία + προσωπική ελευθερία
- ➔ Έγκλημα υπερχειλούς αντικειμενικής υποστάσεως
- ➔ Σύνθετο εν στενή εννοία = Κλοπή (ΠΚ 372) + παράνομη βία (ΠΚ 330)
- ➔ §2 = εκ του αποτελέσματος διακρινόμενη ληστεία: θάνατος ή βαριά σωματική βλάβη
- ➔ Βία = vis absoluta / vis compulsiva

ΠΚ 380 §1 περ 2η - ΛΗΣΤΡΙΚΗ ΕΚΒΙΑΣΗ	ΠΚ 380 §3 - ΛΗΣΤΡΙΚΗ ΚΛΟΠΗ
Αντικειμενική υπόσταση 1) Σωματική βία κατά προσώπου (άμεση) ή 2) Απειλές ενωμένες με επικείμενο κίνδυνο σώματος ή ζωής 3) **Εξαναγκασμός** σε παράδοση ξ.κ.π. a) Πράγμα b) Ξένο c) Κινητό d) Κατοχή άλλου επί του ξ.κ.π. e) Παράδοση ξ.κ.π. στο δράστη	Αντικειμενική υπόσταση 1) Τετελεσμένη κλοπή ή ληστεία 2) Κατάληψη εν κλοπή ή εν ληστεία 3) Κατάληψη επ αυτοφώρω 4) Σωματική βία εναντίον προσώπου ή 4) Απειλές ενωμένες με επικείμενο κίνδυνο σώματος ή ζωής
Υποκειμενική υπόσταση 1. Δόλος 2. ΥΣΑ = σκοπός παράνομης ιδιοποίησης	Υποκειμενική υπόσταση 1. Δόλος 2. ΥΣΑ= σκοπός παράνομης ιδιοποίησης 3. ΥΣΑ= σκοπός διατήρησης του κλαπέντος

ΠΚ 386 - ΑΠΑΤΗ	ΠΚ 385 - ΕΚΒΙΑΣΗ
Αντικειμενική υπόσταση 1) Πράξη εξαπάτησης a) Παράσταση ψευδών γεγονότων ως αληθινών b) Αθέμιτη απόκρυψη c) Αθέμιτη παρασιώπηση 2) Πλάνη του εξαπατηθέντος 3) Περιουσιακή διάθεση του εξαπατηθέντος 4) Περιουσιακή βλάβη του εξαπατηθέντος 5) Αιτιώδης σύνδεσμος 1-4 6) Υλική αντιστοιχία βλάβης - οφέλους Υποκειμενική υπόσταση 1. Δόλος β' βαθμού για την πράξη εξαπάτησης 2. Δόλος έστω ενδεχόμενος για 2-6 3. ΥΣΑ = σκοπός παράνομου περιουσιακού οφέλους ➔ Βλαπτόμενο έννομο αγαθό = περιουσία	Αντικειμενική υπόσταση 1) Πράξη εξαναγκασμού a) Βία ή b) Απειλή 2) Πράξη - παράλειψη - ανοχή του εξαπατηθέντος 3) Περιουσιακή βλάβη 4) Αιτιώδης σύνδεσμος 1-3 5) Υλική αντιστοιχία βλάβης - οφέλους Υποκειμενική υπόσταση 1. Δόλος 2. ΥΣΑ = σκοπός παράνομου περιουσιακου οφέλους ➔ Βλαπτόμενο έννομο αγαθό = περιουσία + σωματική ελευθερία (ΠΚ 330) ➔ Βία = μόνο vis compulsiva

Περιουσία

- Νομική θεωρία
  Το άθροισμα των περιουσιακών δικαιωμάτων + υποχρεώσεων του προσώπου, ανεξάρτητα αν έχουν ή όχι οικονομική αξία.
- Οικονομική θεωρία
  Το σύνολο των οικονομικών αγαθών του προσώπου, δηλ των αγαθών που έχουν οικονομική - χρηματική αξία δυνάμενη να διαπιστωθεί λογιστικά, ασχέτως αν αυτά αναγνωρίζονται ή όχι από την έννομη τάξη.
- Νομική - Οικονομική θεωρία
  Όλα τα αγαθά που έχουν οικονομική αξία και δεν αποδοκιμάζονται από την έννομη τάξη.

Ιδιοκτησία

- Όλα τα περιουσιακά δικαιώματα (εμπράγματα και ενοχικά) καθώς και δικαιώματα της πνευματικής, βιομηχανικής και εμπορικής ιδιοκτησίας.
- Έννοια στενότερη της περιουσίας, καθώς είναι αντικειμενικά ορισμένη (αναφέρεται πάντα σε ορισμένο πράγμα)
- Στον ΠΚ 372 επ = ταυτίζεται με την κυριότητα επί πραγμάτων του ΑΚ.

ΠΚ - 216 ΠΛΑΣΤΟΓΡΑΦΙΑ

ΠΛΑΣΤΟΓΡΑΦΙΑ ΜΕ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	ΠΛΑΣΤΟΓΡΑΦΙΑ ΜΕ ΝΟΘΕΥΣΗ
Αντικειμενική υπόσταση 1) Κατάρτιση εξ υπαρχής πλαστού εγγράφου Υποκειμενική υπόσταση 1. Δόλος 2. ΥΣΑ= Σκοπός παραπλάνησης άλλου με τη χρήση του εγγράφου ως προς γεγονός δυνάμενο να έχει έννομες συνέπειες ➔ Έγκλημα σωρευτικώς μικτό ➔ Υπερχειλούς υποκειμενικής υποστάσεως	Αντικειμενική υπόσταση 1) Έγγραφο 2) Νόθευση εγγράφου Υποκειμενική υπόσταση 1. Δόλος 2. ΥΣΑ= Σκοπός παραπλάνησης άλλου με τη χρήση του εγγράφου ως προς γεγονός δυνάμενο να έχει έννομες συνέπειες ➔ Έγκλημα σωρευτικώς μικτό ➔ Υπερχειλούς υποκειμενικής υποστάσεως

ΠΚ 216 §2 - ΧΡΗΣΗ ΠΛΑΣΤΟΥ / ΝΟΘΕΥΜΕΝΟΥ ΕΓΓΡΑΦΟΥ
Αντικειμενική υπόσταση 1) Πλαστό ή νοθευμένο έγγραφο 2) Χρήση αυτού Υποκειμενική υπόσταση 1. Άμεσος δόλος β' βαθμού 2. ΥΣΑ= σκοπός παραπλάνησης άλλου με τη χρήση του εγγράφου ως προς γεγονός δυνάμενο να έχει έννομες συνέπειες

ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

ΠΚ 299 §1 - ΑΝΘΡΩΠΟΚΤΟΝΙΑ ΜΕ ΔΟΛΟ	**ΠΚ 299§2 - ΑΝΘΡΩΠΟΚΤΟΝΙΑ ΣΕ ΒΡΑΣΜΟ ΨΥΧΙΚΗΣ ΟΡΜΗΣ**
<u>Αντικειμενική υπόσταση</u> 1) Αφαίρεση ζωής 2) Άλλου ανθρώπου <u>Υποκειμενική υπόσταση</u> - Δόλος ➔ Έγκλημα: κοινό + βασικό ➔ Ουσιαστικό ⇨ τελείται και με παράλειψη (ιδιαίτερη νομική υποχρέωση) ➔ Εκ του αποτελέσματος διακρινόμενο ➔ Ποινή = κάθειρξη ισόβια ή πρόσκαιρη	<u>Αντικειμενική υπόσταση</u> 1) αυε 299 §1 2) Σε βρασμό ψυχικής ορμής <u>Υποκειμενική υπόσταση</u> - Δόλος ➔ Προνομιούχο ➔ Βρασμός ψυχικής ορμής ◆ ωθείται σε αιφνίδια απόφαση λόγω εξάπτουσας/ σημαντικής αφορμής, επιδοκιμαζόμενης από την έννομη τάξη ◆ Έχει κυριαρχία του λογικού ◆ Όχι όμως δυνατότητα στάθμισης μειονεκτημάτων - πλεονεκτημάτων (άλλως δύνασθαι πράττειν) ➔ Βρασμός = κατά το χρόνο απόφασης + τέλεσης

ΠΚ 300 - ΑΝΘΡΩΠΟΚΤΟΝΙΑ ΚΑΤ' ΑΠΑΙΤΗΣΗ	**ΠΚ 301 - ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΑΥΤΟΚΤΟΝΙΑ**
<u>Αντικειμενική υπόσταση</u> 1) αυε ΠΚ 299§1 2) Μετά από σπουδαία + επίμονη απαίτηση του παθόντα 3) Παθόντας = πάσχει από ανίατη ασθένεια προκαλούσα οίκτο <u>Υποκειμενική υπόσταση</u> 1. Δόλος 2. ΥΣΑ= Οίκτος ➔ Υπερχειλούς υποκειμενικής υποστάσεως	<u>Αντικειμενική υπόσταση</u> 1) Κατάπειση άλλου σε αυτοκτονία ή 2) Παροχή βοήθειας σε αυτή <u>Εξωτερικός όρος του αξιοποίνου</u> - Τέλεση ή απόπειρα αυτοκτονίας <u>Υποκειμενική υπόσταση</u> - Δόλος ➔ Έγκλημα υπαλλακτικώς μικτό ➔ Τελείται και με παράλειψη (ιδιαίτερη νομική υποχρέωση)

ΠΚ 303 - ΠΑΙΔΟΚΤΟΝΙΑ

Αντικειμενική υπόσταση

1) Υποκείμενο (δράστης) = η μητέρα
2) Υλικό αντικείμενο = η ζωή του παιδιού που μόλις γέννησε
3) Αφαίρεση της ζωής του παιδιού της
4) Χρόνος = μετά ή κατά τον τοκετό ή για όσο διαρκεί η διατάραξη του οργανισμού της

Υποκειμενική υπόσταση

- Δόλος

➔ Μη γνήσιο ιδιαίτερο

ΠΚ 302 - ΑΝΘΡΩΠΟΚΤΟΝΙΑ ΕΞ΄ΑΜΕΛΕΙΑΣ

Αντικειμενική υπόσταση

1) Θάνατος προσώπου
2) ΄Υπαρξη οφειλόμενου καθήκοντος επιμελείας
3) Παράβαση του καθήκοντος επιμελείας κατά τη διενέργεια εγχειρήματος
4) Αντικειμενικός αιτιώδης σύνδεσμος θανάτου του θύματος - σφάλματος του δράστη
5) Αμέλεια
    a) ως στοιχείο της αυε: εξωτερικεύεται ως συμπεριφορά του δράστη και αντικειμενικο ποιείται.
    b) Αφορά μόνο στην εξωτερική αμέλεια

Υποκειμενική υπόσταση

- Αμέλεια

➔ Πρέπει το αποτέλεσμα να μπορούσε να προβλεφθεί αντικειμενικά
➔ Στο ΠΚ 302 = δεν επιδεικνύεται ανθρωποκτόνος δόλος
➔ Έγκλημα αποτελέσματος
➔ Τελείται και δια παραλείψεως

Εγκλήματα διακινδύνευσης

ΠΚ 306 - ΕΚΘΕΣΗ

Έκθεση εν στενή εννοία "Όποιος εκθέτει άλλον"	Έκθεση εν ευρεία εννοία "Όποιος αφήνει πρόσωπο αβοήθητο"
Αντικειμενική υπόσταση 1) Έκθεση άλλου 2) Το θύμα καθίσταται αβοήθητο	Αντικειμενική υπόσταση 1) Όποιος έχει a) Υποχρέωση διατροφής b) Υπό την προστασία του c) Υποχρέωση περίθαλψης d) Υποχρέωση μεταφοράς e) Υπαίτια τραυματίσει άλλον 2) Αφήνει αβοηθητο
Υποκειμενική υπόσταση - Αρκεί και ενδεχόμενος **δόλος διακινδύνευσης**	Υποκειμενική υπόσταση - Αρκεί και ενδεχόμενος **δόλος διακινδύνευσης**
➔ Πρέπει να αποδέχεται την επέλευση του κινδύνου (≠ όχι το θάνατο ή τη σωματική βλάβη διαφορετικά τελεί απόπειρά τους)	➔ Έγκλημα συμπεριφοράς ➔ Γνήσιας παράλειψης ⇨ όχι απόπειρα

ΠΚ 306 §2 - ΕΚ ΤΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ ΔΙΑΚΡΙΝΟΜΕΝΗ ΕΚΘΕΣΗ

Αντικειμενική υπόσταση
1) Πράξη §1
2) Προκάλεσε στον παθόντα θάνατο
   ή
3) Βαριά σωματική βλάβη
4) Αντικειμενικός αιτιώδης σύνδεσμος πράξης δράστη - περαιτέρω αποτελέσματος

Υποκειμενική υπόσταση
1. Δόλος ή
2. Αμέλεια

➔ Εκ του αποτελέσματος διακρινόμενο
➔ Όταν επέρχεται το αποτέλεσμα του κινδύνου που τέθηκε με την §1

ΠΚ 307 - ΠΑΡΑΛΕΙΨΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ
Αντικειμενική υπόσταση 1) Κίνδυνος ζωής 2) Γνώση του κινδύνου ζωής 3) Δυνατότητα σωτηρίας χωρίς κίνδυνο του ιδίου 4) Παράλειψη της πρόσφορης σωστικής ενέργειας 5) Δεν απαιτείται ιδιαίτερη σχέση δράστη - θύματος Υποκειμενική υπόσταση - Δόλος - αρκεί και ενδεχόμενος

ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΣΩΜΑΤΙΚΗΣ ΑΚΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ

ΠΚ 308 §1 εδ α' - ΑΠΛΗ ΣΩΜΑΤΙΚΗ ΒΛΑΒΗ	**ΠΚ 309 - ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΗ ΣΩΜΑΤΙΚΗ ΒΛΑΒΗ**
<u>Αντικειμενική υπόσταση</u> 1) Πρόκληση 2) Σε άλλον 3) Σωματικής βλάβης ή 4) Κάκωσης <u>Υποκειμενική υπόσταση</u> - Δόλος ➔ Υπαλλακτικώς μικτό ➔ Σωματική βλάβη = διατάραξη λειτουργιών του οργανισμού και κίνηση αποκαταστατικής λειτουργίας οργανισμού ➔ Κάκωση = προσβολή σωματικής ακεραιότητας	<u>Αντικειμενική υπόσταση</u> 1) Πράξη 308 (τελειωμένο, όχι απόπειρα) 2) Με τρόπο που μπορούσε να προκαλέσει 3) Κίνδυνο ζωής (έγκλημα αφηρημένης διακινδύνευσης) ή 4) Βαριά σωματική βλάβη (έγκλημα αποτελέσματος) <u>Υποκειμενική υπόσταση</u> - Δόλος

ΠΚ 310§1 - ΒΑΡΙΑ ΣΩΜΑΤΙΚΗ ΒΛΑΒΗ	**ΠΚ 311 εδ α' - ΘΑΝΑΤΗΦΟΡΑ ΣΩΜΑΤΙΚΗ ΒΛΑΒΗ**
<u>Αντικειμενική υπόσταση</u> 1) Πρόκληση βαριάς σωματικής βλάβης στο θύμα <u>Υποκειμενική υπόσταση</u> - Δόλος - αρκεί και ενδεχόμενος ➔ Διακεκριμένη παραλλαγή του 308 ➔ Έννομα αγαθά = ζωή, σωματική ακεραιότητα ➔ Ουσιαστικό αποτελέσματος ➔ Βλάβης ➔ ΠΚ 310 §1 εδ β - **Σκοπούμενη βαριά σωματική βλάβη** = άμεσος δόλος α' βαθμού	<u>Αντικειμενική υπόσταση</u> 1) Τέλεση σωματικής βλάβης (απλή, βαριά, επικίνδυνη) εκ δόλου 2) Πρόκληση θανάτου 3) Αιτιώδης σύνδεσμος θανάτου - σωματικής βλάβης <u>Υποκειμενική υπόσταση</u> 1. Για το βασικό = δόλος 2. Για το περαιτέρω αποτέλεσμα= αμέλεια ➔ Εκ του αποτελέσματος διακρινόμενο ➔ ΠΚ 311 εδ β - Σκοπούμενη βαριά θανατηφόρα σωματική βλάβη= ως προς το βασικό έχει άμεσο δόλο α΄ βαθμού

ΠΚ 314 §1- ΣΩΜΑΤΙΚΗ ΒΛΑΒΗ ΕΞ ΑΜΕΛΕΙΑΣ

Αντικειμενική υπόσταση
1) ΄Υπαρξη καθήκοντος επιμελείας
2) Παράβαση του
3) Πρόκληση
    a) Κάκωσης ή
    b) Σωματικής βλάβης
4) Αιτιώδης σύνδεσμος παράβασης καθήκοντος + αποτελέσματος

Υποκειμενική υπόσταση
- Αμέλεια

ΠΚ 314 §2 - ΣΩΜΑΤΙΚΗ ΒΛΑΒΗ ΠΑΡ' ΥΠΟΧΡΕΟΥ

Αντικειμενική υπόσταση
1) Υποκείμενο (δράστης) = πρόσωπο που βαρύνεται με υποχρέωση (πχ ιατροί, οδηγοί ταξί)
2) Πρόκληση σωματικής βλάβης στα πλαίσια της υποχρέωσης αυτής

Υποκειμενική υπόσταση
- Αμέλεια

➔ Καταρχήν διώκεται αυτεπαγγέλτως
➔ Για οδηγούς μη επαγγελματίες = αυτεπάγγελτη δίωξη από την οποία μπορούν να απόσχουν στη συνέχεια.

ΠΚ 312 - ΣΩΜΑΤΙΚΗ ΒΛΑΒΗ ΚΑΤΑ ΕΥΑΛΩΤΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

Αντικειμενική υπόσταση
1) Σωματική βλάβη ή κάκωση υγείας
2) Κατά προσώπων:
    a) Ανηλίκων
    b) Που δεν μπορούν να υπερασπιστούν τον εαυτό τους
3) Ιδιαίτερη σχέση δράστη - ευάλωτου προσώπου που προκύπτει από:
    a) Το νόμο
    b) Δικαστική απόφαση
    c) De facto κατάσταση
    d) Όταν συνοικούν
    e) Σχέση εργασίας / υπηρεσίας

Υποκειμενική υπόσταση
- Δόλος

➔ Ιδιώνυμο έγκλημα
➔ §2 = εισάγει την έννοια της έμφυλης βίας (ομόφυλα- ετερόφυλα ζευγάρια, μη θεσμοθετημένη ένωση)